

Če bi imel kmet besedo
Andrej Dvoršak

Inovator in kmet Jože Bider

Ko sta predsednik delavskega sveta in predsednik poslovnega odbora, Miran Goslar izročila nagrado sozda Jožetu Bidru, kooperantu M-ZKZ Mozirje, smo vsi pričakovali, da jo bo tako kot drugi stisnil k sebi, ginjeno nekaj zamomljal in odšel z odra nazaj v anonimnost svoje vasice Dol Suha pri Rečici ob Savinji. Pa ni!

Stopil je k mikrofonu in izlil iz sebe vso bol kmeta, ki je vraščen v slovensko zemljo, a mu bedasti birokrati žagajo korenine. Takole je dejal:

»Malokdaj ima kmet priliko stopiti pred mikrofon pred polno dvorano ljudi. Zato bom izkoristil

prilžnost in povedal kar me teži, kar teži tudi slehernega slovenskega kmeta, ki mora živeti od žuljev svojih rok in pridelka s svoje zemlje.

Kadar sem vesel, rad vidim, da to ve čimveč ljudi, kadar pa sem žalosten pa čimmanj. Žalosten pa sem dostikrat. Vedno, kadar pomislim na težak ekonomski položaj kmetijstva in na nesorazmerje cen kmetijskih pridelkov repromateriala. Posebno žalosten sem, ko vidim, da potrebujemo šest mesecev preden se dogovorimo za 15-odstotno povečanje cen mleka, medtem pa se naftni derivati, ostala energija in surovine podražje tudi za trestet in več odstotkov! Tako smo zopet kmetje na slabšem, kot pred »uskladitvijo« cen.

Jože Bider rojen 1944, je kmet kooperant ZKZ Mozirje. Nagrado sozda je prejel za dobre proizvodne rezultate na svoji kmetiji predvsem pa zaradi inovatorske dejavnosti na področju kmetijskega strojništva. S patentom je zaščitil svoj izum — pobiralnik za svežo krmo.

Te reči se morajo popraviti. Če se ne bodo, v mesnicah ne bo mesa, ostali bomo brez mleka in kruha in bojim se, da čez par let tudi ne bo več kmeta, ki bi mu lahko podelili to visoko priznanje.

To so žalostne stvari. Jaz pa sem vesel, da sem dobil nagrado sozda. Zavedam se, da je v naši lepi Zgornjesavinski dolini in širrom po Jugoslaviji še veliko takih pridnih kmetov, ki bi si zaslužili nagrado.

Imam tudi predlog, kako nagraditi vse te pridne in predvsem požrtvovalne kmete. V imenu vseh njih s tega mesta pozivam tovariše iz združenih organizacij, sozda, Zadržne zveze, vse tja do Zveznega izvršnega sveta, da vsi, ki so plačani za to, da krojijo usodo kmetov, napno vse sile in se potrudijo, tako kot mi, da nam bodo zagotovili take pogoje gospodarjenja, da naši sinovi ne bodo ostali na gruntih brez nvest. Če mladi nočejo ostati na kmetijah je to dovolj zgovoren dokaz izredno slabega stanja v kmetijstvu.

Vsaka opuščena kmetija, ki jih ni malo, pa je greh tistih tovarišev, ki ne znajo dobro voditi gospodarske politike, za kar jih plačujemo tudi mi kmetje!»

Glasilo je namenjeno na naslov:

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozd
Mercator — Kmetijstvo Industrija Trgovina

Leto XXIV

Ljubljana, junij—julij 1987

št.: 6-7

Jože Bider nam je na družabnem srečanju povedal, da tako kot on, zasluži nagrado tudi njegova žena Darinka. Na sedmih hektarjih obdelovalne zemlje gojita 30 telic in krav, letno zadrugi oddata 71.000 litrov mleka, povprečno pa priredita 5.000 litrov po kravi.

Bider je tudi inovator, ki je patentiral vrsto strojev in orodij, ki kmetu olajšajo delo. Del teh naprav izdelujejo kooperanti M-ZKZ Mozirje, in med kmetovalci vlada za njih veliko zanimanje. Zato je besedam kmeta — inovatorja, kakršen je Jože Bider, vredno prisluhniti.

Novo mesto — gostitelj X. Mercatoriade
Andrej Dvoršak

Čeprav nas je bilo veliko, smo bili premalo opazni

Letošnje, že desete letne športne igre delavcev in kmetov sozda in drugi Dan Mercatorja sta za nami. Športne igre so bile rekordne po številu udeležencev, saj se je tekmovalj (trajala so od petka, 12. do nedelje, 16. junija) in spremljajočih prireditev udeležilo preko dvatisoč članov našega kolektiva.

Športne igre — Mercatoriada z Dnevom Mercatorja sta prireditvi, ki sta vsako leto privlačnejši za delavce našega sozda. Zato je tudi organizacija iz leta v leto zahtevnejša. In čeprav se KORŠ trudi na vse kriplje, tu in tam še kaj zaškriplje — ne po njegovi krivdi. Letos so bili zapletji z ZTKO Novo mesto, ki ji je bila zaupana tehnična izvedba iger, a

ji ni bila dorasla. Zato je med športniki tu in tam prihajalo do vroče krvi. Športni referent sozda, Jure Jež in predsednik KORŠ, Miro Vaupotič sta zaradi neresnosti posameznih tehničnih izvajalcev dobivala sive lase. No, na koncu se je vse srečno izteklo.

Mercatoriado je vsak doživljal po svoje, saj so bila športna igriš-

ča kar na devetnajstih koncih in zato tudi ni bilo tistega navijaškega vzdušja, ki smo ga vajeni s prejšnjih Mercatoriad. Kljub temu pa so se športniki borili z vsem srcem in nihče se ni vdal brez boja. Tekmovali so z nasprotniki in sami s seboj — za čimboljšo uvrstitev, za najboljši rezultat. Tako vseh dvatisoč, kolikor je bilo prijavljenih športnikov. Nastopili so v 12 panogah in zastopali 40 delovnih organizacij.

Še nekaj je bilo značilno za letošnjo Mercatoriado: ni bilo slovesnega zbora in mimohoda

ekip, pa tudi govorov je bilo znatno manj kot prejšnja leta. Zdelo se mi je, da vse poteka nekako bolj skromno, a zato nič manj prisrčno. Pogrešal pa sem MERCATOR-KIT na ulicah Novega mesta, ki je ta vikend gostilo še delavce azbestne industrije Jugoslavije in goste Tedna cvička. Le nekaj skromnih, komaj opaznih plakatov je bilo premalo in tudi Mercatorjevci, nekateri bolj drugi manj značilno oblečeni, niso mogli popraviti vtisa. Bi pa za tako pomemben praznik našega sozda že morali »okupi-

rati« celo mesto in izkoristiti priložnost, ki se je ponudila za afirmacijo celotnega sozda.

To je le nekaj osebnih vtisov. Drugi so morda Mercatoriado doživljali drugače. Nedvomno bo KORŠ zbral številne vtise posameznikov in tudi z njihovo pomočjo za prihodnje leto pripravil še boljši program....tako kot vedno. Zato so tudi Mercatoriade iz leta v leto bolj obiskane, a kot pravi Miro Vaupotič: »Nikoli ni tako dobro, da se ne bi dalo narediti še boljše.«

Po tekmovaljih so vsi udeleženci imeli še toliko moči, da so zaplesali na družabnem srečanju v Dolenjskih Toplicah. Več o Mercatoriadi preberite na straneh 11 do 15.

2. zasedanje delavskega sveta SOZD

Vesna Bleiweis

Novi zakon ugodnejši za dolžnike

Ljubljana, 4. junij 1987 — delegati so ocenili poslovne rezultate sozda, ki so bili za čas od januarja do marca že izkazani v skladu z novo zakonodajo, podelili nagrade SOZD za leto 1986 in dali soglasje za izstop Jelše iz sozda.

Poročevalka, **Metka Strnad** je delegatom izčrpno razložila odnose med posameznimi ekonomskimi kategorijami, ki izhajajo iz uporabe novega zakona o celotnem prihodku in njegovih izvedbenih aktov. Njena temeljna ugotovitev je: v novem obračunskem sistemu so jo dobro odnesli predvsem dolžniki. Sicer pa je premetavanje števil z namenom ugotoviti resnično vrednost sredstev, s katerimi gospodarimo in upravljamo, tako hudo zamotana in metodološko nedo-

gnana zadeva, da so ji bili kos le redki delegati. Zato so bolj pri- sluhili še eni oprijemljivi ugotovitvi poročevalke, ki se je nanašala na učinke intervencijskih zakonov, tistih, s katerimi smo se delegatsko odločili znižati svoj standard. Realni osebni dohodki v sozdu so padli, čeprav je odnos med njihovo nominalno rastjo in realno vrednostjo še vedno v korist realnih osebnih dohodkov.

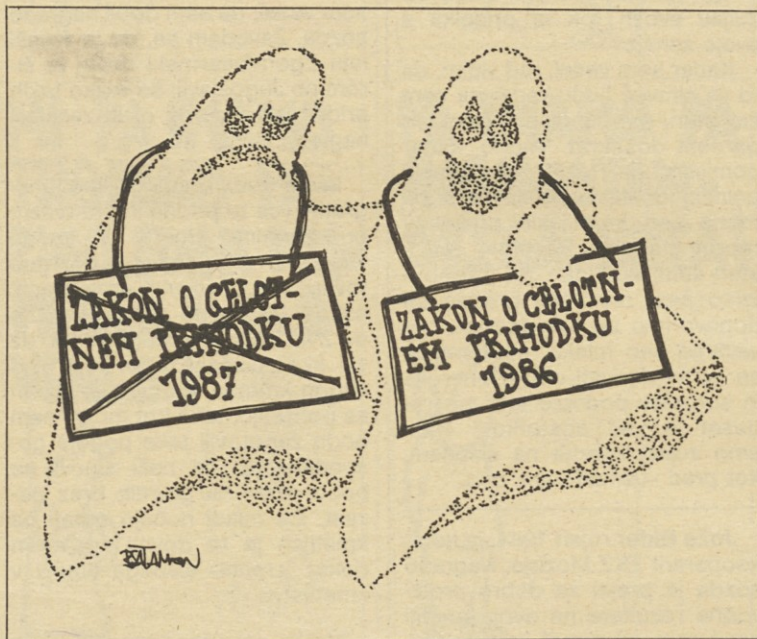
V delegatski razpravi je bilo največ glasov slišati na račun po-

ložaja kmetijskih in živilsko predelovalnih organizacij. Ilustrira jo rubrika »Rekli so...«.

Vse, kar so delegati potrebovali za odločitev o podelitvi nagrad sozda za leto 1986, je pripravil odbor za dodelitev nagrad.

oblikoval predloge je poročal predsednik odbora, **Franc Zadravec**.

Delavski svet na predloge odbora in na njegovo delo ni imel pripomb. Nagrajenci so znani — več o njih lahko preberete na straneh časopisa. Komaj pred

Sklepi, sprejeti na 2. zasedanju delavskega sveta SOZD — 4.6.1987

Delavski svet je sprejel:

1. informacijo o poslovnih rezultatih sozda, ugotovljenih za obdobje januar-marec 1987
2. informacijo o zasnovi in izvajanju računalniško podprtega informacijskega sistema SOZD, ki se prične uresničevati 1.7.1987.
3. sklep o garanciji sozda za potrošniške kupone za plačilo blaga in storitev ter njihovo dinarsko vnovčljivost.
4. sklep o podelitvi nagrad SOZD MERCATOR-KIT za leto 1986
5. sklep o soglasju za izstop Mercator-Jelše iz sozda s 30.6.1987 in sklep o soglasju k samoupravnemu sporazumu o ureditvi medsebojnih obveznosti zaradi izstopa Mercator-Jelše iz SOZD MERCATOR-KIT in Mercator-Interne banke.

15. seja poslovnega sveta

Vesna Bleiweis

Umaknjena ocena

Ljubljana, 28. maj 1987 — poslovni rezultati, prvič izkazani po novem zakonu o celotnem prihodku so pokazali, da nov zakon le ni povzročil tako hudih reperkusij, kot so jih napovedovali. Iz te splošne ocene izhaja tudi najpomembnejša ugotovitev poslovnega sveta — sistem združevanja sredstev za investicije v letu 1987 se ne spreminja.

Analiza Mercator-Interne banke je namreč pokazala, da je bila črnogleda napoved glede sposobnosti ozdov za združevanje sredstev in s tem vprašljivost načrtovanega obsega sredstev za investicije, odveč. Nekaj izjem oziroma težavnejših problemov naj bi odpravili z ustrežnejšo politiko Interne banke, vendar pa bo še kljub temu ostalo odprto vprašanje: koliko nas investicije ne ženejo v tak dohodkovni položaj, ki bi lahko označili tudi z bankrotom. Pred hudo zanosno naložbeno politiko naj nas posvari predhodna analiza vpliva investiranja in združevanja sredstev za investicije na dohodkovni položaj ozdov, ki so različni, tako po dejavnosti, likvidnosti, akumulativnosti in drugih elementih.

Sestav poslovnega sveta je že tak, da ga abecede marketinga ni treba učiti ali pa mu poudarjati s čim sta trženje in tržnost blaga povezana. Povsem drugo vprašanje pa je, koliko in kako smo se s svojimi proizvodnimi programi, s pametjo in ne nazadnje tudi s svojo organiziranostjo in zunanjo podobo sposobni streči in slediti zahtevam kot so: sodobna tehnologija, ka-

kovost, prodornost, poslovna in propagandna učinkovitost. Sprejet minimalen program za večjo tržnost sicer kaže, da je volje za spreminjanje precej, vendar bomo šele ob spremljanju uresničevanja sprejetih sklepov lahko rekli kdo je bil trdnjejši: volja ali ...

Sicer pa je še ena zadeva skupnega pomena pomenila iziv za miselnost in medsebojno disciplino. Zasnova računalniško podprtega informacijskega sistema, na podlagi katerega bomo lažje in bolj tekoče spremljali pojave in jih tudi ovrednotili z ustreznim usmerjanjem poslovne politike, terja veliko mero discipline v zagotavljanju podatkov. Službe, ki bodo pripravljale in obdelovale celovite podatke, bodo predvsem odvisne od podatkov članic sozda. Sistem je zasnovan tako, da bodo službe zbrale podatke že iz večine statističnih in drugih poročil, ki jih izdelujejo v ozdih, nekaj podatkov pa je povsem individualnih. Vendar so ti v manjšini in ne pomenijo dodatne papirnate vojske.

Zapis o seji poslovnega sveta ne ustreza kakovosti in količini sprejetih sklepov — preberite jih, med njimi so tudi taki, ki zadevajo neposredno vas.

Rekli so...

na 15 seji poslovnega sveta SOZD:

— direktor Mercator-Interne banke, mgr. **Miha Urbanija**: Spreminjam na prejšnji seji dano črnogledo napoved v zvezi z zagotavljanjem sredstev za skupne investicije. Analiza po periodičnem obračunu januar-marec 1987, ki je sestavljen na podlagi novih predpisov kaže, da smo v letu 1987 lahko optimisti in sistema združevanja sredstev za to leto ne spreminjamo.

— direktor KŽK Gorenjske, mgr. **Janez Tavčar**: »Podatki iz analize oziroma program združevanja sredstev ne dajejo odgovora na vprašanje: investicije DA ali NE in niti ne na vprašanje o vplivu združevanja sredstev za investicije na dohodkovni položaj OZD.«

— predsednik KPO Ljubljanskih mlekar, dr. **France Kervina**: »Dober marketing ponuja dobro blago, do tega pa moramo z lastno glavo. Ali kdo ve, koliko novih proizvodov je v zadnjih desetih letih ponudil trgu? Analiza tega naj pokaže ali razvoj imamo ali pa, da spimo na lovorikah.«

Jaro Novak — na tiskovni konferenci sozda: »Za neodzivnost sredstev javnega obveščanja smo krivi tudi sami, saj pogosto mislimo in se obnašamo ne-

kako takole: dovolj smo veliki, da nas morajo sami opaziti.«

Miran Goslar — na tiskovni konferenci sozda: »Imamo srečo, da v našem sozdu nimamo takih proizvodnih programov, ki bi po tehnološki plati lahko tako zaostali in zaostajali za razvojem v svetu, da bi njihova prenova pomenila stres za celoten sozd. Z dosedanjim načinom pokrivanja izgub v sozdu lahko premagamo težave posameznih članic. Trenutno za sozd ena milijarda izgub še ni problematična, pet pa bi ga že krepko zamajalo.«

Jože Bider — ob podelitvi nagrade sozda: »Vsaka opuščena kmetija, vsak kmet brez neveste je greh nesposobne politike.«

na 2. zasedanju delavskega sveta SOZD:

— delegat Ljubljanskih mlekar, **Milan Rus**: »Zaradi nespremenjenih maloprodajnih cen mleka in obenem povečane odkupne cene mleka v Ljubljanskih mlekah dnevno pridelamo med 750 in 800 starimi milijoni izgube. Ob nadaljevanju take cenovne politike ZIS bodo Mlekarne ob polletju med največimi sozdovimi izgubaši.«

— delegat KZ Stična, **Alojz Šraj**: »Politika žene kmeta nazaj v naturalno gospodarstvo. Povečanje odkupnih cen mleka je v primerjavi s pošastno rastjo cen

pol leta določena višina nagrade je bila zaradi razvrstitvenja spremenjena od 200.000 na 250.000 dinarjev. In še ena zanimivost: nagrada SOZD za organizacijo združenega dela ne bo podeljena.

S sklenitvijo samoupravnega sporazuma o ureditvi medsebojnih razmerij in s soglasjem delavskega sveta so izpolnjeni pogoji za izstop Mercator-Jelše iz sozda. Od 1.7.1987 bo v sozdu ena delovna organizacija manj.

Dostikrat je bilo slišati tudi jedke pripombe na račun premajhnega ali preslabega medsebojnega poznavanja, pa tudi trditve, da težave v medsebojnih odnosih izvirajo iz tega. V drugem polletju letos bo nekaj težav manj. Na osnovi sprejetega modela računalniško podprtega informacijskega sistema bomo več vedeli drug o drugem, morda kdo celo sam o sebi. Vendar pa so učinki zasnovanega in sprejetega informacijskega sistema odvisni predvsem od tistih, ki podatke posredujejo in tistih, ki jih morajo ovrednotiti in pripraviti celovito informacijo. Za kakovost, pravočasnost in celovitost informacije torej ne sme biti luknj-in opravičil, če hočemo podatke in rezultate informacijskega sistema uporabljati za odločanje o usmerjanju in oblikovanju poslovne politike, medsebojnih odnosov in pospešiti vedenje o sebi in drugih. Delegati so sprejeli del odgovornosti za uresničevanje informacijskega sistema tudi na svoja ramena.

kmetijskih repromaterialov bagatela, ki pa po drugi strani vpliva na dohodkovni položaj mlekar. V luči teh nesorazmerij in anomalij bi tudi kmetov ne kazalo dražiti s 17-% povečanjem odkupne cene, pa še Ljubljanske mlekarne ne bi kandidirale za naslov velikega izgubaša.«

— delegat KK Sevnica, **Franc Kotar**: »Slika našega kmetijstva primerjam z vtisi iz Holandije. Ko sem se vrnil, sem se ponovno seznanil s pleveli. Ob obisku 150-hektarskega sadovnjaka smo zlahka obdarovali cel kolektiv — 3 delavce. Da o odnosu: izsledki znanosti in praksa ne govorim.«

— delegatka Agrokombinata, **Erna Kolar**: »Neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti tudi s strani članic sozda MERCATOR-KIT vpliva na izgubo v tozdu Vinogradništvo-kleti. Če bi samo vsaka Mercatorjeva poslovna enota prodala na dan en zaboj Agrokombinatovega vina, bi bile razprodane vse količine vina, ki jih pridelajo in predelajo v tozdu.«

— predsednik delavskega sveta, **Alojz Nosan**: »Iz razgovora med delegacijama Zvezne skupščine in sozda, ki se je sukal okrog oblikovanja cen, ne kaže povzeti optimističnih napovedi za kmetijstvo. Članica skupščinske delegacije je ugotavljala položaj živinorejcev, usmerjenih v mlečno proizvodnjo glede na povprečno mlečnost slovenske krave in dejala, da se ob takih rezultatih za usodo kmeta oziroma kmetije ni bati.«

— delegatka Hotelov gostinstva, **Lučka Gabrijelčič**: »Gostinstvo bo treba reševati s skupnimi močmi. Delavci gostinske dejavnosti v sozdu predlagamo sklic problemske konference na temo položaja gostinstva in njegovih delavcev, ki naj nakaže in usmeri skupne akcije za izboljšanje položaja.«

— delegat ZKZ Mozirje, **Franc Trbovšek**: »Nič nimam proti izstopu Jelše iz sozda. Bolj pa me skrbi motiv in pritiski, ki botrujejo izločitvam. Sprašujem se, ali je naš SOZD dovolj čvrst, enoten in homogen, da se bo podobnim vetrovom iz iste regije uspešno uprl?«

15. seja poslovnega sveta je bila v novi poslovni stavbi M-Ljubljanskih mlekar. Z leve proti desni: Slavko Tornič, M-KZ Cerknica, Nae Lovšin, M-Kmetijski zavod in Karol Šinkovec, M-KZ Logatec.

Sestanek gospodarstvenikov sozda s predstavniki zveznih organov
Rika Germ-Metlika

Cenovno politiko naj kroje zakoni trga

V začetku junija je bil v Ljubljani razgovor med predstavniki sozdov MERCATOR-KIT in Iskra ter delegacijo odbora Zvezne skupščine, ki so jo spremljali še predstavniki Zveznega izvršnega sveta. Razgovor je bil namenjen problematiki politike in oblikovanju cen kmetijskih in prehrabnih proizvodov ter politiki cen v trgovini.

France Kervina, Franc Zalar (M-Ljubljanske mlekarne), Janez

Sprejet je bil tudi sklep, naj bo v bodoče manj vpletanja admini-

stracije v oblikovanje cen, bolj pa naj na njihovo oblikovanje vpliva neposredno tržišče.

Ker pa je nerealno pričakovati spremembe zakona o sistemu družbene kontrole cen, bi morali vsaj v tekoči cenovni politiki v

čim večji meri upoštevati pripombe in zahteve gospodarstva. Med temi je na prvem mestu ta, da se neposredna družbena kontrola cen omeji le na posamezne vrste proizvodov. To naj bi bili tisti, ki so bistvenega pomena za socialno varnost državljanov in njihove življenjske ravni (olje, sladkor, osnovna vrsta moke, osnovna vrsta kruha in konzumno mleko). Prav tako naj bi bili pod kontrolo tudi vsi tisti proizvodi, ki bistveno vplivajo na stroške reprodukcije, predvsem surovine in polproizvodi črne in barvne metalurgije, naftnega gospodarstva in petrokemije. Nadalje naj bi to veljalo še za storitve v infrastrukturnem transportu in prometu, komunalne storitve in energetiko.

Za vse druge industrijske in kmetijske proizvode ter storitve pa bi morali takoj sprostiti vse zavore družbene kontrole cen in omogočiti, da bi na njihovo ceno neposredno vplivali zakoni tržišča.

Gospodarstveniki so še poudarili, da ni potrebno z zakonom izrecno predpisovati obveze o enotnih maloprodajnih cenah. Odločitev, kakšno ceno bo uporabil posamezni proizvajalec je potrebno še naprej prepustiti svobodnemu dogovarjanju in odločanju med proizvajalcem in trgovino.

Kot ukrep neposredne kontrole cen v trgovini pa bi bilo potrebno predpisati realne stopnje marž za proizvode, za katere se cene določa v proizvodnji ali pa so na režimu soglasja Zveznega zavoda za cene. Nesprejemljiva je dosedanja praksa ZIS, da odreja marže tudi za tiste proizvode, za katere velja v proizvodnji režim predhodnega obveščanja.

S sestanka gospodarstvenikov sozdov MERCATOR-KIT in Iskra s predstavniki Zvezne skupščine in Izvršnega sveta.

Žlindra (M-KG Kočevje) in Janez Tavčar (M-KŽKG), so se v svojih razpravah, dotaknili predvsem politike cen na kmetijsko prehrabnem področju. Predstavnike zveznih organov so opozorili, da je sedanja politika cen skrajno destimulativna, istočasno pa je sam postopek neposredne družbene kontrole cen marsikdaj nekorekten oziroma se cene odobravajo v časovnem zamiku, kar pri organizacijah združenega dela povzroča velike izpade dohodka.

Tako denimo, je bila odobrena maloprodajna cena mleka šele 15 dni za odkupno ceno mleka, kar je v Mercator-Ljubljanskih mlekarnah povzročilo velik izpad dohodka.

Predstavniki sozda so poudarili, da so nesorazmerja med cenami vhodnih materialov in končnega produkta nevzdržna.

Rika Germ-Metlika je predstavnikom Zvezne skupščine in izvršnega sveta posredovala predloge za oblikovanje cen v trgovini, medtem ko je Miran Goslar spregovoril o samem sistemu neposredne družbene kontrole cen ter njegovi smiselnosti in obsegu.

Na razgovoru je bilo sprejetih več stališč, ki bodo morala biti nadaljnje vodilo zveznim organom, če ne žele popolnoma ohromiti gospodarstva, zlasti proizvodnje hrane.

Gospodarstveniki obeh sozdov so menili, da je sedanje besedilo zakona o sistemu družbene kontrole cen zelo neprecizno in nekorektno. Sporna določila bi bilo treba v prihodnje natančneje opredeliti in s tem pri oblikovanju konkretnih cen izdelkov doseči predvsem realno vrednotenje vseh dejavnikov proizvodnje in gospodarjenja. Istočasno naj bi te odločbe omogočale konkretno in hitrejšo prilagajanje zahtevnemu tehnično tehnološkemu razvoju gospodarstva in družbe v celoti. Preko samostojnega oblikovanja cen pa naj bi se na ekonomski osnovi povezovala trgovske in proizvodne organizacije, katerih skupni interes je enakopravno oskrbovanje jugoslovanskega trga.

Sklepi, sprejeti na 15. seji poslovnega sveta SOZD — 28.5.1987

Poslovnostni svet je sprejel:

1. Informacijo o poslovnih rezultatih sozda za obdobje januar-marec 1987.

2. Oceno Mercator-Interne banke, s katero je potrjena upravičenost sistema in načina združevanja sredstev za investicije v letu 1987.

3. Sklep o pripravi dodatne analize, ki zadeva vpliv združevanja sredstev za investicije na dohodkovni položaj OZD. Dodatna analiza mora zajeti 20 OZD glede na različnost njihove dejavnosti, poslovne rezultate, likvidnostno stanje, akumulativnost in druge elemente.

4. Mercator-Interna banka mora v drugem polletju pripraviti predloge poslovne politike, ki bo zasledovala zmanjšanje razlik med pozitivno in negativno obrestno mero.

5. Sklep o sprejemu zasnove marketinga v sozdu z naslednjimi izvedbenimi nalogami:

Da bi se trgovinski in gostinstvo-storitveni ozdi marketinško utrdili, so članice sozda dolžne v roku enega leta izdelati vsaka svoj program aktivnosti na področjih, ki so nakazana v gradivu, zlasti analize okolja, v katerem delujejo. Temu ustrezno morajo prilagoditi prodajni asortiman, šolanje kadrov zaradi izboljšanja dela v enotah, uveljaviti specializirane prodajalne, zagotavljati privlačno zunanjo podobo v skladu s pravilnikom o celostni podobi SOZD, uveljaviti moderne tehnologije poslovanja, organizirati prodajne police, na katerih se tekoče vrstijo promocije, prodaje s popusti itd.

Prizadevanja na vseh teh področjih usklajujeta sektorja za blagovni promet ter sektor za združništvo, gostinstvo, turizem in storitve.

Za postopno uveljavitev marketinga in utrditev sozda tudi kot proizvodnega in storitvenega sistema, so sprejeti naslednji sklepi:

Vsaka proizvodna in storitvena OZD je dolžna v roku enega leta izdelati svoj program razvijanja proizvodnje in storitev. Za razvoj le-teh, so se članice prvenstveno dolžne kadrovske okrepiti.

Pri majhnih organizacijah, kjer vlaganje v znanje, tehnologijo, organizacijo, tržišče in podobno ni smotno, bomo še v letošnjem letu ponovno sprožili akcijo za večje panožno povezovanje, tako kot je to bilo dogovorjeno v elaboratu o združitvi DO iz Mercatorja in KIT-a.

Najpozneje do konca leta 1987 je vsaka naša proizvodna in storitvena OZD dolžna izdelati svoj prospekt, s prikazom svoje dejavnosti in izdelkov.

Zbir teh prospektov bo tvoril dopolnilo k že izdelani vložni mapi, vse pa bo osnova za izdelavo celovitega kataloga oz. prospekta sozda. Prospekti in ostala propagandna gradiva morajo biti izdelani po enotni zasnovi.

Koordinacijo v zvezi s tem opravlja sektor ekonomske propagande. SEP se kadrovske okrepiti z dvema ali tremi ustvarjalnimi delavci, ki prevzamejo celotno propagandno dejavnost tudi za proizvodne in storitvene ozde.

Na ravni SOZD se oblikuje tehnološko-komercialna komisija, ki izvede in dopolnjuje izbor izdelkov in storitev, ki izstopajo po kakovosti in drugih marketinško pomembnih lastnostih.

Izbrane izdelke so vse članice sozda dolžne imeti v prodajni ponudbi svojih enot in karseda pospešiti njihovo prodajo. Izvajanje te obveznosti bomo nadzorovali. V primeru izpolnjevanja obveznosti bomo uvedli stimulacije za vodje enot.

Služba za pospeševanje prodaje se oblikuje v sektorju za industrijo najpozneje do konca leta 1987. Pospeševalna služba naj pospešuje prodajo izdelkov industrije iz sestava sozda. V primeru ugodnih učinkov pospeševanja naj se služba organizira tudi na drugih pomembnih prodajnih področjih.

Da bi zagotavljali celovito ponudbo naših izdelkov, so vsi naši proizvajalci, ki opravljajo tudi vlogo razpečevalca za določeno vrsto izdelkov, ter vsi grosisti dolžni oskrbovati tržišče s celotnim izborom najmanj pa z izdelki, ki jih bo tehnološko-komercialna komisija izbrala kot posebej kakovostne.

Prodajno službo v okviru sektorja za blagovni promet je treba okrepiti vsaj s še tremi strokovnimi delavci, ki bodo usklajevali prodajo in razporeditev naših izdelkov tako znotraj sistema kot tudi izven njega.

Vse OZD, ki imajo svoja predstavništva, skladišča ali druge organizacijske oblike za opravljanje svoje dejavnosti izven SRS se obvezujejo, da bodo tako obstoječe kot načrtovane oblike svoje dejavnosti povezale v enotno in skupno poslovno in organizacijsko funkcionalno mrežo.

Delovna skupnost sozda mora za izvedbo sprejete zasnove marketinga pripraviti in uresničiti tako obliko svoje organiziranosti, da bo z njo zagotovljeno celovito in interdisciplinarno pokrivanje problematike.

6. Sklep o sprejemu in izvajanju zasnovanega modela računalniško podprtega informacijskega sistema SOZD od 1.7.1987 dalje ter sklep o odgovornosti poslovnih organov za pravočasno, vsebinsko in logično pravičen dotok podatkov v službe Delovne skupnosti SOZD.

7. Sklep o obveznem označevanju proizvodov z EAN kodami in zadožil poslovnostne organe tistih OZD, ki imajo tehnične in tehnološke možnosti, da takoj pričnejo z označevanjem proizvodov s kodami. Do konca leta 1988 pa morajo biti vsi proizvodi označeni s temi kodami. Poslovnostni organi proizvodnih organizacij morajo v svoji organizaciji določiti osebo, ki bo odgovorna za izvedbo sprejetega sklepa in v sodelovanju s sektorjem za industrijo v Delovni skupnosti reševala tehnično-tehnološke probleme pri opremljanju s kodami.

Navedene sklepe so vse OZD dolžne izvajati tekoče, že ob naročanju nove embalaže ali drugih načinov označevanja proizvodov (nalepke, itd.). Sklepe je dolžan izvajati tudi Studio za ekonomsko propagando ob izdelavi osnutkov za embalažo ali za druge načine označevanja proizvodov.

8. Sklep o enotnem obnašanju OZD na področju zajemanja rezultatov nivelacije cen:

— vse OZD na debelo in drobno so dolžne sprejeti dopolnitve pravilnikov o oblikovanju cen z določbami, ki zadevajo področje nivelacije cen

— vse OZD na debelo, ki imajo uvedeno računalniško obdelavo podatkov morajo takoj uvesti programe za celoten oziroma celovit zajem razlik v ceni

— vse OZD na drobno morajo v pravilnike vnesti minimalne opredelitve oziroma standarde, ki jih mora poslovna enota doseči iz naslova nivelacije cen glede na povprečno letno stanje zalog in v zvezi s tem določiti konkreten odstotek, ki ga mora poslovna enota doseči v dohodku iz naslova nivelacije cen. Doseganje tega elementa je osnova za oblikovanje enega od meril za nagrajevanje delavcev poslovne enote.

— oddelek za analize blagovnega prometa v Delovni skupnosti SOZD bo mesečno ali trimesečno pripravljati informacijo o gibanju cen po posameznih blagovnih skupinah oziroma o stopnji inflacije in glede na to tudi izračunal optimalni možni odstotek nivelacije cen, uporaben za vse ozde. Ob periodičnem oziroma zaključnem računu pa bo na osnovi podbilanc ozdov izdelal tudi informacijo o rezultatih dogovorjenega načina ravnanja na področju nivelacije cen.

Pred široko javno razpravo o kmetijstvu

Slavko Glinšek

Razmišljanja po kmetijskem plenumu

Plenum CK ZKS, posvečen kmetijstvu je bil sicer precej časa v pripravi, odvijal pa se je v trenutku, ko so se ekonomske razmere v kmetijstvu (pa ne samo v kmetijstvu) še posebej zaostrele. To velja seveda v precejšnji meri tudi za plenum CK ZKJ. Ne glede na pritisk številnih perečih težav pa je plenum vendarle zmožni oceniti številna odprta vprašanja, pomembna ne samo z vidika trenutnega položaja. Plenum ni sprejel sklepov, ampak je odprl široko javno razpravo ter predlagal SZDL, da jo organizira. Sklepi naj bi bili sprejeti jeseni.

S svojim prispevkom bi rad opozoril na nekatera vprašanja, ki so bila sprožena na plenumu ali pa so se jih razpravljali samo dotaknili in zaslužijo večjo pozornost.

Gospodarski položaj kmetijskih panog

Trenutni gospodarski položaj se je seveda zrcalil skoraj v vseh razpravah. Pri tem je potrebno vendarle reči, da je položaj posameznih panog kmetijstva, pa tudi tistih, neposredno povezanih s kmetijstvom, dokaj raznolik.

Že znotraj živinoreje so bistvene razlike med mlečno proizvodnjo in proizvodnjo mesa, še posebej perutninskega. Zato bomo morali bolj natančno govoriti o ekonomskem položaju in perspektivah posameznih panog.

Mlečna proizvodnja je pod največjim pritiskom politike cen. Skoraj v vseh drugih panogah se pojavlja glede na tržne razmere višja siva (pollegalna) cena (pri koruzi, pšenici, živini) pri mleku pa to zaradi narave izdelka ni mogoče. Zato je uvoz mleka postal že stalnica, s katero so se očitno spriznili tisti, ki o tem odločajo, črede krav pa se še nadalje redčijo.

Posebej pomemben za gospodarski položaj je dvojni vatek, s katerimi odmerjamo pogoje kmetijcem. Nizka odkupna cena za osnovne proizvode in odmerjanje subvencij, kompenzacij za rejce v drugi fazi, ki naj bi imele sicer razvojne namene pa ne morejo zadržati ravni pridelave niti na dosednji ravni.

V zvezi z gospodarskim položajem kmetijstva se razmišlja in

razprave praviloma preveč usmerjajo izključno na politiko cen in drugih sredstev, ki vplivajo na delitev prihodka, premalo pa notranje rezerve — predvsem mislim na ustreznejšo agrarno strukturo, velikost obrata, organiziranost kmetijstva.

Vpliv države

Država ima v kmetijski politiki povsod po svetu pomembno vlogo. To velja še posebej za politiko cen, usmerjanje trga, zemljiško politiko ter politiko agrarno-strukturnih sprememb. Te cilje bolj ali manj učinkovito uresničujemo z različnimi sredstvi. Za Jugoslavijo je značilno, da ima država razmeroma velike pristojnosti a neučinkovito politiko. Kljub številnim pristojnostim pa so močne zahteve — ki ne prihajajo samo od administracije — za nadaljnje njihovo širjenje.

V pristojnosti federacije so za vodenje kmetijske politike (in ne samo kmetijske) naslednje skupine ukrepov:

Posojilno denarna politika je razmeroma izdelana in ustaljena, čeprav se seveda glede na visoko stopnjo inflacije tudi pogoji spreminjajo. Značilen pa je nizek delež reeskontnih posojil za mlečno proizvodnjo (do 2 %).

Politika cen je mehanizem, ki posebej trpi zaradi inflacije. Že nekaj časa ni več sprejemljivo enkratno letno prilagajanje cen kmetijskih proizvodov stroškom. Očitno je, da bo politika zaščitnih cen kmetijskih proizvodov uspešna samo, če se bo sproti prilagajala položaju. Raven zaščitnih cen mora biti nujno prilagojena ostalim ukrepom, zlasti pa

obsegu blagovnih rezerv oziroma količini proizvodov, za katero se blagovne rezerve kot inštitucija sposobne z odkupom po zaščitnih cenah intervenirati. Sicer je politika zaščitnih cen brez smisla, razen, kot je že navedeno za mleko, kjer to pomeni določeno ceno, ki se ji proizvajalci ne morejo izogniti.

V zadnjem času se oglašajo teza o zaščitni ceni, ki bi imela hkrati trajno vlogo: zaščitno, indikativno in razvojno. Ta naj bi zagotavljala tudi določeno akumulacijo. Za izdelke, kjer bo zaščitna cena dejanska — določena je seveda to nujno. Če pa gre za ceno, s katero bo posegala država v primeru, ko cene na trgu padajo pod določeno raven, pa je določba najbrž nestvarna.

Gmotne rezerve v zadnjih letih niso opravljale zadovoljivo svoje vloge. Ne samo zaradi pomanjkanja sredstev, ampak tudi zaradi premalo določene funkcije oziroma metod dela. Ni bilo jasno opredeljeno, kakšen delež proizvodnje se lahko odkupi, niti kako sfinancirati prodajo presežkov na daljši rok (kar sicer doslej ni bil pereč problem). Predvsem pa je nujno zagotoviti sredstva za pravočasno poseganje na trgu.

Najslabša je že nekaj let **politika izvoza in posebej uvoza** kmetijskih proizvodov. V ZIS si to področje delijo različni resorji, ki neusklajeno, vsak zase spremljajo odločbe o izvozu in uvozu, brez vsake zveze s težnjami kmetijstva, kaj šele z neko narodno politiko razvoja živinoreje!! Meso se pogosto uvaža, ko ga je dovolj — ne samo zaradi muh zveznih birokratov, ampak močnih lobističnih pritiskov klavniško-predelovalne industrije. Podobno velja še za nekatere izdelke, na primer za vino.

Nadzoru in usklajevanju se izmikajo različni kompenzacijski posli. Zato je neogibno razčleniti natančna in konkretna merila, po katerih bomo opredeljevali potrebe po uvozu in izvozu kmetijskih izdelkov in zagotoviti medresorsko odločanje o uvozu in izvozu, predvsem pa zagotoviti, da bodo odločitve temeljile na dolgoročni politiki razvoja lastnega kmetijstva.

Posebej nesmotno bi bilo širjenje pristojnosti federacije v in-

vesticijski politiki, to je ustanavljanje raznih naložbenih zveznih skladov, naj gre za velike zemljiško izboljševalne načrte ali izvozne programe na zvezi ravni; posebej še, ker je neobdelano zemljo (po različnih podatkih od 600.000 do 1.000.000 ha) moč vključiti v obdelavo predvsem z boljšo motiviranostjo in organiziranostjo. Skratka, federacija ima znatne pristojnosti, toda upravni organi jih pogosto ne znajo strokovno, učinkovito in odgovorno izkoristiti. Ne velja pa to samo za federacijo, tudi na republiški in občinski ravni se pogosto dogaja, da kmetijstvo rešujejo z apeli zakonov, na primer o kmetijskih zemljiških, pa ne uresničujemo.

Boljše ko zvezni sklad je **skupno vlaganje zainteresiranih ozdov** tam, kjer bodo vložena sredstva dala najboljše dosežke. Skorajda ne bi smeli dvomiti, da morajo vlaganja v Vojvodini ali Slavoniji dati boljše učinke kot v Sloveniji. Izkušnje pa kažejo, da s stališča sovlagatelja to ni povsem tako. V odnosih med sovlagatelji je slej ko prej veljala tržna cena (brez ustreznega nadomestila za vložena sredstva), kar je nujno zmanjšalo stvarni gospodarski interes sovlagatelja za taka vlaganja.

V kmetijski politiki se dokaj počasi osvobajamo **voluntarizma**, ki se zrcali predvsem v pretiranem poudarjanju družbeno ekonomskih odnosov kot cilja, ki ima prednost pred praktičnimi ukrepi za povečanje in naložbe kmetijske proizvodnje. Pri tem so radi pozabili na dialektično povezanost proizvodnih sil in družbeno ekonomskih odnosov. Dejstvo je pač, da majhna tri — ali štirihektarska kmetija ne more smotno gospodariti in da tega problema ne more razrešiti samo po sebi opredeljenost in zavze-manje za različne organizacijske rešitve, ki naj bi spreminjale družbeno ekonomske odnose.

Nekatere družbeno ekonomske **novosti** — zlasti enostavnost, na primer strojne skupnosti, so se uveljavile, druge, bolj zahtevne pa ne. To ne pomeni, da jih je potrebno odpisati. Potrebno jih je strokovno obdelovati, podpirati — nikakor pa ne vsiljevati in še manj na kakršenkoli način politizirati.

Uveljavljanje vseh, tudi različnih organizacijskih novosti, sodi v pospeševalno delo, za katero je značilno, da mora biti sicer korak pred dejanskimi razmerami, vendarle trdno na zemlji.

Voluntarizem je prisoten tudi v ocenah oziroma stavkih o nevarnosti osamosvajanja kmeta od zadruga, potem ko so s posojili modernizirali in povečali proizvodnjo.

Predvsem je potrebno reči, da ima strah tudi v tem primeru velike oči. Seveda ima odnos kmeta in zadruga tudi svoje pravno formalne vidike, ki jih je potrebno spoštovati; tudi v primeru obveznosti, ki izvirajo iz posojil. Res je, da se pri izpolnjevanju medsebojnih obveznosti med zadrugo in kmetom pogosto zatakne, toda to ni bistven problem.

Bistvo povečanje proizvodnje in tržnosti je, da kmet vse bolj postaja proizvajalec surovin preko zadruga za predelovalno industrijo in organizirano trgovino in s tem vse bolj povezan in odvisen od normalnih stalnih odnosov v celotni reprodukcijski verigi. Res je sicer, da ga nenormalni položaj na trgu usmerja v iskanje prodajnih poti mimo zadruga, toda to je poseben problem, ki pa pretežno ni tako velik in seveda povsod mogoč. Kaj pa naj stori kmet s 300 litri mleka dnevno ali s 15 tisoč spitanimi piščanci drugega, kot da jih proda preko organizirane normalne poti? In tako se kmetova proizvodnja podružblja tudi brez posebnih načrtov razvoja družbeno ekonomskih odnosov.

Tudi v zahodni Evropi, kjer so nekateri krogi propagirali kmeta kot samostojnega podjetnika, so ugotovili, da kmet postaja vse bolj odvisen od velikih podjetij in seveda tudi od zadrug, ki poslujejo predvsem v skladu s pravili uspešnega in učinkovitega poslovanja in konkurenčnosti.

Zadružništvo

Zadruga so deležne že nekaj časa več kritičnih besed kot pohval, čeprav se lahko pohvalimo, da imamo v Sloveniji najboljše organizirano zadružništvo v Jugoslaviji. Nekateri še vedno tarnajo zaradi izgube monopola zadruga, bolj tehtni pa so očitki, da zadruga s svojim poslovanjem preveč misli na zaposlene, premalo pa na člane.

To seveda ni enostavno vprašanje, kajti zadruga mora poslovati uspešno, hkrati pa mora zagotavljati zaposlenim ustrezne dohodke, kajti sicer bo ostala brez dobrih strokovnjakov (že danes jih je premalo) in delavcev. Marže zadrug so praviloma razmeroma majhne (bistveno manjše kot v trgovini); seveda to

Investicije na rešet

Vesna Bleiweis

Dopolnitev meril

Ljubljana, 2. junija 1987 — sestala se je komisija za ugotavljanje družbene in ekonomske utemeljenosti investicij. Prereševala je 8 zahtevkov investitorjev in ugotovila, da so vse načrtovane naložbe utemeljene.

To je bila prva resna seja komisije, kajti v prejšnjem mandatu se pravzaprav sploh ni sestala. Komisijo vodi Jože Čančak, dipl. oec. — direktor delovne organizacije Mercator-Rožnik.

Delo komisije opredeljuje dva akta: poslovnik o delu komisije in metodologija za ugotavljanje družbene in ekonomske utemeljenosti investicij, ki ju je sprejel delavski svet sozda. Vendar je komisija na svoji prvi preizkušnji ugotovila, da je treba nekatere zadeve poenostaviti. Od tod tudi njen sklep, da bo naložbe, katerih predračunska vrednost znaša do 300 milijonov dinarjev obravnavala po skrajšanem postopku. Za tak postopek bo morala strokovna služba v Mercator-Interni banki pripraviti poseben obrazec. Na podlagi podatkov iz tega obrazca bo komisija ugotavljala utemeljenost naložbe in se s tem izognila mnogo zamudnejšemu ugotavljanju utemeljenosti po metodologiji. S tem načinom dela se je sozdova komisija približala načinu dela, ki ga poznajo tudi regionalne in republiška komisija za oceno investicij.

Kot se je na eni strani komisija pokazala za popustljivo, pa je po drugi strani zaostрила odnos do tistih naložb, ki pomenijo podvajanje prodajnih in proizvodnih programov in s tem zalog ter potreb po obratnih in investicijskih sredstvih. Zato se bo že ob pripravi letnega planskega akta sozda vmešala v tiste naložbe, pri katerih bo to podvajanje dokazano.

Vzorec našega kmeta

ne pomeni, da zadruga vedno poslujejo organizirano in smotrno.

Nekateri vidijo prihodnost združništva predvsem v vračanju na nekdanje klasične zadruga. Te predstave so sicer že precej oddaljene in zamegljene, kajti razvoj združništva po svetu se je usmeril v integriranje malih zadrug v velika, učinkovito organizirana podjetja, ki so (oziroma skušajo biti) konkurenčna na trgu. Zato je boljša organiziranost in poslovnost edina smer razvoja zadrug.

Seveda moramo zadruga konkretno rešiti različnih sestavnih planov, razrezov planov (pšenice...), ki s poslovnostjo nimajo prave zveze. Družbeno politične skupnosti morajo namesto z »razrezi« in pozivi svoje cilje v kmetijstvu uresničevati z ekonomskimi (ne administrativno-represivnimi) sredstvi — predvsem s politiko cen in intervencij.

V zadrugah krepiti vpliv kmetov

Kako povečati vlogo kmeta in njegovo odgovornost do zadruga, je vprašanje, s katerim se srečujemo ob vsaki spremembi združne zakonodaje. Dejstvo je, da smo predvsem z nasilnim spajanjem zadrug, še posebej v večje kombinata, zmanjšali dejanski vpliv kmeta v zadrugi ali drugih kmetijskih organizacijah, ki so in še organizirajo proizvodnjo pri kmetih. Sedaj se postavlja vprašanje, kako mu ponovno zagotoviti večji vpliv. (V nekaterih zadrugah je ostal razmeroma močan).

Ponovno se ponuja delež in zakonsko opredeljena združna lastnina. Kakorkoli že bomo te stvari opredelili, vsekakor je potrebno s kmečko večino v najvišjih samoupravnih organih zadrug še naprej krepiti dejanski vpliv kmetov. Res pa je, to kažejo tudi izkušnje iz zahodnoevropskih zadrug, da je razvoj velikih poslovno uspešnih zadrug bistveno povečal dejanski vpliv menagerjev tudi v združništvu.

Zemljiški maksimum

Razprava o zemljiški politiki se ne izogiba več zemljiškemu maksimumu. Jasne so prednosti, ki jih, zlasti v nekaterih konkretnih primerih, prinaša ukinitve (ali bistvena sprememba) zemljiškega maksimuma. Zavedati pa se moramo vrste neugodnih teženj v zemljiški politiki, za katere prav gotovo ni bil kriv maksimum (ali vsaj ne v pretežni meri). To je predvsem velik interes za nakup ali dedovanje zemlje s strani tistih, ki je ne obdelujejo (niti tega ne nameravajo) intenzivno oziroma jim ne predstavlja gospodar-

ske dejavnosti. Tega trenda očitno niso zaustavile tudi prav v to naravnane, a premalo natančne določbe zemljiške zakonodaje. Tudi kmetijske zemljiške skupnosti, upravni organi ter celo sodišča pri izvajanju teh določb pri prometu z zemljo ter pri ocenjevanju ustrezne obdelanosti zemlje niso kazali posebne vneme in doslednosti — obratno, prav radi so pozabili nanje.

Teh vprašanj seveda ukinitve maksimuma ne bi reševala, še posebej, ker so zelo redki kmetje sposobni in pripravljeni kupiti večje količine zemlje.

Zato ostajajo osnovna vprašanja, kako izboljšati agrarno strukturo, še naprej odprta. Dejstvo je, da tudi v številnih kapitalističnih državah zakonodaja pravico svobodnega razpolaganja z zemljo vse bolj omejuje in ima v prometu z zemljo vse bolj konkretno vlogo. Kmetijsko zemljo smo v naši ustavi opredelili kot dobrino posebnega družbenega pomena, s katero ne more razpolagati vsak lastnik, kakor bi hotel. Zato je z učinkovitejšim izvajanjem zemljiške zakonodaje ter ukrepi davčne politike nujno hitrejši preusmerjanje prometa z zemljo v roke tistih, ki jo bodo obdelovali; in nikakor ne samo oziroma predvsem z individualno kupoprodajo, ampak tudi z nakupi zemlje s strani zemljiških skladov ter kmetijskih organizacij, seveda tudi zadrug, za potrebe svojih članov.

Določanje velikosti obrata

V gradivu za sejo je bila napisana tudi opredelitev za velike obrate. Ne bi bilo prav, da bi ostala to še naprej splošna politična zahteva. V kmetijstvu je težnja po povečanju kmetijskih obratov nedvomno trajna. Ta trend v zahodni Evropi slej ko prej zavirajo politični pritiski organiziranih kmetov pa tudi vrsta naravnih ter družbeno ekonomskih in obratoslovnih vidikov.

Ob tem velja posebej opozoriti, da nenehna težnja po povečanju kmetij oziroma zmanjševanju kmetijskega aktivnega prebivalstva spremlja še hitrejša upadajoča števila najemnih delavcev v kmetijstvu (na Danskem se je npr. v obdobju 1964-1965 do 1974-1975 zmanjšalo število aktivnih kmečkih prebivalcev od 170.000 na 108.000, število kmetijskih delavcev pa z 89.700 na 23.600; v Franciji se je zmanjšalo število aktivnega kmečkega prebivalstva od 1970 do 1985 z letno stopnjo 3,4 %, število kmetijskih delavcev pa z letno stopnjo 4,6 %).

Pri povečanju obrata pa ima seveda pomembno vlogo kon-

kreten gospodarski izračun optimalne velikosti. Ti izračuni so dokaj celoviti, vsi pa govorijo tudi o velikostih obrata, kjer začne gospodarnost upadati. Za različne proizvodne usmeritve so te meje kajpada različne.

Pri nas temu vprašanju nismo posvečali prave pozornosti, še posebej zaradi poenostavljenih primerjav z ameriškim, praviloma bistveno bolj ekstenzivno zasnovanim kmetijstvom, kot je evropsko. Zato smo gradili družbene obrate, posebej živinorejske, pogosto nad mejo optimalne velikosti, kmečki pa so ostali daleč pod njo. To vprašanje je bilo odrinjeno tudi zaradi sindroma zemljiškega maksimuma.

Nekateri teoretiki so računali, da bomo lahko naš, izrazito neugoden ustroj posesti v zasebnem kmetijstvu spremenili s preskokom z naše povprečne štirikhektarske kmetije na velik družbeni obrat (najbolje več tisoč hektarov). Obratoslovni vidiki pa narekujejo že danes, brez večjih raziskav, omejevanje velikosti obrata, posebej živinorejskega, in njegovo prilaganje okolju. Posebej pomembni so prevozní stroški (voluminozna krma, pašna, gnoj) in sanitarni oziroma epizootološki vidiki. Očitno bo potrebno iskati rešitev v manjših obratih, kar pa ne pomeni, da je sedaj smotno vsesplošno ukinjanje velikih. Na družbenih obratih, tudi tistih, ki se otepajo s težavami, je nakopičeno precej znanja in izkušenj, ki jih moramo smotno izkoristiti. Vsekakor se moramo nedvoumno opredeliti za postopno (ne počasno) spreminjanje kmečke agrarne strukture s povečanjem obratov oziroma kmetij, kjer je kmetijstvo poglavitna oziroma edina gospodarska dejavnost. To pa je mogoče predvsem s pritiskom na neproduktivno lastnino zemlje.

Na opredeljevanje ustrezne oziroma optimalne velikosti obrata in intenzivnosti tehnologije začenja danes odločilno vplivati tudi poseganje kmetijstva v prostor oziroma obremenjevanje okolja.

Obeti od prihodnje razprave

Predvidena javna razprava bo nedvomno potekala v bolj odprtem vzdušju kot prejšnje; prepričan sem, da z mnogo več strokovnimi argumenti. Toda tudi v položaju, ki za kmetijstvo ni rožnat. V nobenem primeru se ne bomo mogli izogniti perečim trenutnim problemom. Prepričan pa sem, da bo skozi številna drevesa perečih vprašanj znala poiskati poti, ki naj bi trajno razširila nekatera razvojna in sistemska vprašanja kmetijske politike.

Pojasnjujemo

Slavko Glinšek

Podružbljanje kmetijstva

Razprave na kmetijskem plenumu niso mogle mimo podružbljanja. Podružbljanje kmetijske proizvodnje, kmetijske zemlje, pa še česa, je v naši kmetijski politiki (pa ne samo kmetijski) zelo pogost in udomačen izraz. Problem je v tem, da ga ne razumemo vsi na enak način. Kaj naj ta izraz v kmetijstvu pomeni?

Snovalci kmetijske politike so videli v njem vedno nekaj naprednega; v tem izrazu se je zrcalila vizija jutrišnjega kmetijstva, ko kmet ne bo več kmet, ampak enakopraven proizvajalec onemu v tovarni. Kljub nekaterim vabljivostim take perspektive, kmetje niso nikoli pokazali posebnega navdušenja nad podružbljanjem. Pa naj je šlo za kolektivizacijo, arondacije ali kaj drugega.

Navsezadnje, podružbljanje je vedno pomenilo omejevanje pravic posameznika. Ne glede na to, da si nihče ne želi omejevanja svojih pravic, pa življenje to stalno prinaša s sabo. Tudi pravico do razpolaganja s kmetijsko zemljo v zasebni lasti omejuje že ustava, ki jo opredeljuje kot do-

brino splošnega pomena, še natančneje pa kmetijska zakonodaja. Žal tisti, ki bi morali za uresničevanje te zakonodaje skrbeti, niso dovolj prizadevni. Zato tisti kmetje, ki zemljo dobro obdelujejo, je pa nimajo dovolj (še posebej glede na mehanizacijo), upravičeno opozarjajo, da je treba bolj skrbeti, da bo zemlja hitreje menjala lastnika, ali pa se vsaj obdelovala. Pri tem ni najvažnejše, ali preko prodaje, zadruga ali pa tudi prisilnega odvzema. Bolje je seveda z davčno politiko prisiliti tiste, ki jim zemlja ne daje sadu, da bodo razmislili, če se jim zemljo še splača zadrževati v lasti. Takemu ukrepanju bi lahko vendarle rekli »določena oblika podružbljanja zemlje«.

Odlikovanca iz M-Agrokombinata

Andrej Dvoršak

Za razvoj in sodobno kmetovanje

Na letošnji skupščini Združene zveze Slovenije sta visoki državni odlikovanji prejela kmet Alojz Račič, kooperant Mercatorjevega Agrokombinata in direktor temeljne organizacije Kmetijstvo, trgovina, storitve, ing. Ivan Kozole.

Alojz Račič je kmet, ki se je že na začetku svoje trde kmeče-

ke poti oprijel ponujenih možnosti razvoja in spoznanj o združništvu ter kot združen kmet postopoma obnavljal in posodabljal svojo kmetijo. Danes sodi njegova kmetija med najsodobnejše s pomembnimi tržnimi viški.

Usmeril se je predvsem v živinorejo in poljedelstvo. Letno odda okrog 30 tisoč litrov mleka in 3.000 kilogramov pitancev. Nadpovprečne prideleke dosega tudi pri krompirju in pšenici. Odlikovanec je s svojo usmerjeno kmetijo in gospodarjenjem na njej vzgled ostalim kooperantom Agrokombinata. Za svoje delo je prejel Medaljo dela.

Ivan Kozole je prejel odlikovanje za zasluge pri razvoju in razmahu kooperantske proizvodnje v Agrokombinatu. Šolal se je ob delu in sočasno kot strokovnjak za sadjarstvo vodil Agrokombinativne nasade. Leta 1978 je prevzel vodenje temeljne organizacije kooperantov in od takrat pa do danes je uspel organizirati učinkovito pospeševalno službo. Zelo dosledno je razvijal medsebojne odnose med kmeti kooperanti in svojo organizacijo. Ti sedaj temelje na poštenosti, medsebojnem zaupanju in enakopravnem sodelovanju. Tako urejeni odnosi so vplivali na povečanje števila kooperantov in naraščanje odkupa tržnih viškov. Za svoje delo je prejel Red dela s srebrnim vencem.

Alojz Račič

Ivan Kozole

Vroča tema
Mitja Ponikvar

Samo skupna prodajna funkcija ali celovit marketing.....?

Zahteve po boljši organiziranosti sozda na področju prodaje oziroma celotnega marketinga, so bile doslej že mogokrat izrečene. Ta tematika je bila spožena praktično na vsakem sestanku proizvodnih in storitvenih OZD — članic sozda.

Prisile trga še ni čutili

Z združitvijo obeh sozdov se je bistveno povečal delež proizvodnje in storitev v sistemu, oboje pa je treba organizirano uveljaviti in prodati na tržišču. Zahteva proizvodnih in storitvenih organizacij po uveljavitvi je razumljiva predvsem zato, ker večina teh organizacij nima organizirane ustrezne prodaje, kaj šele marketinške službe. V sestavu sozda imamo namreč le nekaj velikih tržnih proizvajalk in izvajalk storitev, ki s svojimi proizvodi in storitvami segajo v širši tržni prostor Slovenije in Jugoslavije. Velika večina članic pa je lokalnega pomena in pri njih se le občasno pojavljajo viški proizvodov, ki jih je potrebno prodati v širšem prostoru.

V teh manjših proizvodnih in storitvenih organizacijah je nesmotno oblikovati močne marketinške službe, saj so preprosto predrage za majhen obseg poslovanja. Take organizacije bi bilo najbolje fizično združiti v branžne delovne organizacije, da bi dosegle takomenovano »kritično maso«, ko je smotrno vlagati tudi v znanje, tehnologijo, tržišče, kadre in podobno.

Predvsem iz vrst teh organizacij izvira pobuda za oblikovanje marketinške službe na ravni sozda. Te članice trdijo, da so se združile v SOZD tudi zato in predvsem zato, ker so videli v marketingu na ravni sestavljene organizacije najbolj racionalno obliko te funkcije. Ob tem se te članice niso kaj dosti poglobljale v samo vsebino marketinga, pa tudi ne v to, da je bistveno drugače razvijati in tržiti mlečne izdelke kot opeko ali pa celovit inženiring pri postavitvi hotela.

V dolgotrajnih razpravah pa smo vendarle prišli do ugotovitve, da si večina članic pod pojmom »marketing« predstavljala le prodajno funkcijo, torej prodajo proizvodov in storitev, kakršni pač so, oziroma kakršne pač znajo delati.

Marketing pa je po vsebini mnogo več. Marketing je namreč celovito ravnanje gospodarskega subjekta, ki v grobem povedano obsega raziskavo trga, določitev skupine potrošnikov, ki sta mu proizvod oziroma storitev namenjena, določitev kakovosti, razvoj trga oziroma storitve, uvažanje in standardiziranje izdelka, promocija, agresivna propaganda in aktivno spremljanje dogajanja na trgu.

V okviru SOZD MERCATOR-KIT smo se torej lotili tematike, pri kateri nimamo povsem razčiščenih pojmov, zato bi bilo dobro te nejasnosti čimprej razčistiti.

Poleg tega lahko rečemo, da smo se lotili nečesa, česar skoraj nobena OZD, kaj šele večji sistem v SFRJ, ni uspel zadovoljivo rešiti in organizirati.

To je razumljivo, saj ni prisile trga, ki bi narekovala marketinško obnašanje in organiziranost. Še vedno smo predvsem razdeljevalci blaga, vse kar izdelamo lahko prodamo. Poleg tega morda za naš SOZD lahko velja tudi ocena, da bomo tako kot delamo sedaj, delali lahko še dolgo časa, saj delujemo v dejavnostih, katerih proizvod in storitev potrošnik pač potrebuje in mora

vzeti tisto, kar je in kjer je, če drugega in drugje nima na razpolago.

Le zakaj bi na primer izboljšali ponudbo v trgovini, če pa potrošnik ne more v drugo trgovino — ker druge tam pač ni. Ali pa: zakaj bi razvili boljši sir, če pa takega kot ga delamo, z lahkoto prodamo.

Dalje: zakaj bi zaposlovali boljše, udarnejše kadre, če pa nam gre z obstoječimi čisto dobro. Sicer pa strokovnjakov sploh ne potrebujemo. Le kaj bodo delali? Le prepire z dobrimi, starimi mojstri bodo povzročali!

Morda še to: zakaj bi zapravljali denar za propagando, image, blagovno znamko, če pa se potrošnik stepe za naše proizvode, poleg tega pa smo še v sozdu, ki mora tako ali tako zagotoviti prodajo naših proizvodov, če slučajno kje zaškriplje...

Vsi ti pomisleki morda trenutno še držijo, toda kaj bo, če bo tržišče res začelo delovati, če bo blaga preveč? Mar ne bi bilo prav, da se že danes organiziramo za čas, ko bo trg res začel delovati?

Pogoji za razvoj

Zahteva po boljši organiziranosti, po boljšem, agresivnejšem poslovanju mora nedvomno vznikniti v samih organizacijah. Na ravni SOZD-a je prav gotovo nesmiselno razviti celovit marketing, če pa v organizacijah ni strokovnih teamov, ki bi pri sluhili in realizirali ideje, ki bi se sprožile v taki marketinški službi. Marketing na nivoju sozda se lahko razvije šele, ko je marketinški pristop zaživel v pretežni večini članic. Po trditvah strokovnjakov iz Studia marketing Delo, mora proizvajalec imeti neposreden stik s trgovcem, ne sme se dogajati, da izdeluje nek izdelek, za odziv trga na ta proizvod pa ne ve, oziroma ga to niti ne zanima. Proizvajalec mora neposredno grajati oziroma pohvaliti trg.

Celovit marketing torej mora biti na ravni delovne organizacije, v primerih specifične proizvodnje celo na ravni tozda. Je pa seveda mogoča tudi nadgradnja, toda le v povezovalni in usklajevalni vlogi, v smislu celovitih informacij, širših raziskav trga in širše ponudbe temu trgu.

Za pravi marketinški pristop bi morali biti strokovni teami, bolje rečeno — projektni teami — organizirani na več ravneh, vsak od njih pa bi moral opravljati svoj del posla.

V tujini te zadeve tečejo drugače.

Velike firme najprej določijo svojo doktrino (miselni sestav poslovnih idej), ki ji je podrejeno celotno ravnanje ljudi, zaposlenih v firmi. Tako ima na primer IBM doktrino, ki pravi »biti najboljši na področju storitev« — v svetovnem merilu, seveda!

Ko firma opreseli doktrino, na njeni osnovi izdela doktrino razvoja in poslovanja. Strategijo pa nato uresničuje s posameznimi projekti, ki jih vodijo in izpeljejo projektni teami.

Taka pot je odprta tudi nam, toda samo s pogojem, da se otresemo lokalizmov, tozdovskega vrtičkarstva, sklicevanja na svojo suverenost, ko nam nekaj

ne ustreza. Stopimo pa nanjo lahko le, če imamo za tako pot dovolj poguma, znanja, volje in zrelosti. Naša doktrina sicer najbrž ne more imeti svetovnih razsežnosti, nekaj dlje od klasične proizvodnje in vaše okrbe bi pa le lahko segla.

Smo med največjimi poslovnimi sistemi v Jugoslaviji. Združujemo številne dejavnosti, ki so na prvi pogled sicer nezdružljive, zato tudi mnogokrat rečemo, da imamo težave zaradi heterogenosti in, da je težko najti skupni imenovalac za vse članice sozda. Na srečo se vedno postavi tudi zahteva, da bi prav to heterogenost in velikost morali izkoristiti za doseganje boljših poslovnih rezultatov. Obenem pa tudi zahteva, da naj vendar dorečemo ali smo vsi MERCATOR-KIT.

Ob globljem razmišljanju zelo hitro ugotovimo, da imajo naše, sicer različne dejavnosti mnogo stičnih točk, da je možnosti članic za sodelovanje tako znotraj kot izven sistema neskončno veliko.

Za primer, kako bi članice lahko sodelovale v nekem projektu, bom razčlenil idejo, ki se je porodila ob srečanjih Investe s poslovnimi partnerji.

Bi ugriznili v načrt

Predpostavimo, da bi se v okviru strategije razvoja sozda dogovorili za celovit nastop do turističnega gospodarstva.

Kaj kot sistem lahko že danes nudimo?

Skoraj vse:

- naši inženiring organizaciji Investe in Inženiring prodajata načrt za turistično naselje
- v sodelovanju z našimi proizvodnimi in storitvenimi organizacijami ga tudi zgradi (Ograd, Spectrum, Mizarstvo v Žireh)
- naši proizvodni organizaciji oblečeta in obujeta zaposlene v delovne obleke in obutev (Zaščita, Kopitarna)
- naša zunanja trgovina uvozi potrebno opremo, ter naselje oskrbuje z blagom za popestritev turistične ponudbe
- naša storitvena organizacija Cibes vzdržuje naprave in opremo
- »naša živilska industrija ter gostinstvo naselje v celoti oskrbujejo s hrano

— naša turistična agencija pripelje turiste

— naše drobno gospodarstvo dobavlja spominke, suho robo, keramiko, krzno.

Če bi še malo razmišljali, bi prav gotovo našel še kakšno stično točko.

Mar ne menite, da bi bilo zanimivo ugrizniti v tak celovit načrt?

Sodelovanje v takem projektu bi v marsikateri naši organizaciji pospešilo razvoj, porajale bi se nove ideje, novi izdelki, strokovni ljudje bi se izkopali iz enoličnosti, pojavile bi se zahteve po novih, boljših kadrih itd.

Toda, vprašati se moramo ali kaj takega sploh hočemo in ali se ne bi raje še naprej oklepali klasične, utečenega poslovanja brez rizikov in naporov.

Mislím, da smo na razpotju, ko se moramo odločiti ali gremo naprej po stari poti ali pa se dogovorimo za agresivno strategijo poslovanja in razvoja in njima predredimo svoje ravnanje.

Misli za pasje dni

Dosedanje ravnanje še zdaleč ni podrejeno neki skupni strategiji. Že samo na področju marketinga imamo številne primere, ko se ne moremo ali pa nočemo poenotiti.

Primeri:

- kljub velikosti, številnim dejavnostim, pomembni vlogi v oskrbovanju potrošnikov smo kot sistem anonimni
- ne zdi se nam potrebno, da bi potrošnika obveščali o sebi, ne zdi se nam pomembno povedati, da smo pri ocenjevanju kakovosti izdelkov dobili vrsto priznanj in nagrad
- razen v okviru sejemske paviljonov in tu in tam v radiu se ne prepoznamo in predstavimo kot MERCATOR-KIT
- ob nastopih na trgu sta prisotni dve težnji — nekatere članice hočejo nastopati samostojno, druge hočejo skupen nastop
- ne moremo se dogovoriti za skupna predstavništva
- med potrošniki je MERCATOR še vedno sinonim za drobno prodajno trgovino, potrošnik skoraj nič ne ve o ostalih dejavnostih v sistemu ter o njihovi velikosti in pomembnosti
- ničesar nismo pripravljeni storiti in plačati, da bi se sedanja celostna podoba Mercatorja iz-

boljšala in dogradila v tem smislu, da smo pomemben proizvodni, storitveni in trgovski sistem

— ne moremo se dogovoriti za skupen nastop v sredstvih obveščanja

— zelo težko se dogovarjamo o delitvi dela in specializaciji proizvodnje

— ne uspemo se dogovoriti za preračunano in smotrno distribucijo preko območnih oskrbovalcev

— ponekod naša trgovina noče slišati o pospeševanju prodaje izdelkov proizvodnih organizacij iz sozda, sklicuje se na lokalne okuse, tradicionalne dobavitelje in celo na drugačne prehrabne navade.

Navedeni primeri niso streseni iz rokava, temveč so dejstvo, resničnost v našem sozdu.

Te ugotovitve izhajajo iz vrste sestankov, na katerih smo se dogovarjali: o perspektivah posameznih članic, iz katerih bi lahko sestavili katalog celotne ponudbe sozda; o skupnem nastopu do sredstev javnega obveščanja in tako povečani učinkovitosti predstavljanja posameznih organizacij in sozda kot celote. Poleg teh zadev je beseda na teh sestankih tekla tudi o skupnih predstavništvih, sodelovanju med organizacijami z enako ali podobno dejavnostjo ter delitvi dela med njimi, o medsebojni izmenjavi izdelkov iste dejavnosti, skratka o vsem, kar je navedeno med primeri zadev, o katerih se ne moremo poenotiti.

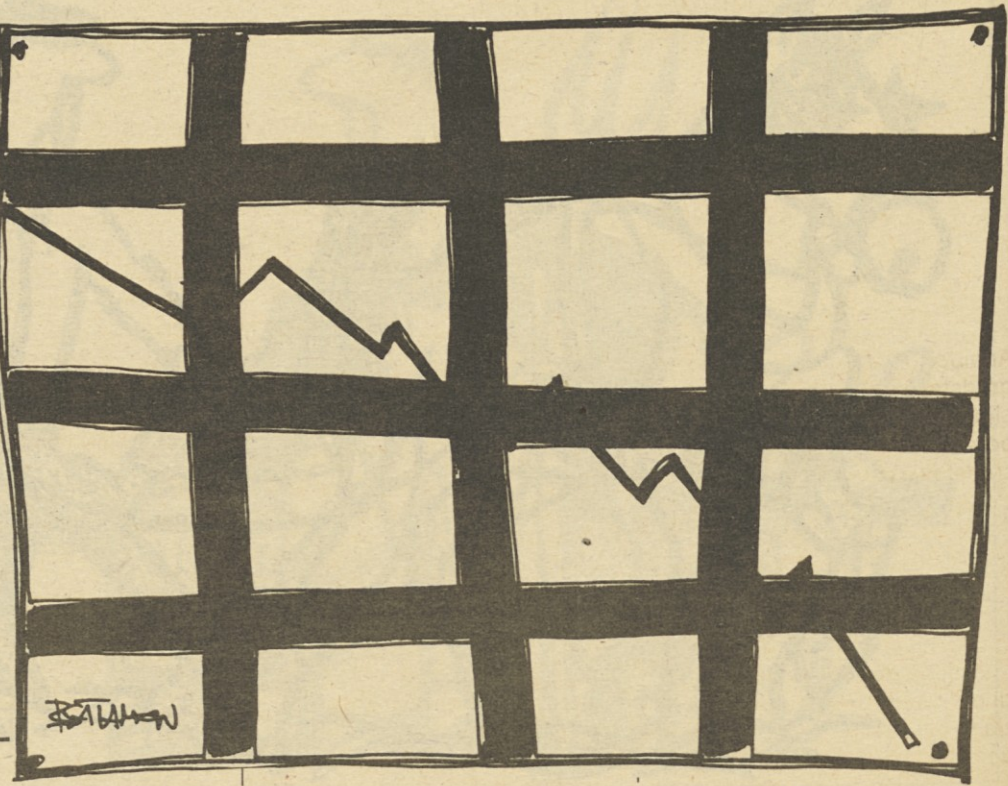
Priznati moram, da na sestankih zadeve še zdaleč ne dajejo tako črnega vtisa kot sem ga prikazal. Na sestankih smo namreč vsi »za«, vsi podpiramo napredek, nove ideje, vsi smo MERCATOR-KIT — v žepih pa držimo fige. Ko se vrneemo vsak v svoje okolje, v svoj vrtiček, v svoje samozadovoljstvo, zelo hitro pozabimo, da smo se dogovorili za nekatere skupne dejavnosti in delovanje. Strokovne službe sozda pa se nato mučijo, prosjačijo za pristopne izjave, za podatke, za plačilo deležev, brez potrebe zapravljajo sredstva za telefon, teleks, pošto in tudi čas za osebno posredovanje.

Oprostite, ker me je malo zaneslo, vse to res ne sodi k marketingu, sodi pa k (ne)prilagodnosti k sozdu, (ne)disciplini, (ne)spoštovanju dogovorov...

V zvezi z marketingom samo še to: predloge za postopno uveljavitev marketinga v sozdu je obravnaval poslovodni svet na svoji majski seji. Sklepe s te seje lahko preberete v tem časopisu.

Morda bo ta, nekoliko ostrejši zapis pomagal, da boste v naslednjih mesecih lažje odločali po kateri poti boste šli v prihodnost in kakšna bo skupna pot našega sistema.

VSAKA PODOBNOST S
SOZDOVIM MARKETINGOM
JE NAŠERNA

Prednosti in slabosti
Metka Skubic-Strnad

Obračunski sistem pod drobnogledom

Doseženi poslovni rezultati v letošnjih prvih treh mesecih nosijo pečat tržno naravnanih sistemskih sprememb, ki so bistveno spremenile njihovo vrednotenje. Najmočnejše so na višino naših poslovnih rezultatov vplivale intencije Zakona o celotnem prihodku razen dela, ki se nanaša na ugotavljanje in razporejanje dohodka, delno pa tudi določila zakona o amortizaciji in interventnega zakona.

Periodični obračun za razdobje januar-marec 1987, ki izkazuje 199 mrd din celotnega prihodka, 25 milijard din dohodka ter 3 milijarde din akumulacije je prvi poiskus izkazovanja realnejših ekonomskih kategorij spričo dejstva, da obračunski zakon zahteva vrednotenje prihodkov in odhodkov po enakih cenah. Do sedaj je disproporc med tekočimi cenami, po katerih se je ugotavljal celotni prihodek in med cenami, po katerih so se ovrednotili odhodki omogočal izkazovanje previsokega dohodka, ker so bili cene za vrednotenje stroškov v pogojih visoke inflacije bistveno nižje od tekočih cen.

Obračunski zakon pa preprečuje delitev tega inflacijskega dela dohodka na splošno, skupno in osebno porabo, čeprav z indeksom cen proizvajalcev SFRJ, ki naj bi bil mera inflacije, ni mogoče v celoti odpraviti »napihnjenosti« dohodka, ki je leta nazaj onemogočala realno presojo naše uspešnosti.

Revalorizacija, kot bistvena novost obračunskega zakona pa ni le osnova za prikazovanje realnejšega dohodka, ampak je tudi pogoj za ugotavljanje realnejših velikosti sredstev.

Z uveljavitvijo revalorizacije amortizacije in materialnih stroškov oziroma odhodkov, smo odpravili dosedanje nepravilnost pri vrednotenju uspešnosti poslovanja, ki so izhajale iz dosedanje nezadostne revalorizacije amortizacije in zalog.

Obračunski zakon, ki je uveljavil koncept revalorizacije materialnega premoženja in pravic ob ohranitvi realne vrednosti poslovnega sklada ustvarja pogoje za uveljavljanje realno pozitivnih obrestnih mer (doslej smo uporabljali obrestne mere, ki so bile v pogojih visoke inflacije v povprečju realno negativne).

Novi obračunski sistem šteje kot dohodek le realne obresti (nad stopnjo inflacije), revalorizacijske obresti pa obravnava kot obliko revalorizacije finančnih naložb v revalorizacijski podbilanci, medtem ko so bile doslej obresti stroškovna oziroma dohodkovna kategorija. Analogno tudi tečajne razlike predstavljajo obliko revalorizacije finančnih naložb in se jih poračunava v okviru bilance sredstev, medtem ko so se doslej ene tečajne razlike poračunavale v okviru bilance uspeha, druge (devizni krediti za osnovna sredstva) pa v okviru bilance sredstev.

Ločitev dohodkovnih kategorij od kategorij sredstev pa je še zlasti pomembno pri izločanju učinkov revalorizacije družbenih sredstev iz dohodka.

Metka Strnad

Z namenom, da bi se zaščitila substanca družbenih sredstev pa je potrebno revalorizacijo vseh sredstev izvršiti najmanj v višini trajnih virov poslovnih sredstev (zmanjšanih za obvezna posojila in združevanja), sicer pa je treba razliko nadomestiti iz celotnega prihodka.

V članku nameravam analizirati vpliv obračunskega zakona na posamezne kategorije poslovnega uspeha, doseženega v I. kvartalu oziroma ugotoviti, v kakšni meri je bilo moč realizirati njegove omenjene bistvene prednosti. Pri tem predstavlja veliko oviro dejstvo, da spričo sprememb posameznih ekonomskih kategorij, le-te niso neposredno primerljive glede na lanko enako razdobje.

V letošnjih prvih treh mesecih je bil v SOZD MERCATOR-KIT obračunan celotni prihodek v višini 199 mrd dinarjev, kar predstavlja glede na lanski I. kvartal 111 odstotni porast. Vpliv novega obračunskega sistema je bil izredno velik pri prihodkih od obresti, o čemer nas prepriča podatek, da so članice SOZD lani iz tega naslova oblikovale 1,9% celotnega prihodka, v letošnjem I. kvartalu pa samo 0,4% oziroma, da so se prihodki od obresti glede na lankoletne zmanjšali za 53%. Ker se po določbah starega obračunskega sistema v celotni prihodek všteta tudi lani zapadle, letos pa plačane obresti v celoti, je celotni prihodek I. kvartala 1987, predimenzioniran.

V primeru, da bi bile v prihodke od obresti vštete le realne obresti (do 60%) in prejete devizne obresti, bi bil njihiv padec z ozirom na lankoletne prihodke od obresti še večji, celotni prihodek pa ustrezno manjši (kar pričakujemo v I. polletju 1987).

Zaradi izključitve revalorizacijskega dela obresti od danih kreditov iz celotnega prihodka v letu 1987, je za realnejšo presojo njegove rasti, potrebno lan-

skoletni celotni prihodek zmanjšati za prihodke od obresti. Na ta način ugotavljamo, da je bila njegova rast za 4 indekse točke višja od nominalne.

Novi obračunski sistem pa je najmočnejše vplival na višino porabljenih sredstev, ki znašajo v letošnjem prvem kvartalu 174 mrd dinarjev in so nominalno za 109% višja od doseženih v enakem lanskem razdobju.

Na povečanje porabljenih sredstev je poleg obvezne revalorizacije najmočnejše vplivala revalorizacija porabljenih zalog surovin in repromateriala, ki predstavlja v SOZD MERCATOR-KIT, 1,794 mio din (1,0% od porabljenih sredstev). Pri zmanjšanju razlike med nominalnimi in realnimi kategorijami je imela revalorizacija porabljenih zalog surovin in materiala pomembno vlogo. V ilustracijo naj služi podatek, da so se materialni stroški v SOZD MERCATOR-KIT brez revalorizacije povečali za 100,4% z revalorizacijo pa za 111,2%.

Revalorizacija amortizacije, ki predstavlja 371 mio dinarjev (0,2% od vseh doseženih porabljenih sredstev) povečuje celotni znesek amortizacije za 98%, v primerjavi z izkazanim v lanskem I. kvartalu.

Mnogo močnejši vpliv na porabljena sredstva pa ima revalorizacija realiziranih proizvodov in storitev, ki znaša v SOZD MERCATOR-KIT 1.288 mio dinarjev (0,8% od porabljenih sredstev), največji pa je vpliv revalorizacije trajnih virov poslovnih sredstev, ki bremeni porabljena sredstva pomeni, da so delovne organizacije v SOZD MERCATOR-KIT osnovna sredstva v večji meri nabavljale iz lastnih sredstev, akumulacije oziroma amortizacije in v manjši meri s pomočjo domačih dolgoročnih kreditov sicer bi bila skupna obvezna revalorizacija močnejša. Nekatere delovne organizacije, ki so nabavljale osnovna sredstva pretežno na kredit, pa imajo izredno nizko revalorizacijo trajnih virov poslovnih sredstev, s tem pa tudi bistveno manj obremenjena porabljena sredstva. Minimalni vpliv na porabljena sredstva ima postavka »revalorizacijski odhodki, ki niso nadomeščeni z revalorizacijski prihodki« v višini 47 mio dinarjev. Nekaj članic SOZD namreč z revalorizacijskimi prihodki ni krilo celotnega zneska revalorizacijskih odhodkov in celotnega zneska učinka revalorizacije trajnih virov poslovnih sredstev, ki se meri z indeksom cen industrijskih proizvajalcev, zato so bile dolžne razliko pokriti iz poslovnih stroškov.

Poslovne stroške bremeni tudi manjkajoči del učinka revalorizacije trajnih virov poslovnih sredstev pri tistih članicah SOZD, ki imajo sicer večje revalorizacijske prihodke od revalorizacijskih odhodkov, vendar pa je ta razlika manjša od obvezne revalorizacije.

Vsi omenjeni učinki revalorizacije, ki znašajo na nivoju

SOZD 5,965 mio dinarjev neposredno povečujejo obseg porabljenih sredstev (posredno pa jih povečujejo tudi učinki revalorizacije osnovnih sredstev ter dinarskih terjatev in obveznosti).

Vpliv revalorizacije, ki bremeni porabljena sredstva pa izredno varira po posameznih dejavnostih. Medtem, ko delež revalorizacijskih odhodkov in industriji in kmetijstvu znaša 6%, predstavlja v trgovini na drobno 1,4%, v trgovini na debelo pa 1,3%. Najmočnejši je bil vpliv revalorizacije pri izgubarjih v SOZD saj znaša povprečno 9,9% od porabljenih sredstev.

Revalorizacija je bila prevelika obremenitev za OZD s področja kmetijstva ker so zaradi vpliva sezonske komponente poslovni rezultati v začetku leta že sicer slabši. Da je bil vpliv revalorizacije dominanten pri letošnjih izgubah v kmetijstvu (poslovna izguba znaša 586 mio din) priča podatek, da so bili revalorizacijski odhodki kar v treh TOZD – zgubaših večji od celotne izgube, pri vseh ostalih pa se višina revalorizacije približuje višini izgube. Pa tudi s področja industrije ima ena TOZD višje revalorizacijske odhodke kot je znašala celotna izguba.

Pri analizi vpliva revalorizacije na porabljena sredstva ugotavljamo, da le-ta ni bila dosledno izvedena že zaradi zakasnosti izvedbenih predpisov. Na drugi strani pa tudi vsi izvedbeni predpisi niso bili popolnoma ustrezni kar otežkoča uveljavitev prednosti, ki jih prinaša novi obračunski sistem. To velja za revalorizacijo zalog, ki delovne organizacije sicer pravilno usmerja k omejevanju nabav oziroma zmanjševanju zalog, vendar pa zaradi neustrezne tehnike marsikatero od njih preveč obremenjuje z revalorizacijskimi učinki, ter ne upošteva različnega vrednotenja zalog in porabe materiala. Do previsoke obremenitve prihaja že v primeru vrednotenja zalog po dejanskih povprečnih nakupnih cenah. Metoda Lifo pa je neuporabna, saj je z vrednotenjem porabe zalog po sprotnih cenah revalorizacija že izvedena.

Prevelika pa je tudi obremenitev z revalorizacijskimi učinki pri obrestih za kratkoročne kredite zaradi linearnega preračunavanja letnih obrestnih mer v trimesečne. Razlika med obrestno mero preračunano po načelu diskontiranja in linearno je tolikšna, da 98 odstotna letna obrestna mera dejansko postane 140 odstotna. Pri ocenjevanju doslednosti izvedbe revalorizacije pa tudi ne moremo mimo vpliva »interventnega zakona«. V strahu pred vračanjem preveč izplačanih osebnih dohodkov je ponekod prišlo do fiktivnega povečevanja dohodka tudi s pomočjo tendencioznega zmanjševanja nekaterih revalorizacijskih postavk, ki bremene porabljena sredstva.

Ob ugotovitvi slabe primerljivosti letošnjega celotnega pri-

hodka v primerjavi z doseženim v lanskem prvem trimesečju lahko enako trdimo za primerljivost porabljenih sredstev, ker so po novem iz porabljenih sredstev izločene obresti od kreditov (razen za osnovna sredstva in negativne tečajne razlike).

Izločitev obresti do stopnje inflacije iz porabljenih sredstev pa je zlasti ugodna za tiste članice SOZD, ki so močno zadolžene, saj jim te obresti kot odhodki v revalorizacijski bilanci ne zmanjšujejo dohodka. Enako velja tudi za tiste OZD, ki so obremenjene z visokimi negativnimi tečajnimi razlikami.

Nominalna rast dohodka, dosežena v letošnjih prvih treh mesecih v SOZD MERCATOR-KIT v višini 224 indeksnih točk se kaže vse manj realna, če upoštevamo že omenjeno primerljivost tako celotnega prihodka kot porabljenih sredstev.

S predpostavko, da bi novi obračunski sistem oziroma revalorizacije obstajala tudi v lanskem I. kvartalu (kar naj bi omogočala uporaba metodologije SDK Jugoslavije za preračun podatkov iz leta 1986 na primerljive vrednosti) ugotavljamo, da bi bil indeks rasti dohodka SOZD MERCATOR-KIT za 12 indeksnih točk višji. Z uporabo iste metodologije je bila za gospodarstvo SR Slovenije izračunana identična razlika med nominalnim in korigiranim indeksom rasti dohodka, vendar pa je način preračuna premalo natančen in dosleden, da bi lahko služil za presojo realne rasti dohodka.

Zato smo se raje poslužili metode, s katero predpostavljamo veljavnost starega obračunskega sistema in izračunali, da bi bil dohodek bistveno večji (indeks rasti bi znašal 259 indeksnih točk). S tem pa ravno poudarjamo nujnost novega obračunskega sistema, predvsem pa revalorizacije. Po tem preračunu izkazujemo kar za 35 indeksnih točk hitrejšo rast dohodka od dosežene rasti, ki nam kaže, koliko inflacijskega dohodka bi »pridelali« po starem obračunskem zakonu in ga tudi razdelili na skupno, splošno in osebno porabo.

To je dokaz, da smo v veliki meri uresničili bistveni namen novega obračunskega sistema, to je doseganje realnejšega, čeprav manjšega dohodka, kar pa še ne pomeni, da smo gospodarili slabše, saj se je na drugi strani povečala vrednost našega premoženja, ki ga je obračunski zakon zaščitil pred prelivanjem v porabo.

Opomba: Na željo avtorice v članku ni redatorskih in lektorskih posegov.

Tozd Javornik prenovil hotel v Idriji

Andrej Dvoršak

Za uspešno poslovanje potreben ustrezen program

Sredi junija je Idrija dobila dolgo pričakovani prenovljeni hotel YDRIA, v katerem lahko prespi 56 gostov, medtem ko ima restavracija 120 sedežev. Pred prenovalo se je nekdanji hotel imenoval Nanos, vendar so mu skupaj z novo podobo delavci tozda Javornik iz Sestava Mercator-Rudar dali tudi novo ime, ki so si ga izposodili pri Valvazorju.

Na razgovoru predstavnikov sozda in delovne organizacije s predstavniki družben-politične skupnosti in organizacij, je direktorica Mercator-Rudarja, Ivanka Leskovec poudarila, da zamisel o prenovi sodi v čas, ko so se združile tri manjše gostinske organizacije v sedanji tozd. To je bilo pred dobrimi desetimi leti.

Pobuda je ostala v predalih, hotel Nanos pa si je z leti pridobil sloves tretjerazredne beznice, v katero domačini niso več zahajali, sobe pa so se spremenile v bivališča za delavce, ki v samskih domovih niso dobili stanovanj.

Zaradi neuspešnih dogovorov o prenovi z drugimi delovnimi organizacijami, so se v tozdu Javornik odločili, da se sami lotijo te velike naložbe. Ob izdatni podpori delovne organizacije in sozda, so končno le uspeli končati naložbo, ki je stala 250 milijonov dinarjev. Z njo so pridobili 26 sob B kategorije, (pred prenovalo jih je bilo le 17, za katere sta bili na voljo le 2 kopalnici), ter restavracijo in tri ločene prostore za zaključene družbe. V kleti pa je še vedno ostala gostilna Kanon za manj zahtevne goste.

Vse to je le prva faza prenove, saj bi bila celotna prenova finančno prezahtevna.

Največ težav so imeli s kadri, ker delavci Javornika niso hoteli delati v novem hotelu. Vzrok je bil predvsem v imidžu in slabem slovesu bivšega Nanosa. Prav to pa žele v hotelu Ydria spremeniti, skupaj s sestavo gostov in ponudbo.

Vodja hotela, Ivica Podgornik pravi, da bodo dali velik poudarek narodnim jedem Slovenije in skušali kuhinjo obdržati na najvišjem nivoju. Zavedajo se, da je za njihov uspeh zlasti pomemben restavracijski del, ki mu bodo z raznimi prireditvami vdihnili svojsten pečat in z njimi popestrili gostinsko turistično ponudbo kraja.

Podgornikova, mlada ekonomistka, ima še precej novih idej, ki pa jih bo lahko uresničila le ob pomoči celotnega kolektiva, kot tudi širše družbene skupnosti.

Predsednik PO SOZD Miran Goslar, ki je tudi sodeloval v razgovoru, je poudaril, da je prenova hotela velik izziv za kolektiv, v katerem, kot opazuje, se veselje ob novi pridobitvi meša z občutkom odgovornosti. Izoblikovanje ustreznega programa – hotel

Posebnost hotela YDRIA bodo žilkorci. Na dan otvoritve jih je pripravljala kuharica Jožica Majnik.

bo zagotovo postal središče družbenega in družabnega življenja kraja, bo zahtevna naloga, odvisna od delavcev Javornika in Ydrije. Od njih samih je odvisno ali bodo uspeli ali ne.

Nadalje je opozoril, da se Mercator-Rudar že vrsto let srečuje s težavami, katerim so botrovale

včasih tudi megalomanske zahteve občinskih funkcionarjev. Sedanja vodstvena struktura občine je realnejša in bolj pravična do kolektiva, kot so bile prejšnje, ki so zahtevale preveč. Ne smemo pozabiti, da sodi Mercator-Rudar med delovne organizacije v sestavo sozda, ki so v zadnjih

15 letih največ investirale, kar je bilo za kolektiv veliko breme. S hotelom Ydria pa je spisek skupnih naložb članic sozda že presegel številko sto, kar kaže na učinkovitost medsebojne solidarnosti in združevanja sredstev za nove naložbe v okviru Mercator-Interne banke.

V Oljarici skrbe za čisto okolje

Andrej Dvoršak

Z lastnim znanjem izdelali čistilno napravo

Ena izmed organizacij, kjer so se resno lotili reševanja ekoloških problemov, je zagotovo Tovarna olja Oljarica iz sestava Mercator-KŽK Gorenjske. V njej so imeli stalne težave z izpustom odplak v Kokro, ki sodi med naše čistejšje reke. Da bi obvarovali reko pred vse večjim onesnaževanjem, so že pred desetletjem začeli iskati ustrezen rešitev. Toda nobena izmed ponujenih, ki so jih pripravile eminentne domače in tuje organizacije ni ustrezala.

Dela so se potem, ko so obupali nad vsemi zvenečimi imeni inženiring organizacij in njihovimi površnimi ter neprilagojenimi projekti, lotili sami, bolj rečeno njihova tehnologija Jože Klanjšek, sedaj vodja investicij in Stane Jamnik, vodja razvoja. Za uspešno rešitev sta dobila nagrado Janeza Puharja, ki jo občina daje inovatorjem in nagrado za izume in tehnične izboljšave Sklada Borisa Kidriča...

»Najprej smo natanko proučili vse odpadne vode v tovarni ter ugotovili, koliko jih je in kakšne so. Nato pa smo poiskali projektantsko organizacijo, ki je bila pripravljena sodelovati z nami in izdelati bolj poglobljeno študijo, kot so nam jih prej že ponujali drugi. S tem smo si hoteli predvsem zagotoviti, da bo postopek čiščenja odpadnih voda ustrezal našim zahtevam in potrebam,« pravita Jamnik in Klanjšek.

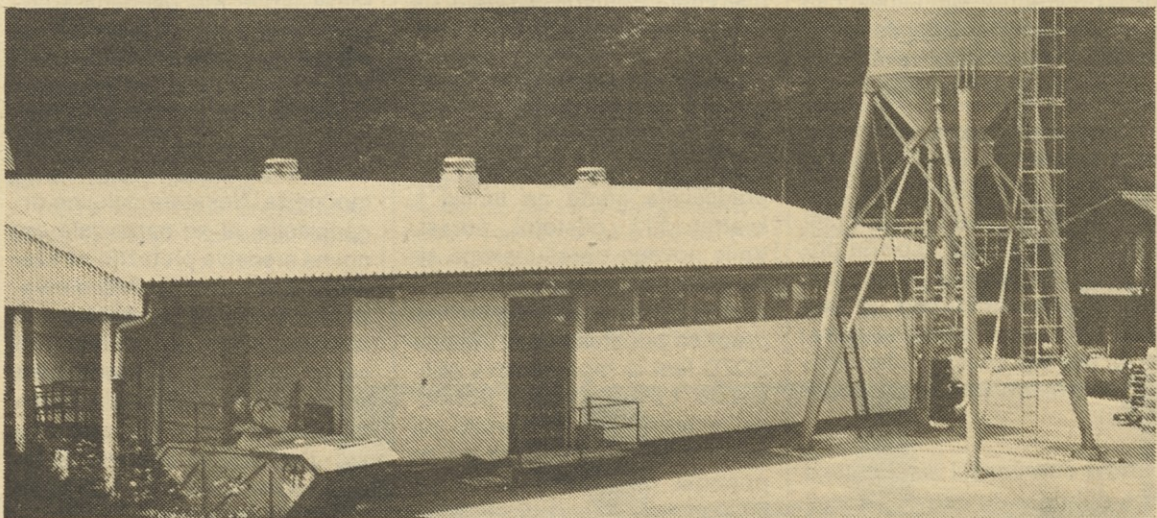
Skupan jezik so našli z IMP – oddelkom za tehnologijo voda v Kranju. Sledili so poizkusi v domačem laboratoriju, s katerimi so odkrili postopek, ki bi bil najbolj primeren zanje. IMP je nato izdelal pilotno čistilno napravo v Oljarici in ko so jo preizkusili ter ugotovili, da daje podobne rezultate, kot so jih prej dobili v laboratorijskih pogojih, so se lotili

projektne dokumentacije in nato po njej izdelali čistilno napravo, takšno, kot jo vidimo danes.

Z raziskavami sta Jamnik in Klanjšek začela leta 1980, čistilna naprava pa sedaj že tri leta uspešno deluje in v Kokro ne izpuščajo več umazanije pač pa odplake, ki ustrezajo predpisom za izpuščanje odpadnih voda v reke.

Oba tehnologija sta silno skromna. Pravita, da sta že znanje fizikalne in kemične postopke prenesla v Oljarico ter jih prilagodila potrebam oljarske industrije. Doslej pri nas ni nihče izdeloval potrebne opreme in tehnologije za čiščenje odpadnih vod oljarn. Vse je bilo iz uvoza. Njur. postopek in naprava IMP pa daje enako dobre, če ne še boljše rezultate, kot uvožene, pri čemer ima to prednost, da zanjo ni potrebno prav nič uvožene opreme in tuje pameti.

Osnova čiščenja je postopek flotacije – ločevanja umazanije iz vode. Ta tehnologija je sicer značilna za separacije rudnikov, tokrat pa je bila prvič uporabljena za čiščenje odpadnih vod. Z vpihavanjem zraka spravijo delce umazanije na površino, za razliko od klasičnega postopka, kjer se umazanija useda na dno. »Sme-

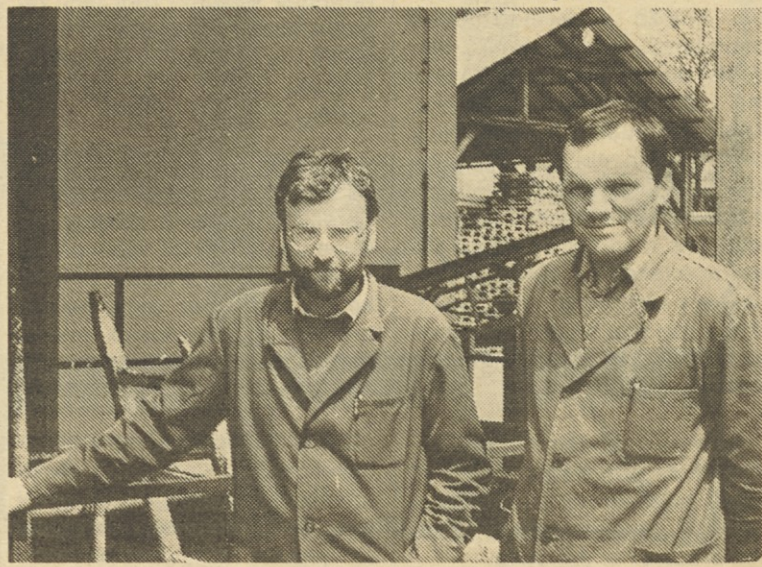
Takole izgleda zgradba s čistilno napravo. V silosu ob njej je apno, s katerim uravnavajo kemijski sestav vode.

tano« nato poberejo, od spodaj pa čista voda odteka v reko.

Jamnik in Klanjšek svoje inovacije v Mercator-KŽK Gorenjske nista niti prijavila kot inovacije ali kakšen poseben dosežek. Menila sta, da to pač spada med njune vsakdanje delovne dolžnosti. Bila pa sta prijetno presenečena, ko sta dobila občinsko priznanje za inovacijo. Tako je zanj zvedela tudi komisija pri Skladu Boris Kidrič, ki ju je letos nagradila.

Največje priznanje za njuno delo pa je, da so tako Zvezda Zagreb, Servo Mihail in Helios Domžale pri IMP naročili projekte za čistilne naprave po njunem postopku, zanj pa se zanima tudi Vitas Vrbas, kar kaže, da je včasih lahko projekt slaven tudi v lastni domovini.

Stane Jamnik in Jože Klanjšek, skromna inovatorja s pomembnimi nagradami.

M-Izbira Panonija pred novo naložbo

Andrej Dvoršak

Blagovne tokove v sozdu bi lahko zelo povečali

V zadnjih mesecih je bilo delo v Mercator-Izbiri Panoniji še posebej razgibano. Pripravljali so se na uresničitev dolgo pričakovane naložbe — dokončanje prehrabnega skladišča in gradnje prve faze blagovnega centra ob njem. S to naložbo naj bi posodobili poslovanje in razširili svojo ponudbo ter se še bolj utrdili kot pomembna organizacija za oskrbo potrošnikov ne le v lastni občini, ampak tudi v sosednjih.

Franc Tomanič, direktor delovne organizacije nam je povedal, da je prehrabeno skladišče zaradi pomanjkanja denarja ostalo ob gradnji nedokončano. Sedaj bodo dogradili še hladilnico za mlečne izdelke, delikatese in zelenjavo, akumulatorsko polnilnico, mehanično delavnico, garderobe in jedilnico ter tako zaokrožili objekt v celoti, ki mu bodo kasneje dodajali še nove vsebine.

Med te sodi gradnja blagovnega centra, ki ga nameravajo zgraditi v dveh fazah. V prvi fazi bo zgrajenih okoli 5.000 kvadra-

tnih metrov, ki se navezujejo na že zgrajeno skladišče. To bo predstavljalo prehrabeno galanterijski del bodočega blagovnega centra, ki mu bodo v drugi fazi dogradili še 4.000 kvadratnih metrov skladišč za tehnično blago.

Novo skladišče bo imelo precej večji izbor zalog kot sedaj, bo pa tudi bolj zasnovano po tehnološko manipulacijski plati. Skladišče v Slovenji vasi bodo spremenili v prodajni center in obrtno cono.

Nov blagovni center, ki bo dokončan do konca leta, bo pome-

nil tudi bistveno večjo ponudbo prehrabnega, galanterijskega in drugega blaga ter povečano obračanje ob boljši ambulantni dostavi, servisiranju vozil ter racionalizaciji notranjega transporta. Omogočil bo povezavo ekspedita in istočasno dostavo prehrabnega ter galanterijskega blaga v poslovalnice. Kako bo olajšano poslovanje skladišča pove tudi podatek, da je imel MIP doslej skladišča na petih različnih lokacijah, kar je zelo dražilo transportne stroške in onemogočilo racionalizacijo in boljšo organizacijo poslovanja.

V M-Izbiri Panoniji poudarjajo, da je to po dolgem času prva večja naložba, pri kateri bodo sodelovale članice sozda z združenimi sredstvi. Zadnja leta je M-Izbira Panonija sama reševala investicijsko problematiko in

uspela zgraditi oziroma prenoviti kar precej objektov — vse z lastnimi sredstvi.

Ko smo vprašali Tomaniča, kako ocenjuje razvoj blagovnih tokov znotraj sozda je dejal, da se ti tokovi sicer izboljšujejo, vendar je njihov razvoj še vedno prepočasen, tako na področju trgovine kot blaga proizvodnih organizacij sozda. Njihova tozdz Veleprodaja, ki ima 304 zaposlene, ustvari v okviru sozda le 40 odstotkov prometa, 50 odstotkov v okviru lastne maloprodajne mreže in 10 odstotkov s partnerji izven sozda. Pri tem je direktor Tomanič omenil, da oskrbuje bližnje hrvaške občine, deloma ABC Pomurko, Merx in Jeklotehno.

Poudaril pa je, da še niso izčrpane vse možnosti in, da bi lah-

ko notranje blagovne tokove v sozdu povečali tudi za sto odstotkov, predvsem na področju prehrane, galanterije in nekaterih skupin tehničnega blaga. Da teh skupin sprejetih ciljev ne uresničijo so krive posamezne organizacije, ki še vedno vzdržujejo nesne stike z dobavitelji zunaj sistema. Po drugi strani pa je precejšen del dobav neposredno v rokah poslovođij, ki se poživljajo na to, kaj se dogovorimo na ravni sozda.

Vendar pa bi bilo izredno pomembno, da bi se ti tokovi povečali in bi se denar obračal v okviru sozda, še posebej v sedanjih časih nelikvidnosti in močnega zapiranja vseh poslovnih sistemov, med katerimi pa naš sozdz še naprej ostaja odprt za vse, na škodo lastnih organizacij.

Tri lučke lahko svetijo gostincem

Andrej Dvoršak

Kljub obremenitvam ob začetku poslovanja nimajo izgub

Le malokdo je verjel Petru Markoviču, direktorju tozda Sremič, da bo nov lokal TRI LUČKE donosen že od prvega dne in da ne bo bremenil tozda in delovne organizacije z izgubami, ki so običajne v prvih letih poslovanja. Danes po letu in pol poslovanja se je izkazalo, da je »stari maček«, ki ima za sabo še vse kaj drugega, ne le Tri lučke, imel dober nos.

Izkazalo se je, da je Krško potrebovalo tak reprezentančni lokal bolj kot vse drugo in da je ob ustrezni urejenosti kuhinje tista, ki vedno znova privablja goste. So dnevi, ko imajo toliko prometa, da si **Marija Pavlič** in **Marija Ogrinc**, kuharici pri Treh lučkah, ne moreta privoščiti niti minute počitka. In ko berete knjigo vtišov, ugotavljate, da poleg kuhinje, ki jo vsi hvalijo, gostje ne pozabijo napisati tudi prijetno besedo za natakraje, ki so že spoznali, da zadovoljni gostje največ potrošijo.

»Odločili smo se, da bomo v Treh lučkah stregli le izbrano domačo hrano. Tam ne boste dobili »specialitet«, kot so čevapčiči in ražnjiči. Naša slovenska zaklad-

nica jedi je tako bogata, da nam zlepa ne zmanjka novih jedi in da tudi gost, ki prihaja k nam po dvakrat na teden, le redkokdaj dobi enak menu,« pravi **Peter Markovič**.

Prejšnji mesec so imeli lovsko kuhinjo. Čeprav ni bilo posebne reklame, je bil obisk odličan. Kako tudi ne, saj so pripravili vse od jelena in medveda do prepelice in fazane. Gostinci so imeli le nekaj problemov pri nabavi divjačine, saj niso mogli dobiti takšne, kot so jo želeli, v domači hiši — Mercatorju, kjer so jim ponudili kar cele živali s kožuhom vred. Zato so jo kupili pri tozdu Vajdi (iz sestava Agromedimurje Čakovec, ki je naš partner za dobavo mesnih izdelkov in mesa), kjer so dobili, kar so hoteli...

Ob nedeljah in sobotah vozijo goste k Trem lučkam s pravo pravcato kočijo in, kot kaže, zanimanje za tovrstni počasni prevoz vedno bolj raste. Uvedli pa so tudi tako imenovana cenena družinska kosila, da si družine ob nedeljah lahko privoščijo »kaj boljšega«. Za 2.500 dinarjev ponujajo tudi izvrstne menije in že prvo nedeljo so jih prodali 70!

Skratka težijo k spremembam in dopolnitvam, kjer vse sodi k uspešnemu poslovanju. Zanimivo je, da so s ustrezno ponudbo uspeli popularizirati vina M-KZ Metlika in M-Agrokombinata, tako da sedaj prodajo več pozne trgatve M-Agrokombinata in M-KZ Metlike kot pa vrhunskih štajerskih vin, ki jih tudi imajo v svoji kleti.

Zelo dobro sedelujejo tudi s Turističnimi agencijami, ki jim štirikrat letno ponudijo zanimive programe izletov ter jih prilagajajo individualnim željam posamez-

nih skupin. Vse je prilagojeno letnim časom. Trenutno ponujajo programe pod geslom **Vinograd v cvetju**, tuhtajo pa že tudi, kaj bodo ponudili jeseni.

Ni čudno, da ob vsem tem ne poznajo izgub v zaključnih računih, čeprav morajo vračati kar precejšnja posojila, plačujejo že 90-odstotne obresti. »Takšen uspeh prinese aktivna poslovna politika in kakovost storitev,« Pravi Markovič, ki nad rezultati Treh lučk, kot tudi celotnega tozda ne skriva zadovoljstva. Le padanje izvenpenzijske robe, zlasti pijač, ga malce skrbi. To je posledica padca standarda, menijo v Sremiču in upajo na boljše čase.

Nanje se že sedaj pripravljajo. V restavraciji **Pod Gorjanci v Kostanjevici** so letos preuredili tujske sobe in pridobili 14 novih ležišč visoke kategorije. Pri tej naložbi so veliko dela opravile vzdrževalne službe tozda in tako vplivale na zmanjšanje stroškov. Med odprta vprašanja pa sodi še **termalno kopališče v Kostanjevici**.

Lani so napravili vrtino, ki je pokazala, da je tam dovolj tople in zelo kakovostne vode, ki bi omogočila razvoj balneološkega turizma. Vendar pa je investicija tako velika, da je ne zmore niti Sremič niti celoten sistem Mercatorja. Zato tozdz Inženiring sedaj le pripravlja študije za izkoriščanje vrečca, ki bodo takrat, ko bo denar, takoj pri roki.

Ko smo z Markovičem tako razpravljali o novostih, in načrtih, je omenil tudi novo registrsko blagajno — računalnik, ki so jo natakraje Treh lučk sprva sprejeli z nezaupanjem, sedaj pa jim je nepogrešljiv pripomoček, brez katerega si nihče več ne zna zamisliti poslovanja.

Drago Matjašič, poslovodja Treh lučk, ki je tu že od otvoritve, je nanjo izredno ponosen, nič manj pa na svoje delovne tovariše, ki je niso pokvarili, kot se je to dogajalo s podobnimi blagajnami drugod — tudi v Mercatorju!

V blagajni-računalniku so shranjeni podatki o vseh zalogah, dnevnih obračunih in drugem, kar je potrebno za poslovanje. Natakaje preprosto vtipka številko mize in potem lahko vsak natakaje to mizo streže ter istočasno vtipkava naročila. En blok gre v kuhinjo, drugi — račun pa dobi gost na mizo. Na njem so izpisana vsa naročila s cenami. Tako je izključena možnost goljufanja gosta, kajti natakaje vtipkava le šifre za posamezne jedi in pijače, cene pa vtipkava računalnih sam.

Gostje so s tem sistemom zelo zadovoljni, natakajeji tudi. Pravijo, da se lahko tako na pošten način zasluži enako, kajti dobro postrežen in zadovoljen gost rad da napitnino — tudi zanj je v računalniku šifra: sodeč po izraženosti gumba jo kar pogosto uporabljajo.

Prednost takšne blagajne, ki stane okoli šest milijonov, je tudi v lažjem načrtovanju, saj imajo vse zaloge pred očmi, jih zato lahko stalno dopolnjujejo in planirajo porabo za naprej. Prej so planirali bolj na pamet, saj so končne rezultate poslovanja imeli šele marca, sedaj pa vsak dan ali vsak mesec — odvisno od potreb. Le na gumb morajo pritisniti...

Peter Markovič, Marija Pavlič, Marija Ogrinc in Drago Matjašič — veseli ob uspehu Treh lučk.

Večer umetniške besede

Andrej Dvoršak

Pesniki so se predstavili

Večer umetniške besede, ki je bil letos že drugič ob Dnevu Mercatorja, je bil doživetje, ki bi ga bilo škoda zamuditi.

Ze razstava slik v različnih tehnikah, vezanih prtov in keramike, ki je bila, v predverju doma JLA, je obetala zanimivo doživetje. Ko pa se je pred zbranim občinstvom v mali dvorani pojavil še letošnji nagrajenec sozda, Mile Bitenc s črnim metuljčkom se je začelo zares.

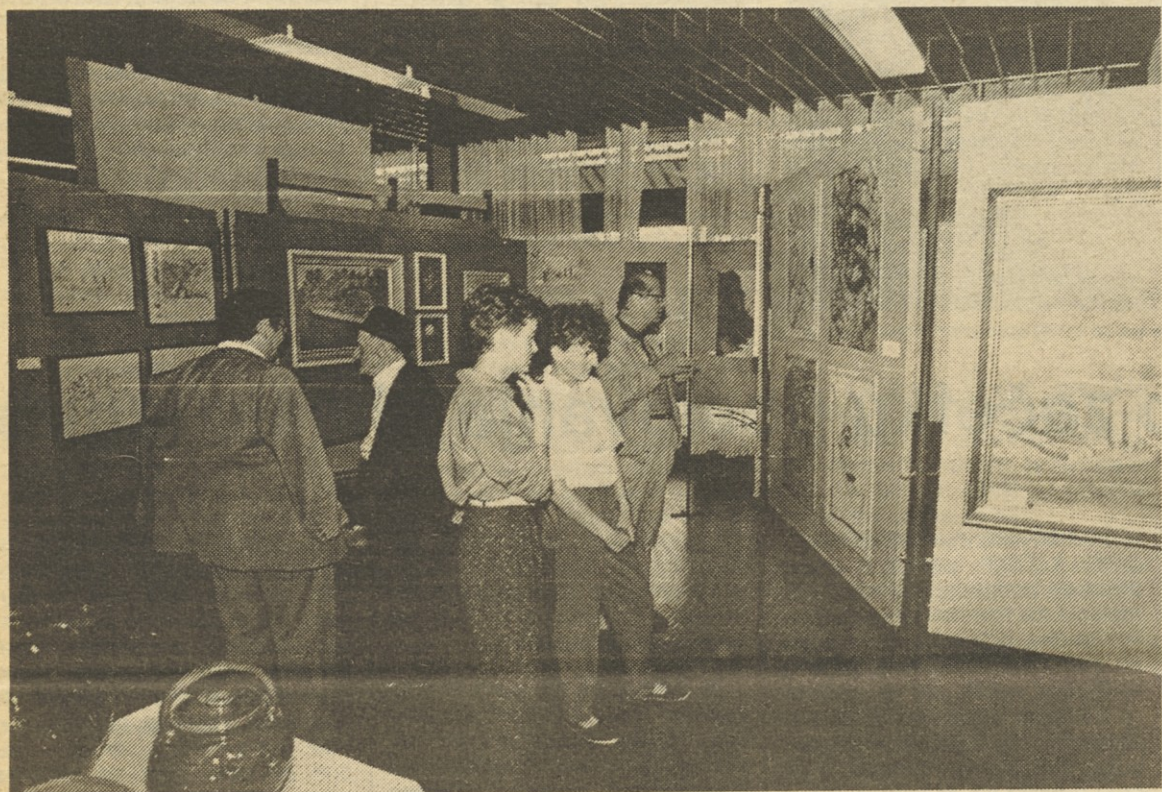
Lahkotno, kot je vaje z Radia Glas Ljubljane, kjer sodeluje je predstavljal pesnike in slikarje, ki jih v sozdu ni malo. Med njimi so tudi še neodkriti talenti, ki so s svojo poezijo že na poti proti Parnasu.

Da so pesmim nekaterih avtorjev poslušalci bolj prisluhnili ima veliko zaslug tudi Janez Bratko-

vič, pospeševalec M-KZ Krka, ki zna recitirati tako doživeto kot pravi dramski umetnik. Predvsem velja omeniti razpoloženjske pesmi aranžerke Milke Trbovšek, ki sicer še ni videla svoje pesniške zbirke, a če so vse njene pesmi takšne kot tisti, ki smo ju slišali, jo bo zagotovo kmalu lahko izdala.

Morda bo izid omogočil tudi Mercator oziroma katera njegovih članic, kot so to omogočile Janiju Bevku, poslovdji iz Metlike, ki je izdal že dve odmevni pesniški zbirki ali pa Valentinu Benedičiču, inženirju agronomije in sadjarju iz M-KŽKG, katerega pesniško zbirko Moj sadovnjak smo pred kratkim predstavili.

Nežnim besedam poezije sta se pridružila še Janez Horvat, pospeševalec iz M-KZ Krka in študent Robi Kuhelj s kitarama in orglicami, ter nam predstavila nekaj lastnih skladb.

V domu JLA so delavci Mercatorja razstavili svoje izdelke, ki so si jih ogledali številni obiskovalci.

Portret nagrajenca

Andrej Dvoršak

Od novinarja do propagandista

»V Mercator sem prišel pred 22 leti, kot šef skladišča šolskih potrebščin in papirja v tedanjem Grosistu. Kasneje sem postal prvi redni novinar glasila Mercator«, niza podatke o sebi nagrajenec, Mile Bitenc, ki je nepogrešljiv na mnogih pomembnih sejmih, ki se jih udeležuje naša sestavljena organizacija.

Propaganda in obveščanje sta bila nekdanj v istem oddelku in tako je dinamični Mile ob novinarstvu del svojega dela posvečal še propagandi. Zdelo se mu je, da je prav nagrada bolj dinamično delo in tako je počasi čisto predsedal v sedanji Studio za ekonomsko propagando, kjer je višji propagandist. Je pa še vedno eden najzvestejših dopisnikov glasila Mercator. Kadar vidi zanimivost, o njej tudi napiše. Mercatorjevo hišo pozna in tem ima vedno dovolj...

»Če pišeš dobro, te imajo vsi radi, če pa si kritičen in zapišeš resnico, ki je večkrat za marsikoga boleča, si hitro nakoplješ nasprotnike«, pravi.

Predlogu za nagrado sozda so botrovali v sektorju za blagovni promet, potem ko so si ogledali sejem Alpe-Adria. Ta je bil krona Miletovih dosežkov, ki smo jih spremljali od sejma do sejma. Naš razstaveni prostor na Gospodarskem razstavišču je bil povsem drugačen kot smo navajeni. Ves čas se je nekaj dogajalo, rezultati Miletovih idej pa odme-

vajo še danes v izložbah trgovine Steklo in Zmajčkovem butiku izvrstnih slaščic.

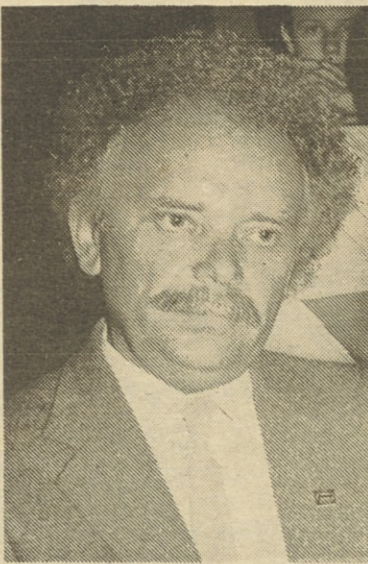
Toda, tudi z novimi idejami ni vedno lahko prodreti. Kot pravi Mile, se še vedno najdejo modre glave in menijo, da novosti niso potrebne, da je dobro le tisto, kar je že preizkušeno. Sam se s takšno miselnostjo ne strinja, a če ne bi imel podpore pri vodstvu, svojih idej tudi ne bi mogel uspešno uresničiti. Idej pa ima veliko, še posebej sedaj, ko si je ogledal sejem v Düsseldorfu.... Njegov cilj je, da bi obiskovalec sejma doživel nekaj novega in da bi se dogajanje zakulisja, kjer se zbirajo poslovneži in »znanci« preneslo pred oči obiskovalcev....

»Nagrada mi pomeni veliko

Milan Bitenc rojen 1944, delavec v ekonomski propagandi v Delovni skupnosti SOZD je prejel nagrado SOZD za svoj osebni prispevek k afirmaciji sozda na sejmskih in drugih javnih predstavitev sozda.

priznanje za minulo delo. Najbolj pa sem vesel, da se je našel nekdo, ki je to opazil. Istočasno pa mi je vzpodbuda in obveza za boljše delo v prihodnje. To pa je spet povezano z okoljem, s pomočjo, ki jo potrebujem za uresničevanje novih idej. Včasih je potrebno veliko dela in truda, ki pa sta brezuspešna, če se ne najde tudi malenkost denarja, s katerim se da nov načrt uresničiti....«

Milan Bitenc

Nedelja, 14.6.1987

V domu JLA

Na večeru umetniške besede in razstavi so sodelovali:

Literati: Valentin Benedičič iz KŽK Gorenjske; Jani Bevk iz Kmetijske zadruge Metlika; Branko Čigler iz Mercator-Izbire Panonije; Vine Lipuš iz Hotelov gostinstva; Marija Starič iz Rožnika, Milka Trbovšek iz ZKZ Mozirje; Heli Zech iz KŽK Gorenjske

Pripovedovanje pesmi sta na kitaro spremljala Janez Horvat in Robi Kuhelj iz Kmetijske zadruge Krka.

Slikarji: Marjana Bregar iz Rožnika — krajine v lesu; Valerija Čigler iz Zarje — vezenine; Samo Gorjup Mercator-Izbira Panonija — slike; Terezija Marter iz Kluba upokojencev — gobelini; Kancijan Hvastija iz DS SOZD — fotografije; Vine Lipuš iz Hotelov gostinstva — slike; Mitja Ljubej iz Rožnika — slike; Jože Petric iz Kmetijske zadruge Metlika — risbe; Jože Pungercar iz Kmetijske zadruge Krka — lončarstvo; Janez Volaj iz Kluba upokojencev LM — krajine v lesu; Boris Žohar, iz Mercator-Izbire Panonije — slike.

Večer umetniške besede je začel Jani Bevk, pesnik in poslovdja iz Metlike, ki je izdal že dve pesniški zbirki. Mile Bitenc (levi) je skrbel za povezavo posameznih točk.

Portret nagrajenca

Andrej Dvoršak

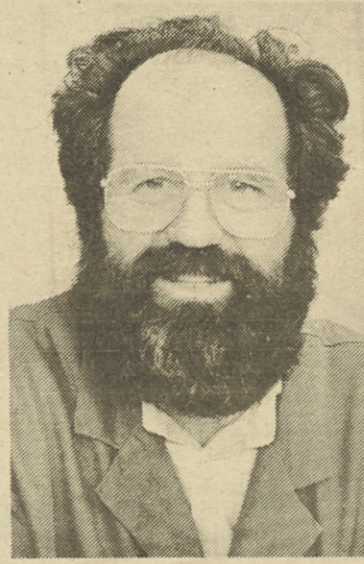
Glasba in tehnika sta si podobni

Izidor Pečar, tehnolog-energetik, v Mercator-Ljubljanskih mlekarnah je tako skromen, da bolj skromnega in molčečega človeka zlepa ne srečaš. Komaj sem ga nagovoril za razgovor.

Kljub temu pa je v svoji sredini zelo priljubljen in sodelovci ga imajo radi. Ko sva se dogovarjala za fotografiranje in razgovor je dejal, da se lahko pogovarjava le o strokovnih problemih, o slikanju pa, da ne more biti govora. Pa se je potem, ko so me njegovi sodelavci pripeljali k njemu, le omečil in dovolil narediti posnetek.

O nagradi komaj kaj reče. Tudi v Novo mesto ga ni bilo ponjo, čeprav se mi je zdelo, da se je nekje globoko v sebi le veselil. Toda Izidor ima svoje mnenje o nagradah in inovacijah.

Izidor Pečar

»Nisem vedel, da so me predlagali za nagrado sozda. Pravzaprav ne vem za kaj sem jo dobil. Delam le svoj posel in nič drugega.« pravi. To, da je z njegovimi tehničnimi izboljšavami in inovacijami, ki jih sam šteje zgolj k rutinskim opravilom in iz njih »ne dela cirkusa«, mlekarna prihranila precej energije in denarja, se mu zdi samoumevno. Za to je plačan.

Zgovornejši pa postane, ko pripoveduje o svojem konjičketju. Petje ga je tudi zadržalo, da ga ni bilo v Novo mesto, saj ima čas za vaje in nastope določen že tri mesece vnaprej. Zvedel sem, da poje tenor, da ga predvsem veseli zborovsko petje, čeprav je pel tudi v oktetu.

Potem pa se je zopet zaprl vase, kot školjka. Je človek, ki rad dela, rad poje, a zelo nerad govori — še zlasti o sebi.

Izidor Pečar rojen 1936, je svoje dolgoletno delo v Ljubljanskih mlekarnah posvetil racionalni porabi energije in vzdrževanju mlekarskih strojev. Ob tem delu so nastale številne izboljšave in predlogi za njihovo izpopolnitev, mnoge med njimi so v svoj proizvodni program uvrstile svetovno znane firme, ki izdelujejo te stroje. Med strokovnjaki s področja mlekarskega strojništva in tehnologije uživa izjemen ugled in spoštovanje.

Skupno ekipno (točk):

1. M-Izbira Panonija 231, 2. M-Sloga 226, 3. M-Mednarodna trgovina 210, 4. M-Rožnik 144, 5. M-Agrokombinat 141, 6. M-Kopitarna 141, 7. M-Ljubljanske mlekarne 125, 8. M-KŽK Gorenjske 101, 9. M-Nanos 99, 10. M-Sadje zelenjava 93, 11. M-KK Sevnica 66, 12. M-Univerzal 64, 13. M-Eta 61, 14. M-Ograd 53, 15. M-Hoteli gostinstvo 40, 16. M-Zarja 39, 17. M-KG Kočevje 30, 18. M-KZ Metlika 29, 19. M-DS SOZD + IB 27, 20. M-ZKZ Mozirje 23, 21. M-Rudar 20, 22. M-Standard 19, 23. M-Konditor 18, 24. M-KZ Krka 18, 25. M-KZ Trebnje 11, 26. M-KZ Črnomelj 10, 27. M-Blagovni center 9, 28. M-Preskrba 8, 29. M-Mesna Industrija 7, 30. M-Emba 7, 31. M-Trgoavto 6, 32. M-KZ Cerknica 6, 33. M-Pekarna Grosuplje 4, 34. M-KZ Ribnica 1, 35. M-KZ Bled, M-KZ Logatec, M-KGZ Sora, M-Modna hiša, M-Potrošnik, M-Tehna.

KEGLJANJE MOŠKI

EKIPNO

1. ROŽNIK I.	1179
2. UNIVERZAL	1174
3. KZ METLIKA	1168
4. SADJE ZELENJAVA I.	1165
5. LM.	1163
6. KŽK	1155
7. NANOS I.	1148
8. ROŽNIK II.	1147
9. KONDITOR	1134
10. KOPITARNA	1131
11. SADJE ZELENJAVA II.	1127
12. AGROKOMBINAT	1124
13. MIP I.	1121
14. PEKARNA GROSUPLJE	1112
15. HG - ILIRIJA	1089
16. EMBA II.	1068

17. ETA	1065
18. BLAGOVNI CENTER I.	1062
19. TMI	1059
20. SLOGA	1054
21. STANDARD	1045
22. ZARJA	1032
23. MMT I.	1016
24. KK SEVNICA	1014
25. OGRAD	1011
26. MIP II.	998
27. ZKZ MOZIRJE	997
28. KZ TREBNJE	985
29. EMBA I.	952
30. ROŽNIK III.	914
31. DS SOZD	907
32. NANOS II.	876
33. KZ CERKNICA	876
34. SORA	868

35. BLAGOVNI CENTER II.	803
36. MMT II.	803
37. KZ KRKA	635

6. KŽK	583
7. ROŽNIK II.	574
8. MIP	574
9. HG - ILIRIJA	560
10. AGROKOMBINAT	558
11. TMI	514
12. OGRAD	506
13. UNIVERZAL	479
14. SLOGA	444
15. NANOS II.	439
16. DS SOZD	414
17. EMBA	390
18. ROŽNIK III.	281

KEGLJANJE ŽENSKE

EKIPNO

1. HG - SREMIČ	722
2. SADJE ZELENJAVA	611
3. ROŽNIK I.	606
4. ZARJA	602
5. KZ TREBNJE	596

Mercatorjada '87

Začelo se je v Igančni gorici, kjer je Mirko Vaupotič, predsednik KORŠ že navsezgodaj postavil smerokaze in označeval kraj dogajanja.

Fantje so kljub pravi poletni vročini neutrudno »driblali« žogo.

V Novem mestu so se dekleta zagrizeno borila za vsako točko in vsak set.

Dragi Kovač (DS SOZD) je bila prva, ki je preizkusila športno srečo na kegljaški stezi v Igančni gorici.

Najvišja temperatura je bila na nogometnih igriščih - kot se za to panogo pač spodobi...

Mercatorjada '87

KEGLJANJE ŽENSKE

POSAMEZNO

1. PETRIČ E.	375	HG - SREMIČ
2. ŠKAFAR L.	370	HG - SREMIČ
3. KOVAČ M.	357	HG - SREMIČ
4. MOZER Z.	339	HG - SREMIČ
5. GOLČMAN I.	339	SADJE ZELENJAVA
6. MUSIČ N.	338	HG - ILIRIJA
7. OKOREN S.	333	KZ TREBNJE
8. KUJAR C.	321	ROŽNIK
9. BABIČ L.	281	ROŽNIK

STRELJANJE MOŠKI

EKIPNO

1. KOPITARNA I.	682
2. OGRAD I.	682

3. MIP II.	667
4. KOPITARNA II.	667
5. LM	662
6. UNIVERZAL	662
7. NANOS I.	652
8. MIP I	582
9. OGRAD II.	580
10. SLOGA	564
11. ETA	563
12. ROŽNIK II.	532
13. KZ CERKNICA	526
14. KZ METLIKA	525
15. MMT	499
16. KZ ČRNOELJ	499
17. SADJE ZELENJAVA	491
18. STANDARD I.	475
19. KZ KRKA	470
20. ROŽNIK II.	468
21. EMBA II.	468
22. TMI	448

23. STANDARD II.	437
24. KŽK KRANJ	430
25. EMBA I.	400
26. ROŽNIK I.	366
27. NANOS	344

STRELJANJE ŽENSKE

EKIPNO

1. SLOGA	471
2. OGRAD	466
3. KOPITARNA	451
4. HG - SREMIČ	451
5. LM	400
6. MIP	364
7. BLAGOVNI CENTER	359
8. MMT I.	304
9. ROŽNIK III.	267
10. KK SEVNICA	265
11. ROŽNIK II.	263
12. KŽK	217
13. STANDARD	190

KEGLJANJE MOŠKI

POSAMEZNO

1. KANTAREVIČ	421	ROŽNIK
2. FINCI J.	419	PEKARNA GROSUPLJE
3. MEGLEN J.	419	HG - ILIRIJA
4. NAGLIČ A.	410	ROŽNIK
5. DASOVIČ D.	409	SADJE ZELENJAVA
6. ŽIŽEK S.	403	UNIVERZAL
7. ČERNAC M.	403	NANOS
8. KOTNJEK B.	402	ROŽNIK
9. DELAČ J.	401	LM
10. ŠMALC D.	398	ROŽNIK

STRELJANJE MOŠKI

POSAMEZNO

1. VOČANEC ROBERT	182	OGRAD
2. ZAKOLŠEK SLAVKO	178	KOPITARNA
3. ŠULIGOJ MATJAŽ	176	NANOS

STRELJANJE ŽENSKE

POSAMEZNO

1. COLNER JUSTIKA	180	HOTELI GOSTINSTVO
2. GIBIČAR ZDENKA	169	SLOGA
3. IVANUŠA LEONIDA	163	OGRAD

ŠAH

EKIPNO

1. ROŽNIK II.	47 1/2
2. NANOS	42
3. KOPITARNA	41 1/2
4. ROŽNIK I.	39 1/2
5. ZARJA	38
6. AGROKOMBINAT	33
7. ROŽNIK III.	30
8. UNIVERZAL	30
9. KŽK	25
10. MIP I.	23
11. ETA	19

12. KZ ČRNOVELJ	14 1/2
13. SLOGA	14 1/2
14. SADJE ZELENJAVA	13
15. MIP II.	9 1/2

MALI NOGOMET MOŠKI

EKIPNO

1. MIP I.
2. MMT III.
3. KŽ KOČEVJE
4. ROŽNIK II.
5. UNIVERZAL
6. NANOS I.
7. AGKOMBINAT I.
8. PRESKRBA
9. OGRAD
10. TRGOAVTO
11. LM II.
12. MMT I.
13. KZ KRKA
14. LM I.
15. ROŽNIK I.
16. ZKZ MOZIRJE
17. ZARJA

18. KZ RIBNICA
19. MIP II.
20. POTROŠNIK
21. EMBA
22. AGROKOMBINAT II.
23. ETA
24. ROŽNIK III.
25. SADJE ZELENJAVA I.
26. KONDITOR
27. NANOS II.
28. SLOGA
29. STANDARD
30. TMI
31. KŽK
32. SADJE ZELENJAVA II.
33. KZ METLIKA
34. KOPITARNA

4. ETA
5. MMT
6. NANOS
7. KZ KRKA
8. MIP
9. UNIVERZAL
10. SADJE ZELENJAVA
11. KŽK

ODBOJKA ŽENSKE

EKIPNO

1. KŽ SEVNICA
2. ZKZ MOZIRJE
3. SLOGA
4. MMT
5. NANOS
6. KOPITARNA
7. AGROKOMBINAT
8. MIP
9. KŽK
10. LM
11. ETA

ODBOJKA MOŠKI

EKIPNO

1. SLOGA
2. LM
3. KOPITARNA

KOŠARKA MOŠKI

1. AGROKOMBINAT
2. MMT
3. KŽ KOČEVJE
4. ROŽNIK
5. KOPITARNA
6. LM
7. KZ METLIKA
8. SADJE ZELENJAVA
9. MMT II.
10. MIP
11. NANOS
12. KŽK
13. SLOGA

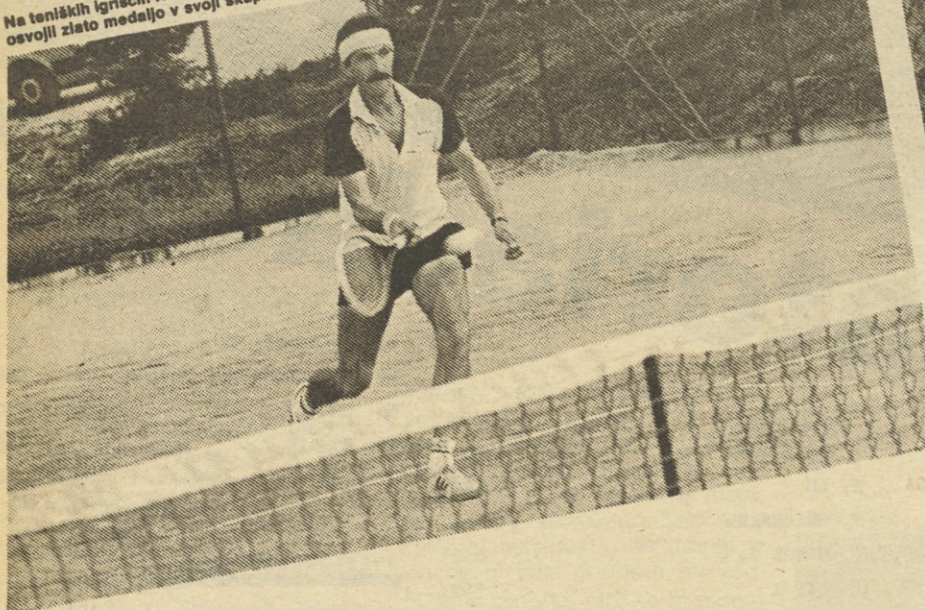
KOŠARKA ŽENSKE

1. MIP
2. MMT
3. SLOGA
4. KŽK

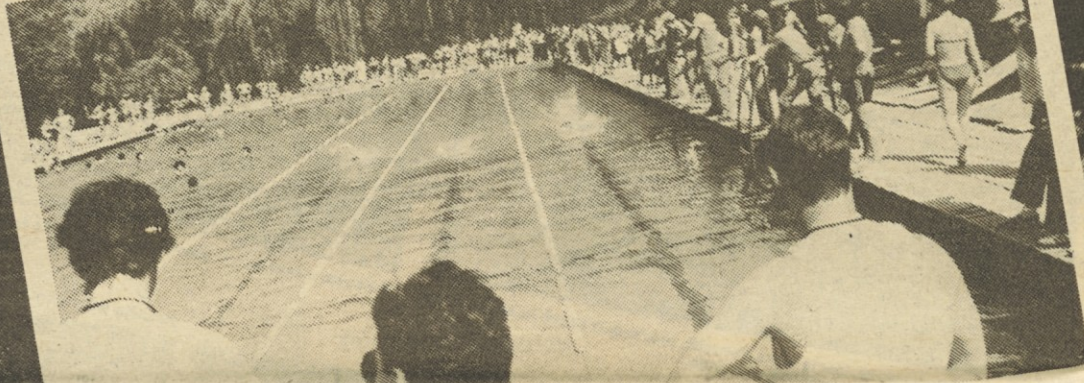
Mercatorjada '87

Na tekmovališčih, kot denimo na odbojkarstvu, so imeli sodniki obilico dela. Če je bil problem le preveč težak, jim je prisločil na pomoč tudi športni referent Jure Jež (drugi levo).

Na teniških igriščih Novoga mesta pa so potekali boji med teniški mladi Mercatorja. Nino Merslavic je na koncu osvojila zlato medaljo v svoji skupini.

Veliko navijačev se je zbralo ob plavalnih progah v Dolenjskih Toplicah. Foto: Kancijan Hvastija

Toda preden jo je osvojil, je moral premagati Alojza Kotarja (desni), ki se ni ni in ni predal, kljub utrujenosti. To sta si družno delila na klopi oba tekmovalca. Kako tudi ne, saj se je njun boj zvelikel do večera.

KOLESARSTVO MOŠKI - "A"

TENIS ŽENSKE

1. GROSMAN	MMT
2. VIDIC	DS SOZD
3. LUKŠA	DS SOZD
4. ROTAR	MMT
5. JANKOVIČ	MMT

KOLESARSTVO

1. MIP
2. SLOGA

1. ŽAKELJ MATJAŽ	SORA	18.16
2. KORPAR PETER	MIP	20.02
3. KONČINA SREČKO	LM	20.57
4. MUŠKA BOGDAN	AGROKOMBINAT	21.27
5. PAVLIN JOŽE	KZ KRKA	22.11
6. LAVRIČ STANE	ROŽNIK	26.19
7. ŠRAJ JANEZ	ROŽNIK	29.31
8. HOČEVAR IVAN	SZ	31.15
9. HITI BOJAN	ETA	44.10
10. GRAH LUDVIK	ROŽNIK	45.21
11. KALIČ GORAZD	SLOGA	56.01

KOLESARSTVO MOŠKI - "B"

1. PETEK MILAN	MIP	21.27
2. KLINC JANKO	MIP	21.41
3. SRČIČ JOŽE	KZ KRKA	22.01
4. PREŠERN JOŽE	KZ KRKA	23.15
5. MARINŠEK PETER	NANOS	23.21
6. RUPČIČ IVO	LM	24.09
7. ŠULEN BORUT	ZK KRKA	28.03
8. ŠERBIČ BRANKO	LM	38.42
9. RANTAŠA FRANC	SLOGA	45.21
10. KERMAN STANE	ROŽNIK	51.36

KOLESARSTVO MOŠKI - "C"

1. PUŠLAR PETER	ROŽNIK	23.06
2. PRELOVŠEK MAKŠ	LM	25.34

NAMIZNI TENIS MOŠKI

EKIPNO

1. SLOGA
2. NANOS
3. MIP I.
4. SZ
5. AGROKOMBINAT II.
6. KONDITOR
7. ROŽNIK I.
8. LM I.
9. MIP II.
10. MMT
11. KOPITARNA
12. ETA III.
13. STANDARD II.
14. STANDARD II.
15. ROŽNIK II.

VLEČENJE VRVI

EKIPNO

1. AGROKOMBINAT
2. KK SEVNICA
3. KOPITARNA
4. SLOGA
5. SADJE ZELENJAVA
6. LM
7. MIP
8. MMT
9. KŽK
10. ROŽNIK
11. KZ KRKA
12. EMBA

NAMIZNI TENIS ŽENSKE

EKIPNO

1. MMT I.
2. RUDAR
3. ETA I.
4. ETA II.
5. LM
6. ROŽNIK III.
7. STANDARD
8. MMT II.

Tako kot on so tudi dekleta dala vse od sebe, največ navijačev je imela Marina Marna in M-Rožnik z številko 48. Nekateri so se tako veselili, da so premagale naporno progo in pritekle do cilja.

Še bolj vroče kot njeni. Tako kot on so tudi dekleta dala vse od sebe, največ navijačev je imela Marina Marna in M-Rožnik z številko 48. Nekateri so se tako veselili, da so premagale naporno progo in pritekle do cilja.

Mercatorjada '87

PLAVANJE MOŠKI - "A"

1. STANIŠA UROŠ	KŽK	28.80
2. STRAJNAR MIRO	SZ	31.51
3. OZVATIČ PETER	SZ	32.28
4. KORPAR PETER	MIP	32.97
5. BELAK ANTON	SLOGA	33.54
6. KNE BRANE	KŽK	33.77
7. SENICA SLAVKO	KOPITARNA	34.40
8. SINKOVIČ BOJAN	KK SEVNICA	35.30
9. TRATAR TONE	MMT	36.25
10. KRIŽAJ TOMAŽ	MMT	36.61
11. PETRIČ POLDE	AGROKOMBINAT	38.70
12. KLEMENČIČ STANE	KŽK	40.00
13. KOVAČ JOŽE	SLOGA	41.97
14. DŽUROVIČ SAVO	MIP	46.42
15. ŠILKOVIČ MIRAN	SLOGA	100.38

PLAVANJE MOŠKI - "B"

1. KLINC JANKO	MIP	28.40
2. GORŠIČ MARTIN	KŽK	31.50

3. ŠORMAZ ZLATKO	SLOGA	31.87
4. BOKAL MARKO	DS SOZD	32.02
5. BRATKOVIČ JANEZ	KZ KRKA	32.09
6. VIDMAR BRANE	MMT	32.47
7. PETRIČ SLAVKO	AGROKOMBINAT	32.76
8. PARAVINJA DUŠAN	MMT	35.40
9. ŠIREC JANKO	KZ TREBNJE	39.39
10. DOLENC JANKO	KŽK	41.01
11. OREŠNIK FRANC	KŽK	44.40
12. ZORKO KAREL	SLOGA	50.49
13. VALAND DRAGOMIR	KOPITARNA	51.53
14. IVAČIČ VILI	KOPITARNA	100.82
15. ČRNADA DŽURO	SZ	101.16

PLAVANJE MOŠKI - "C"

1. LIŠEC BOGDAN	KOPITARNA	34.02
2. PIŠEK DRAGO	AGROKOMBINAT	37.47
3. GLAVNIK RENE	MIP	39.83
4. RIBARIČ JOŽE	SLOGA	40.08
5. ŠKUPCA TOMAŽ	MMT	42.83
6. BAVDAŠ ALOJZ	STANDARD	44.00
7. ZADNIK JOŽE	SZ	46.24
8. RENKO EDVARD	KŽK	58.10

PLAVANJE ŽENSKE - "A"

1. ŠTALCAR ANDREJA	MIP	40.96
2. KOVIČ META	ROŽNIK	43.90
3. KOVIČ ZDENKA	ROŽNIK	55.28
4. ŠVAJGER TADEJA	ROŽNIK	59.88
5. GOMBOC BRIGITA	SLOGA	100.39
6. KRAČAN MAJDA	MMT	112.25
7. BELCIJAN IVANKA	ROŽNIK	116.26

PLAVANJE ŽENSKE - "C"

1. BEVC ZDENKA	MMT	65.20
2. LEPEJ IDA	MIP	116.56
3. GROSMAN JOŽICA	SLOGA	121.57
4. ŽITNIK ANA	ROŽNIK	133.26

KROS ŽENSKE

EKIPNO,
1. AGROKOMBINAT
2. SLOGA
3. MMT

12. AVDIČ NERZUK	ETA
13. HITI BOJAN	ETA
14. POTOČNIK ALFI	SLOGA
15. HOJS MATEJ	SLOGA
16. ČEBAŠEK STANE	KŽK
17. MITRIČ STANE	SZ

KROS MOŠKI - "A"

1. KONČINA SREČKO	LM
2. BRLEK SILVO	MIP
3. STANONIK JOŽE	SORA
4. IMPERL JANEZ	KK SEVNICA
5. ŠTEDELJ VOJKO	STANDARD
6. DROBNE PAVEL	KOPITARNA
7. JEČMENJAK STJEPAN	AGROKOMBINAT
8. KRIŽAJ TOMAŽ	MMT
9. POTREBUJEŠ ZDRAVKO	MMT
10. VRZELJ SREČKO	SLOGA
11. GRACAR IGOR	MMT

KROS MOŠKI - "B"

1. ŽOHAR BORIS	MIP
2. PAJTNAR MARKO	RUDAR
3. ZALAŠČEK ALOJZ	KK SEVNICA
4. BJELICA ŽARKO	ROŽNIK
5. KUHLANK STJEPAN	KŽK
6. KANDUS MATJAŽ	EMBA
7. ZALAR FRANC	LM
8. KODRA RAJKO	ETA
9. BLATNIK SILVO	KOPITARNA

PLAVANJE ŽENSKE - "B"

1. KUJUNDŽIČ SILVA	SLOGA	44.68
2. PREPELUH BRANKA	ROŽNIK	46.50
3. ROJC ŠPELA	MMT	48.00
4. MARN MARINA	ROŽNIK	52.44
5. JARC LIDIJA	STANDARD	54.11
6. HUDELJA ADA	STANDARD	100.28
7. BULAJIČ ALENKA	MMT	103.38
8. OBLAK DIANA	MIP	113.21
9. MURGELJ JOŽICA	STANDARD	120.00

KROS MOŠKI

EKIPNO
1. MIP
2. LM
3. KK SEVNICA
4. KOPITARNA
5. KŽK
6. ETA
7. MMT
8. SLOGA
9. SZ

Mercatoriada '87

Končno je prišel dolgo pričakovan trenutek – podelitev pokalov. Takole se ga je veselil Budimir Gašević, ki ga je prevzel za M-Slogo.

Da bi bila prizorišča Mercatoriade čim lepša, sta se trudila aranžerja Branko Cigler iz ptujske M-izbire Panonija in Vida Pene iz M-Standarda. Tudi tako so se tkala nova znanstva in prijateljstva med Mercatorjevci iz različnih koncev Slovenije.

Družabno srečanje je bilo v Dolenjskih Toplicah...

Najboljši so tudi tekmovalci Mercator-izbire Panonija Ptuj, katerim je Mirko Vaupotič predal prehodni pokal SOZD MERCATOR-KIT.

Mercatoriada '87

10. RANTAŠA FRANC	SLOGA
11. RIHTAR MARJAN	MMT
12. ŽOHAR MILAN	MIP
13. CRNDAG DŽURAD	SZ
14. BREGAR FRANC	SZ
15. VINKOVIČ MATIC	AGROKOMBINAT
16. MEDVED BOJAN	MMT

5. LIHTENVALNER LOJZE	LM
6. RENKO EDVARD	KŽK
7. KOŠAR JANEZ	KK SEVNICA
8. ŠINKOVEC FRANC	ETA
9. ROGAČ FRANC	SLOGA
10. ŽELEZNIK PETER	MMT
11. TRMČIČ RAJKO	SZ

6. TOPOLOVEC MARIJA	MIP
7. VOLJKAR SONJA	ETA
8. JANKOVIČ MIRJAM	MMT
9. ZUPAN ALBINA	SLOGA
10. VOVČKO OLGA	ROŽNIK
11. VRATARIČ KATI	TMI
12. MRZLIKAR KRISTINA	KONDITOR
13. MARKOVIČ MIRJANA	MMT
14. SELAN CERKA	KONDITOR

5. LAJOVEC MARIJA	MIP
6. KOCUVAN ŠTEFKA	SLOGA
7. ŠUŠTARŠIČ JOŽI	ROŽNIK
8. TOMAŽIN SONJA	AGROKOMBINAT
9. BOŠKOVIČ MIRANDA	ROŽNIK
10. ČORALIČ ŠEMSA	MMT
11. ZAKRAJŠEK MARJETA	MMT
12. ŠVERKO DRAGICA	MMT
13. ŠKULJ ŠTEFKA	MMT

KROS MOŠKI - "C"

1. NAROGLAR MIRO	KOPITARNA
2. MIHELIČ JOŽE	EMBA
3. GLAVNIK RENE	MIP
4. VENCELJ ANTON	PEKARNA GROSUPLJE

KROS ŽENSKE - "A"

1. PERŠOLJA IDA	AGROKOMBINAT
2. ŽAGAR ANICA	KZ KRKA
3. JEREB STANKA	ROŽNIK
4. KOSTIČ FERIDA	TMI
5. SEVER IRENA	SLOGA

KROS ŽENSKE - "B"

1. NOVAK MARTA	SZ
2. MARN MARINA	ROŽNIK
3. BALOH VERA	ETA
4. SEVER ANKA	SZ

KROS ŽENSKE - "C"

1. LONČAR BETKA	AGROKOMBINAT
2. ZUPAN MARIJA	SLOGA
3. ZAGORC KATI	MMT
4. ŠOBER TAMARA	MMT
5. BERKAČ MAJA	MMT

Odziv na Mercatoriado

Edi Kobale

Bilo je čudovito!

»Da, naj živi Dan Mercatorja«. S to mislijo smo se vračali udeleženci tega srečanja iz M-Modne hiše Maribor. Ker smo mladi člani SOZD-a MERCATOR-KIT smo na to srečanje prišli prvič.

Verjemite, ni nam žal. Ko nas je na avtobusni postaji v Novem mestu pričakala in sprejela tovarišica Hedi Križ iz splošne kadrovske službe M-Standarda iz Novega mesta, se je za nas pričel Dan Mercatorja. Tovarišici Križevi smo zelo hvaležni, saj nas je sprejela takoj za »svoje« in nas je popeljala po Novem mestu in njegovi okolici. Ogledali smo si blagovnico, Kočevski Rog in Bazo 20. Razlaga o nastanku Baze 20 nam bo ostala v neizbrisnem spominu. Z nje smo se vračali veseli, vendar s tesnobo v srcih ter z globokim spoštovanjem do borcev, ki so trpeli in umirali v tem prelepem slovenskem prostoru.

Veseli in vedrina sta se nam vrnila na meercatorjevi jasi, kjer so se pravkar borile ekipe v vlečenju vrvi. Največji začetni »štimmung« pa nam je pripravil izredno dober golaž. Hvala tovarišem iz Mercatorja, ki so ga pripravili, bil je več kot odličen (za plus pet). Naše navdušenje se je še povečalo, ko smo poizkusili tudi cviček (hvala Ljubljanskim mlekararnam, saj smo ga hladili med sladoledom). Štajerci ne bi bili to kar smo, če ne bi zraven prinesli tudi klobukov MariborskeModne hiše, ki so bili zelo iskani. Žal, imeli smo jih premalo za vse. Ansambel »Slavček« nam je zanj zaigral precej poskočnih in veselih melodij.

Star pregovor pravi, da po vsakem dnevu pride noč in morali smo oditi. Spoznali smo precej novih prijateljev in upamo, da se bomo z njimi ponovno srečali na naslednjem Dnevu Mercatorja.

Malo pa smo bile le razočarani, vendar ne zaradi organizacije tega srečanja, temveč zato, ker iz naše TOZD Modna hiša Ljubljana ni bilo nikogar, vendar smo prepričani, da v prihodnje TOZD Modna hiša Ljubljana in Delovna skupnost ne bosta zatajili.

Naj se še enkrat v imenu udeležencev iz M-Modne hiše Maribor organizatorjem tega srečanja zahvalim z našim vtisom »DA, NAJ ŽIVI DAN MERCATORJA«. Vsem športnikom in nastopajočim ter zmagovalcem pa iskreno čestitamo.

Nekdaj in danes

Suzana Modrijan

Nekaj malega v razmislek

Že nekaj let gojimo športna srečanja z namenom zblížati in povečati obveščenost o duhovnem utripu ljudi v tem našem prostoru. Zamislili so si ga že prvi ustvarjalci Mercatorjevih športnih iger.

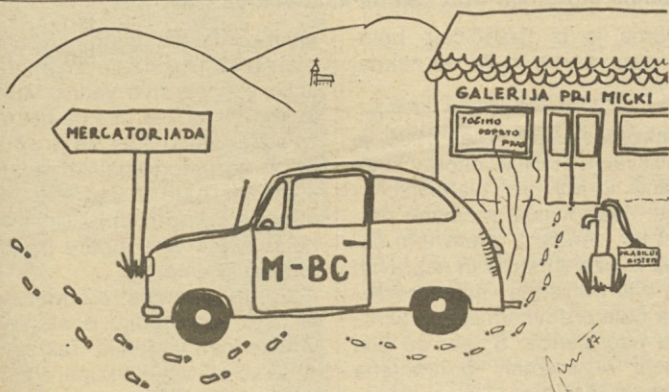
Spontani osebni stiki, skupno sodelovanje, ne samo športno temveč tudi poslovno, so izvirne ideje skupnega nastopanja, so gibal tega nevidnega, a učinkovitega sodelovanja.

Zakaj to pisanje?

Ob letošnjem srečanju me je preplaval občutek, da se okrog mene nekaj trdnega maje kot, da se je nekakšen mozaik, ki je bil dolgo v likih, barvah in kompoziciji lepo urejena slika, nenedoma zatresel. Neverjetno, kako lahko in lepi se mi zdijo časi, ki sem jih že pospravila v spomine. Prva leta, ko smo se udeleževali športnih iger sem imela občutek, da predstavljamo sami sebe in ne svoje organizacije. Bili smo namreč vsak v svojem oblačilu. Drugi, ki so postali Mercatorjevi veliko kasneje, so ponosno nosili oblačila z oznako »M« in ime svoje organizacije. Sedaj so tudi nas še kar spodobno oblekli, imamo majice z napisom Mercator-Blagovni center, toda na tekmovanje in zaključno prireditev smo prišli vsak zase, z dnevnicco in kilometrino.

Sprašujem se, kje je sedaj ta temelj Mercatorja, moja delovna organizacija. V lepi, moderni stavbi, pa vendar se mi zdi, da ta bolj spominja na potopljeno Atlantido, ker postaja vse bolj brezosebna, bližje času kot človeku, postaja duhovno potopljena.

Sklepne besede v njenem pravem pomenu si ne upam napisati. Končam naj z nekoliko črnega humorja na račun samih sebe: Mercator-Blagovni center, smo slišali prijaznega napovedalca, ima odhod z zaključne prireditve v Dolenjskih toplotah ob 8 uri zvečer, s fičkom.

Portret nagrajenca

Andrej Dvoršak

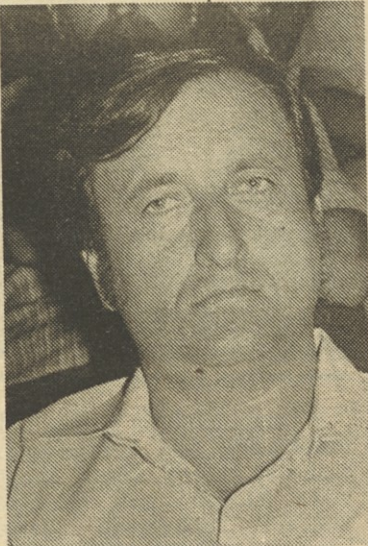
Iz mercatoriade naredil MERCATORIADO

Nagrado SOZD MERCATOR-KIT, si je zagotovo prislužil in prigaral Mi ro Vaupotič, predsednik Koordinacijskega odbora za rekreacijo in šport SOZD. Da je Mercatoriada to kar je, in da v sozdu poteka sorazmerno razgibano športno rekreacijsko življenje, je zagotovo njegova zasluga. Svoje organizacijske sposobnosti zna usmerjati tako, da vse teče po ustaljenem redu, kot potoček, ki počasi raste v reko.

V Mercator, točneje v delovno organizacijo Sadje zelenjava je

kolikor se jih je udeležilo letošnje Mercatoriade v Novem mestu.

Organiziral je izobraževanje športnih referentov v OZD in na ta način uspel razširiti športno rekreacijsko dejavnost. Stalno jo je dopolnjeval z novimi idejami in

Mirko Vaupotič

Miro Vaupotič prišel leta 1979 kot kadrovik. Že naslednje leto je prevzel dolžnosti predsednika KORŠ, kar je še danes. Ko pogleda nazaj in potegne črto pod svojim delovanjem, je bera bogata. Od 700 do 800 športnikov na prvih Mercatoriadah je uspel z učinkovitimi prijemi povečati njihovo število na skoraj dva tisoč,

panogami. Letnim in zimskim igram je KORŠ na njegovo pobudo dodal še planinske pohode, množičen pohod po Poti spominov in tovarštva, istočasno pa je širil tudi krog aktivnih članov KORŠ-a.

»Ko sem prišel, je v KORŠ-u delalo le nekaj aktivistov. Danes

Portret nagrajenca

Andrej Dvoršak

Tudi »vaška« trgovina je lahko uspešna

Vjekoslav Kobal, poslovodja PE Knebinec Mercator-Zarja, je v sedemnajstih letih, kolikor časa je v Zarji in poslovodja trgovine dokazal, da se da tudi iz najslabše prodajalne narediti »paradnega konja«, ne le delovne organizacije ampak celotnega sozda. Dosegel je največji promet na zaposlenega in najhitrejši obračanje zaloga v kategoriji sorodnih trgovin Mercatorja!

»Ko sem prišel v Knebinec, je bila to vaška trgovina, najslabša od vseh Zarjinih trgovin, tik pred tem, da jo zapro. To bi zame in moje sodelavce pomenilo, da si

moramo iskati ustrezno zaposlitev, česar pa nismo želeli. Počasi mi je uspelo obrniti krivuljo prometa navzgor in potem je stalno rasla,« pravi Kobal.

Najprej je izboljšal izbor blaga in ga približal kupcu. Nič več ni naročal na slepo, vedno je nabavljal le tisto, kar so želeli kupci in česar drugod niso mogli dobiti. Ob tem je bil še prijazen in ustrežljiv, kar mu je v trgovino pripeljalo nove in nove stranke.

Vjekoslav Kobal rojen 1942, je poslovodja v trgovini Mercator-Zarje v Knevincu Donjem v SR Hrvaški. Iz neugledne in komaj omembe vredne vaške trgovine je po zaslugi nagrajenca sedanja trgovina po prometu na zaposlenega najboljša v delovni organizaciji. Ustvari približno 16 odstotkov celotnega Zarjinega prometa. Po prometu na zaposlenega je v kategoriji sorodnih trgovin tudi v merilu sozda na samem vrhu.

v njem dela 40 stalnih in 20 občasnih članov, ki so dejavni skozi vse leto. Ti so udarna sila vsega našega športa in rekreacije. Najvažnejše pa je, da stalno prihajajo novi aktivisti, ki želijo s svojim delovanjem še povečati in dopolniti naše dejavnosti in prizadevanja, pravi Vaupotič.

Čeprav pravi, da mu po tolikih letih predsednikovanja že nekoliko pojemajo moči, da se že ozira za mlajšim naslednikom, ki bi ga zamenjal na tej nič kaj hvaležni, a odgovorni funkciji, se mi je zdelo, da ima še dovolj idej in volje, da jih bo uresničil, preden bo svoje mesto resnično prepustil drugemu. Pa tudi potem bo zagotovo še naprej dejaven organizator športa. Vedno je bil...

Pet let je vodil športna tekmovanja na Gostinsko turističnih zborih, tam se je obrusil in si pridobil izkušnje — pa znanca tudi, ki so ga potem, ko je prišel v Mercator hitro našli in mu zaupali odgovorno nalogo predsednika.

Sicer pa je Miro Vaupotič tudi sam aktiven rekreativec. Ukvarja se s kegljanjem in nogometom. Bil je tudi nogometni sodnik. Leta 1985 je na Mercatoriadi dobil celo zlato medaljo kot član kegljaške ekipe Sadje zelenjave. Tudi letos je tekmoval, v kegljanju, odbojki...pravi, da le tako začuti tisti pravi utrip Mercatoriade in Mercatorjevcev, ki so jo sprejeli za svojo in se je radi udeležujejo — vsako leto v večjem številu. To pa pomeni, da je znal KORŠ pod vodstvom Mira Vaupotiča prisluhniti željam in potrebam delavcev sozda.

Po treh letih trdega dela se je z zadnjega mesta povzpел v sredino lestvice Zarjinih trgovin, po sedmih letih pa v sam vrh. Zadnjih šest, sedem let je to najboljša Zarjina prodajalna. Letno 19 krat obrne zaloge, lani je Kobal promet realno povečal za 45, DO pa za 15 % in ustvaril s sedmimi zaposlenimi kar 1,145 milijard dinarjev prometa.

Prodaja vse — od živil do tehničnega in gradbenega blaga. Pravi, da je po preureditvi trgovine (o njej smo pisali lani) lažje delati, kar dokazuje z dosežki: v petih mesecih je z devetimi zaposlenimi ustvaril 765 milijonov dinarjev prometa!

Kako? Trgovina je odprta 11 ur dnevno, on sam pa je v njej redno po destle ur! Kupci prihajajo iz širše okolice Mercatura, navedli so se, da tu dobijo vse, česar v večjih središčih nimajo.

Kobal pravi, da ni to nič posebnega, le nabavi se moraš malce bolj posvetiti. Pomembna pa so tudi osebna prizadevanja in prijateljske vezi z dobavitelji.

Njegov glavni dobavitelj je Mercator-Izbira Panonija Ptuj, nabavlja pa še pri Kurivoprodaji, ABC Pomurki in Megradu — tam pač, kjer dobi blago, ki ga zahtevajo kupci.

Za nagrado sozda pravi, da mu pomeni veliko zadovoljstvo in vzpodbudo za nadaljnje delo. Trdil se bo, da bo do konca leta dosegel 20 milijonov dinarjev prometa... to je njegov cilj. Še vsak načrt in cilj je tudi vedno uresničil in dosegel.

Vjekoslav Kobal

Portret nagrajenca

Andrej Dvoršak

Razmnoževanje krompirja v epruvetah

Center za krompir oziroma Laboratorij za fiziologijo in virusne bolezni krompirja, kot se mu uradno reče, sodi med tiste pridobitve, ki prav nič ne zaostajajo za sorodnimi organizacijami v tujini. Zasluge za to, da KŽK-jev Laboratorij stopa vstrec z laboratoriji najrazvitejših kmetijskih držav v svetu imajo njegov vodja, dr. Miloš Kus, vodja fiziološkega oddelka, ing. agr. Maša Vodenik in vodja virološkega oddelka, dipl. ing. agr. Marija Pepelnjak. Vsi trije so letos dobili za svoje delo nagrado sozda. Dobili so jo za ustanovitev tega, za naše pridelovalce zelo pomembnega Laboratorija.

Pred ustanovitvijo Laboratorija smo v Sloveniji pridelovali osnovno seme krompirja po metodi vzdrževalne selekcije. Ker pa na to metodo vplivajo vremenske razmere in okužbe, ki jih prenašajo listne uši, so se v svetu odločili za novo metodo hitrega razmnoževanja v epruvetah in s tem v zaščitenem okolju, kjer ni

stih na tri leta in izločanje posameznih rodov, kar je prej predstavljalo precejšnjo oviro razvoju.

Nagrajenci so uspeli prenesti znanje, porojeno na tujih njivah na domača tla in dosežke tujine prilagoditi značilnostim našega okolja. Novo tehnologijo so uspeli prilagoditi vzgoji naših značil-

Dr. Miloš Kus, dip. ing. Marija Pepelnjak in ing. Maša Eržen-Vodenik so avtorji celovitega raziskovalnega in razvojnega centra za proizvodnjo brezvirusnega semenskega krompirja. Raziskovalni dosežki svetovne znanosti, združeni z lastnim znanjem in poznavanjem specifičnih razmer v okolju uvrščajo Mercator-KŽK med največje proizvajalce semenskega krompirja v Jugoslaviji.

možnosti okužb. Ta metoda se je v svetu razvila v začetku osemdesetih let. Kranjski Laboratorij je nastal sočasno kot podobni v najrazvitejših državah.

Z novo metodo so skrajšali čas pridobivanja semena s še-

nih in posebnih sort krompirja. Danes v Laboratoriju razmnožujejo le tuje sorte (desiree, bitnje, saksida, urgenta, jaerla, itd.) Tuje sorte vzgajajo zaradi delitve dela med Kmetijskimi inštitutom, Semenarno in njimi.

Marija Pepelnjak, Miloš Kus in Maša Eržen-Vodenik

V Laboratoriju pa poteka tudi raziskovalno delo — proučujejo možnosti hitrega razvoja drugih kultur. Istočasno tudi serološko testirajo zdravstveno stanje krompirja z ELIZA TEST-om. To je nov test in bili so prvi v Jugos-

slaviji, ki so ga uporabili na krompirju.

Stalno tudi opazujejo let uši, kar je zelo pomembno zaradi močnega prenosa virusov. Skratka, njegovo delo je izjemno pomembno za dvig kakovosti naše-

ga semenskega krompirja, od tega pa je odvisen ves pridelek.

Ekipa Laboratorija vodi tudi vse nasade semenskega krompirja, ki jih je okrog 200 hektarov, na katerih vzgajajo seme za potrebe slovenskega in jugoslovanskega trga.

Portret nagrajenca

Andrej Dvoršak

Biti direktor ni lahko

Med letošnjimi nagrajenci je bil tudi direktor M-Potrošnika Lenarta, Mirko Košmerl. Delovna organizacija je v svoji zgodovini preživljala dobre in težke trenutke, z vsemi pa je povezano njegovo ime. Njen direktor je že 24 let.

»Nagrade sem izredno vesel, vendar jo jemljem kot priznanje celotnemu kolektivu, ne le meni osebno. Istočasno pa sem razočaran, ker delavci M-Potrošnika za uspešno in prizadevno delo niso dobili nagrade družbenopolitične skupnosti,« nam je dejal direktor Mirko Košmerl.

Povedal je, da so odplačani vsi krediti za blagovnico, ki so jih začeli odplačevati pred sedmimi leti. Del tega bremena je šlo tudi na račun osebnih dohodkov in odrekanja delavcev. Ves čas je delovni organizaciji stalo ob strani tudi vodstvo sozda in ji pomagalo v najtežjih trenutkih.

Danes je Mercator-Potrošnik Lenart finančno dokaj močan kolektiv tudi po zaslugi marsikaterih neprespane noči njegovega direktorja, ki je snoval sanacijske programe.

Jezi ga, da je sedaj, ko so se ootresli najtežjih bremen in bi lahko začeli ustrezneje nagrajevati delavce, administracija zavrta vse njihove napore in razvrednotila vsa odrekanja v preteklosti. »To spoznanje je boleče, in ni lahko biti direktor v teh časih,« pravi.

Sploh je biti direktor v majhnem kraju precej zoprna zadeva, saj je direktor stalno izpostavljen

raznim pritiskom političnih in upravnih oblasti, ki se jim mnogo težje izogne kot njegov tovariš v velikem mestu. »To ni prijetna služba, a nekdo je pač mora opravljati!«

Rad mu verjamem. Ob vsem delu v delovni organizaciji mora biti primerno dejaven tudi v družbenopolitični skupnosti in še kje. Znati mora krmariti med vse večjimi čermi naše ekonomije, kar je že prava umetnost. Zato ni čudno, da mu, tako kot drugim direktorjem, vedno zmanjkuje časa za drobne radosti v osebem življenju. No, nekaj jih kljub vsemu ima. Ko se želi sprostiti si privoščijo urico oddiha (mi bi rekli: dela) v majhnem sadnem vrtu, kjer goji jabolka, trto in grozdje »za ozimnico«, kot pravi. Drugo radost pa najde v poslušanju glasbe. Na klavir mu hčerka, ki bo letos odšla na konzervatorij, igra priljubljene Mocartove in Bachove skladbe. Tako si nabira novih moči za naporno vsakodnevno delo vodilnega delavca.

Mirko Košmerl

Mirko Košmerl rojen 1938, je direktor Mercator-Potrošnika v Lenartu v Slovenskih goricah, najmanj razviti občini v SR Sloveniji. Uspešno premagane dolgotrajne težave v organizaciji in poslovanju delovne organizacije so posledica izjemno angažiranega dela nagrajenca.

Portret nagrajenca

Andrej Dvoršak

Kardelaš, naredi dobro

Za gospodarja Blagovnice M-Izbire Paninije Ptuj pravijo, da drži pokonci kar vse vogale te velike prodajalne, vsaj kar se tehnike tiče. Do naprav, ki so nujne za poslovanje in obratovanje Blagovnice ima enak odnos kot do svojih domačih gospodinjskih strojev. Preprosto jih ljubi in z njimi ravna kot bi bili živi. To je pravi razlog, da mu uspevajo čudeži, in da s svojim vestnim delom vpliva na nižje stroške poslovanja.

»V Blagovnico sem prišel, ko so stali šele temelji in bil zraven ves čas njene gradnje. To je nujno pri velikih hišah, kjer kar sproti prilagajajo načrte. Če se potem kaj pokvari je človek, ki ve kje poteka kakšna inštalacija, vreden zlata. Ko so Blagovnico 8. avgusta 1972 odprli je bil to velik praznik za Ptujčane in okoličane. Mnogi so prvič v življenju videli pomične stopnice, zame pa se je začelo naporno delo, saj sem ostal sam, z vsemi težavami vzdrževalca in gospodarja novogradnje,« pravi Vekoslav Lašič.

Leto in pol je delal od jutra do večera — za eno samo plačo. Ko so v Blagovnici spoznali, da sam ne bo zmogel vsega, so zaposlili še enega vzdrževalca, s katerim si sedaj delita delo. Lašič ga je počasi vpeljal v skrivnosti raznih instalacij in naprav in danes s ponosom pove, da je njegov sode-

lavec enako usposobljen kot on sam.

Se pa Lašič tudi razburi, kako se ne bi! Oprema je vsa iz uvoza, rezervnih delov zanjo pa nikjer. Tako je začel čarati, kot sam pravi, in pri tem je bil kar uspešen. Klima naprave je z majhnimi vzdrževalnimi stroški obdržal pri življenju vse do danes, čeprav imajo podobne naprave v tujini

Portret nagrajenca

Andrej Dvoršak

Malo, dobro in drago

Magister Julij Nemanič, direktor Vinske kleti Mercator-KZ Metlika ima žlahtno vinsko kapljico v srcu, zato ni čudno, da je iz nekdanj povsem nepomembne vinske kleti naredil organizacijo, ki danes prideluje in ponuja trgu najbolj kakovostna vina.

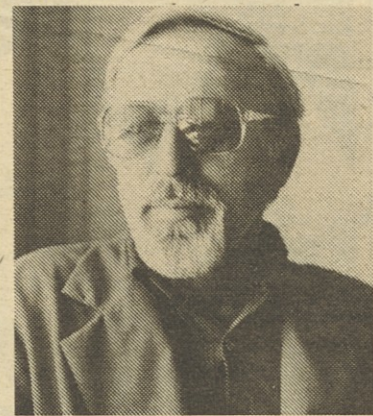
Doma je iz Draščičev, belokranjske vasice, ki že od nekdanj

Vekoslav Lašič rojen 1935, je vzdrževalec strojnih naprav in instalacij v MIP-ovi blagovnici v Ptuj. Blagovnica je stara petnajst let, vendar v vsem tem času na uvoženih strojnih napravah niso bila potrebna večja vzdrževalna dela predvsem zaradi skrbnosti nagrajenca. S tem so bila delovni organizaciji prihranjena velika sredstva.

slovi po izvrstnih vinih. Tudi Nemanič so jih pridelovali in jih še! Julija je vinarstvo vedno veselilo in logična pot je bila na fakulteto za agronomijo, kjer se je specializiral za vinogradniško-vinarsko smer ter nato v Zagrebu magistriral z nalogo: Vpliv vinifikacije na kvaliteto vina modre frankinje iz Bele krajine.

Bil je štipendist KZ Metlika in je takoj po študiju postal vodja Vinske kleti v Metliki. Takrat, leta 1966 so bili v njej skupaj z njim le štirje delavci. Danes je to kole-

Vekoslav Lašič

M-Agrokombinat gradi novo skladišče

Andrej Dvoršak

Skupaj s servisom in trgovino zaključena celota

»Proizvodnja hrane Mercator-Agrokombinata se je v zadnjih dvajsetih letih nekaj tisočkrat povečala in pojavilo se je resno vprašanje, kam z vsemi pridelki. Vprašanje sicer ni novo, (že leta 1961 so ga skušali v tedanji Kmetijski zadrugi Krško rešiti, kar dokazujejo projekti za skladišče iz tistega časa), vendar smo ga odlagali iz leta v leto. Letos pa bomo končno le zgradili ustrezne skladiščne prostore in ga dokončno rešili,« pravi Ivan Kozole, di-

Večnamensko skladišče, ki bo že jeseni sprejelo pridelke nove letine, ima dve etaži po 1.500 kvadratnih metrov in okoli 6.000 kvadratnih metrov zunanjih površin. V spodnjem delu, ki je vkopan v zemljo, bodo lahko skladiščili 110 vagonov krompirja in prav tako jabolk, manipulativni prostor, ki ga bodo v sili tudi lahko izkoristili za skladiščenje, pa jim bo omogočil shranjevanje še dodatnih osemdeset vagonov pridelkov. V zgornji etaži bo lokal za prodajo reprometeriala in skladišče zanj, ki bo bogato založeno z vsem, kar potrebujejo kmetje in malo gospodarstvo.

Predračunska vrednost objekta je bila 700 milijonov dinarjev, vendar bo končna cena okoli 900 milijonov. Sredstva so združili ozdi občine Krško, nekaj je lastnih sredstev, pomemben delež pa so prispevale članice sozda z združevanjem sredstev. Delavci TOK KTS so se odločili, da dajo za izgradnjo novega objekta enodnevni zaslužek, kmetje pa

bodo zanj odstopili zadolžnice INA Kutina.

Skladišče bo skupaj s servisom za kmetijsko mehanizacijo in druga vozila ter trgovino s kmetijskimi stroji, ki že stojita na tej lokaciji, predstavljalo zaključeno celoto, ki bo potrošnikom in uporabnikom storitev zelo olajšala delo, Mercator-Agrokombinatu pa omogočila bolj racionalno poslovanje.

Mercator-Agrokombinat je v zadnjih letih uresničil precej novih naložb, le zadružni sektor je bil nekako potisnjen ob stran ter so v njem razvijali le področje primarne proizvodnje. Kar 95 odstotkov obdelovalnih površin je v zasebni lasti. Letno pridelajo 2.500 vagonov različnih vrst kmetijskih proizvodov (sadje, krompir, jagodičevje, vrtnine, meso, mleko, itd). Predelavi pa mora slediti tudi trženje in s tem v zvezi skladiščenje, zato so se lani odločili za gradnjo novega večnamenskega skladišča.

Prodajati smejo le usposobljeni

Jože Kirm

Potreba po kmetijski apoteki

Zakon o varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci pravi, da je varstvo rastlin pred boleznimi in škodljivci pravica in dolžnost organizacij združenega dela in občanov, ki se ukvarjajo s pridobivanjem rastlin in so zato skupaj z družbenopolitičnimi skupnostmi in njihovimi organi dolžni izvajati ukrepe, ki so predpisani s tem zakonom in drugimi predpisi.

Z maloprodajo sredstev za varstvo rastlin se lahko ukvarjajo le organizacije združenega dela, ki imajo ustrezne prostore in delavca s srednjo strokovno izobrazbo splošne kmetijske smeri ali smeri rastlinske proizvodnje oziroma delavca, ki nima take izobrazbe, ima pa najmanj dve leti delovnih izkušenj pri delu s sredstvi za varstvo rastlin in opravljen tečaj iz varstva rastlin.

Kmetijski inšpektor je nekaterim prodajalnam, ki so poleg drugega blaga prodajale tudi sredstva za varstvo rastlin letos prepovedal nadaljnjo prodajo tega blaga, ker niso imele ustreznega strokovnega kadra.

V letošnjem letu se glavna sezona uporabe sredstev za varstvo rastlin bliža koncu. Prav pa je, da stvari, ki se tičejo prodaje sredstev za varstvo rastlin in strokovnega svetovanja analiziramo in se pripravimo na prihodnje leto, da nas prihodnja sezona ne bo zalotila nepripravljene.

O tej problematiki smo se pogovarjali s poslovojem zadržne prodajalne na Cesti komandanta Staneta 10 v Novem mestu, kmetijskim tehnikom **Pavlom Koširjem**.

Ta prodajalna je najbolj znana po založenosti s sredstvi za varstvo rastlin zato je vedno polna kupcev in tudi prodaja največ tega blaga. Ima zelo ugodno lokacijo, saj je v centru mesta, blizu avtobusne in železniške postaje. Poleg sredstev za varstvo rastlin prodaja tudi drobno orodje, dele za motorne žage, za kosilnice in molzne stroje ter drugo blago, po katerem povprašujejo kmetje in vrtničarji.

Poslovodja je potožil, da večjih strojev ne more več prodajati, ker so del skladišč spremenili v pisarne.

Huduje se tudi na stalno zasedenost dvorišča z osebnimi avtomobili, kar obvira dostavo in izdajo blaga.

Tudi prodajalna sama bi bila nujno potrebna preureditve. Meni, da bi jo lahko s sorazmerno majhnimi sredstvi preuredili v sodoben lokal — kmetijsko apoteko, kakršno je videl v nekaterih drugih krajih. To je že večletna želja potrošnikov. Pravi, da jim je treba prisluhniti, saj v naslednji sezoni pričakujejo večje povpraševanje predvsem zaradi tega, ker je moralo precej okoliških prodajalnih prenehati s to prodajo.

Prodajalec mora biti hkrati tudi dober svetovalec stranki, kako,

kdaj in v kakšni količini naj sredstvo uporabi. V poplavi imen izdelkov, ki jih vsaka tovarna imenuje drugače, se ljudje težko znajdejo. Stranka običajno pove željo takole: »Dajte mi nekaj proti pršici, za uničevanje plevela v koruzi, proti rji v pšenici« in podobno.

Pavle, ki v popoldanskem času tudi sam kmetuje in praktično uporablja ta sredstva, vedno rad svetuje in ne skopari z besedami. Tudi prodajalec Milan že več let dela s temi sredstvi in poslovodjo uspešno zamenja.

V letošnjem letu je bilo največje povpraševanje po sredstvih proti pršici v vinogradih. Ustreznih sredstev pa ni bilo dovolj. Skoraj povsod je primanjkovalo tudi škropiv za uničevanje plevela in škropiv proti plesni v pšenici.

Kmetovalci se zelo zanimajo za pravilno in učinkovito rabo sredstev za varstvo rastlin ter zelo dobro obiskujejo predavanja kmetijskih strokovnjakov, namenjena varstvu rastlin. Ne smemo pozabiti, da je večina teh sredstev bolj ali manj strupena in lahko ob nepravilni uporabi povzročijo nezaželene posledice pri ljudeh, živalih, rastlinah ali okolju. Zdravila v lekarnah so običajno manj strupena, pa jih lahko prodajajo le diplomirani farmacevti.

Tudi v kmetijstvu moramo temu vprašanju posvetiti več pozornosti, ker nam majhne pomanjkljivosti lahko povzročijo veliko škodo.

Portret nagrajenca

Andrej Dvoršak

Inovacije so njegov konjiček

Slavko Zakošek je z Mercator-Kopitaro v Sevnici povezan kot le malokdo. Prvič je prestopil njen prag natanko pred devetintridesetimi leti, jo zapustil, da bi se izšolal za železniškega prometnega tehnika in se vanjo ponovno vrnil leta 1957.

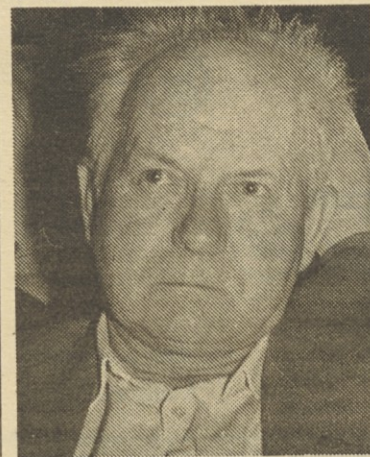
Začel je kot delavec v proizvodnji in tako spoznal vse postopke in stroje ter pogoje dela. Počasi je napredoval, postal končni kontrolor kakovosti, nato leta 1965 obratovodja, od leta 1982 pa je tehnolog proizvodnje.

V utemeljitvi za nagrado sozda je zapisano, da je nagrado dobil za življenjsko delo pri izboljšavah strojev in naprav ter konstrukciji novih naprav, potrebnih za specializirano proizvodnjo.

Z inovacijami se ukvarja že od leta 1960. Sam pravi, da je imel srečo, da je imel dobre sodelavce, takšne, ki so bili pripravljeni uresničiti njegove zamisli, prav tako pa je imel ves čas podporo v vodstvu tovarne. Brez tega pa se po njegovem mnenju ne da nič doseči in tudi inovacij ne!

Na vprašanje, koliko inovacij je vtkal v tenologijo M-Kopitarne,

Slavko Zakošek

skromno zamahne z roko in reče: »Veliko! Nikoli jih ni štel, vedno je bil najbolj vesel, če so se njegove zamisli obnesle v praksi. Tisti, ki, so nekoliko bolj skrbno vodili evidenco njegovih inovacij pravijo, da jih je najmanj 45.«

Za svoje dosežke je bil večkrat pohvaljen in nagrajen. Dobil je priznanje INOVATORJA LETA, ki mu ga je podelila Skupščina občine Sevnica, leta 1981 pa je za svojo inovativno dejavnost prejel tudi državno odlikovanje — red dela s srebrnimi žarki. Pa tudi priznanj in nagrad ni nikoli prešteval. Ves čar življenja je vedno našel v mozganju, kako bi kaj popravil, izboljšal... ne le v službi. Tudi doma! Ni ga dela, ki se ga ne bi lotil. V reševanju tehničnih problemov uživa kot drug pri športu ali pelu. Čeprav ima še nekaj let do upokojitve, ga že sedaj malce skrbi, kaj bo počel potem. Na srečo ima majhno kmetijo, ki je njegov drugi konjiček, takoj za inovacijami v tovarni in najbrž bo svojo inovativno dejavnost prenesel domov. Miroval ne bo... on že ne!

Slavko Zakošek rojen 1927, se v razvojnem oddelku Mercator-Kopitarne ukvarja z idejami za dopolnjevanje in izpopolnjevanje strojev, potrebnih za specializirano proizvodnjo. V dolgoletnem delu v Kopitarni je realiziranih več kot petinštirideset koristnih predlogov ali drugih inovativnih prispevkov nagrajenca.

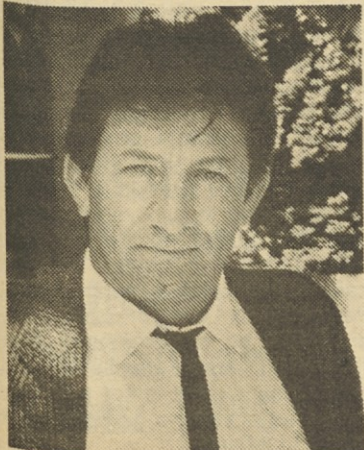

Pol novega skladišča M-Agrokombinata je vkopane v zemljo.

ktiv s 160 zaposlenimi, njemu pa poteka že tretji direktorski mandat.

Ko je prišel v Vinsko klet, so tam imeli le metliško črnino in belokranjsko belo vino. S trdim delom mu je uspelo prepričati vinogradnike, da je Bela krajina ustvarjena tudi za žlahtnejše sor-

mgr. Julij Nemanič

te in tako so razvili še deset novih vrst vin iz istih surovin.

Med njimi je pomemben belokranjski roze, ki ima širok krog potrošnikov. Iz sorte Laški rizling, za katero so nekdanji mislili, da je izključna domena Štajercev, je Nemanič s svojimi sodelavci razvil vrhunski laški rizling — suho vino in vina s pridevki iz programa Kolednja. Sem sodijo pozne trgatve, izbor, jagodni izbor in ledeno vino, ki je bilo na ocenjevanju ocenjeno kot prvak

Julij Nemanič rojen 1938, je direktor tozdr Vinska klet v kmetijski zadrugi Metlika. Nagrado je prejel predvsem za prenovo belokranjskega vinogradništva in razvoj kakovostnih vrhunskih vin v zadržni kleti. Na podlagi tega je metliška klet zaslovela med sorodnimi organizacijami in uživa ugled med potrošniki kar dokazuje izredno povečana tržnost belokranjskih vin.

slovenskih vin letnika 1986. Slednje vino je izjemnega okusa in vonja. Pridelali so ga tako malo, da bo čez nekaj mesecev, ko bo dano v prodajo tudi takoj razprodano — ne glede na ceno, ki bo za 3,5 decilitrsko steklenico presegla poldrugi stari milijon.

Nemanič meni, da je pametneje pridelati manj, vendar to vrhunsko kakovosti in po prav takih cenah, kot pa veliko povprečnega vina. Ve, da je v hriboviti in sončni Beli krajini mogoče doseči najvišjo kakovost raznih vrst vin, ne pa tudi njihovih količin.

Kako zelo ceni tehnologijo predelave vina v Vinski kleti pove podatek, da grozdje iz svojega vinograda (ima modro frankinjo in zeleni silvanec) daje v klet, od nje pa dobi vstekljeničeno vino. Pravi, da bi nezaupanje do svoje kleti vzbudilo nezaupanje pri kupcih in kooperantih. To je najbrž res, saj strokovnjak kot je ve, katero vino se splača naliti v kozarec...

2. sednica radničkog saveta SOUR-a

Vesna Beliweis

Novi zakon povoljniji za dužnike

Ljubljana, 4. juna 1987. godine — delegati su ocenili poslovne rezultate SOUR-a, koji su bili za period januar-mart već prikazani u skladu s novim propisima, doneli odluku o dodeljivanju nagrade SOUR-a za 1986. godinu i dali saglasnost za izdvajanje »Mercator-Jelše« iz SOUR-a.

Podnosilac izveštaja, Metka Strnad, je delegatima iscrpno objasnila odnose medju pojedinim ekonomskim kategorijama koji proizilaze iz primene novog zakona o ukupnom prihodu i iz njegovih provedenih akata. Njezina osnovna konstatacija je: u novom obračunskom sistemu su u povoljnijem položaju, pre svega, dužnici. A inače je prevrtanje brojki s ciljem, da se utvrdi stvarna vrednost sredstava, kojima privredujemo i upravljamo, toliko komplikovana i metodološki nedorečena, da su je mogli shvatiti samo pojedini delegati. Stoga su s toliko većim interesovanjem slušali još jednu konkretnu konstataciju podnosioca izveštaja, koja se odnosila na efekte intervencijskih zakona, onih, kojima smo se delegatskim putem opredelili za snižavanje svog standarda. Realni lični dohodci u SOUR-u su manji, i ako je odnos između njihovog nominalnog rasta i realnom vrednošću još uvijek u korist realnih ličnih dohoda-ka.

U delegatskoj diskusiji najviše je reči bilo posvećenih položaju poljoprivrednih i prehrambeno-prerađivačkih organizacija. Ilustruje je rubrika »Rekli su...«

Sve što je delegatima bilo potrebno za donošenje odluke o dodeljivanju nagrada SOUR-a za 1986. godinu, pripremio je odbor za dodeljivanje nagrada. O načinu i kriterijumima, prema kojima je odbor formulisao predloge, izveštaj je podneo Franc Zdravec.

Radnički savet nije imao primedbe na predloge odbora i na njegov rad. Dobitnici nagrada su poznati — više o njima možete pročitati na stranicama lista. Pre tek pola godine određena visina nagrade bila je zbog inflacije povećana sa 200.000 dinara na

250.000 dinara. I još jedna zanimljivost: nagrada SOUR-a za organizaciju udruženog rada nije dodeljena.

Zaključivanjem samoupravnog sporazuma o regulisanju međusobnih odnosa i na osnovu saglasnosti radničkog saveta, ispunjeni su uslovi za izdvajanje »Mercator-Jelše« iz SOUR-a. Od 1. jula 1987. godine biće u SOUR-u jedna radna organizacija manje.

Često su se mogli čuti i prilično oštre primedbe na račun nedovoljnog međusobnog poznavanja, pa čak i tvrdnje, kako teškoće u međusobnim odnosima proizilaze iz toga. U drugom polugodištu ove godine biće nekoliko teškoća manje. Na osnovu računarski podržanog informacionog sistema, koji je usvojen, više ćemo znati jedni o drugima, možda neki čak i o sebi samima. Ali, pri tome ne treba zaboraviti, da efekti koncipiranog i usvoje-

nog informacionog sistema zavise, pre svega, od onih koji daju podatke i od onih, koji ih moraju vrednovati i pripremiti kompleksnu informaciju. Za kvalitet, blagovremenost i potpunost informacije dakle ne dolaze u obzir rupe i opravdanja, ako želimo podatke i rezultate informacionog sistema primenjivati za donošenje odluke o orjentisanju i formulisanoj poslovnoj politici, međusobnih odnosa, te unaprediti znanje o sebi i drugima. Delegati su preuzeli deo odgovornosti za sprovođenje informacionog sistema i na svoja rame-na.

15. sednica poslovnog sveta

Vesna Bleiweis

Odloženo donošenje ocene

Ljubljana, 28. maja 1987. godine — poslovni rezultati, po prvi put prikazani prema novom zakonu o ukupnom prihodu, pokazali su, kako novi zakon ipak nije prouzrokovao toliko velike reperkusije, kao što su bile nagoveštene. Iz ove opšte procene proizilazi i najznačajnija konstatacija poslovnog sveta — sistem udruživanja sredstava za investicije u 1987. godini neće se menjati.

Analiza »Mercator-Interne banke« je, naime, pokazala, da je bila skeptična prognoza u pogledu sposobnosti OOUR-a za udruživanje sredstava i time nezvesnost planiranog obima sredstava za investicije, precna. Neki izuzeci, odnosno veći problemi, mogu se odkloniti odgovarajućom politikom »Interne banke«, ali će uprkos tome ostati otvoreno pitanje: koliko nas investicije teraju u takav dohodkovni položaj, kojeg bismo mogli okarakterizirati i kao — bankrot.

Od izuzetne zanosne investicione politike treba da nas iztrezni predhodna analiza uticaja investiranja i udruživanja sredstava za investicije na dohodkovni položaj OOUR-a, koji se razlikuje kako po delatnosti, likvidnosti, akumulativnosti, tako i po ostalim elementima.

Sastav poslovnog saveta je već takav, da mu nije potreban čas azbuke, ni skretanje pažnje na to, čime su marketing i marketinška privlačnost robe povezani. Ali, sasvim je drugo pitanje,

koliko i kako smo ovim proizvodnim programima, pameću i, ne na kraju, svojom organiziranošću i imidžem sposobni slediti zahtevima, kao što su: savremena tehnologija, kvalitet, prodornost, poslovna i propagandna efikasnost. Minimalan program za veću marketinšku prodornost, koji je usvojen, doduše pokazuje, kako postoji volja za uvođenje novina, ali ćemo tek prilikom praćenja ostvarivanja usvojenih zaključaka moći da kažemo, ko je bio čvršći: volja ili.....«

Još je jedna stvar od zajedničkog značaja predstavljala izazov za način razmišljanja i međusobnu disciplinu. Konceptija računarski podržanog informacionog sistema, na osnovu kojeg ćemo jednostavnije i tekuće pratiti po-

jave, koje ćemo moći i vrednovati odgovarajućim usmeravanjem poslovne politike, traži veliku meru discipline u obezbeđivanju podataka. Službe, koje će pripremati i obradivati kompleksne podatke, zavisice, pre svega, od podataka OOUR-a. Sistem je koncipiran tako, da će službe podatke prikupljati iz većine statističkih i ostalih izveštaja, pripremljenih u OOUR-ima, dok su neki podaci sasvim individualni. Ipak, oni su u manjini i ne predstavljaju dodatni »papirni rat«.

Zabeleška o sednici poslovnog saveta ne odgovara kvalitetu i kvantitetu usvojenih zaključaka — pročitajte ih, medju njima su i takvi, koji se tiču vas neposredno.

Iz glasil OZD

Agrokombinatove Informacije št. 8/87

Nismo najbolj zdravi

Dispanzer medicine dela, prometa in športa v Zdravstvenem domu Krško nam je poslal analizo drobnih sistematičnih pregledov, ki jo je opravil v marcu in aprilu.

Pregledanih je bilo 98 delavcev (vozniki, delavci, ki delajo z nevarnimi snovmi, strojniki).

Ugotovitve pa so:

Popolnoma zdravih je le 23 delavcev ali 23,47 %
lažja odstopanja 69 delavcev ali 70,41 %
srednja odstopanja 6 delavcev ali 6,12 %

Brez omejitev lahko svoja dela opravlja 79 delavcev
z omejitvami lahko dela 18 delavcev
za delo začasno nezmožen 1 delavec

Bolezni in motnje ne izhajajo iz poklicnih obolenj kot jih do-
loča SaS o zdravstvenem varstvu.

Pogostnost skupin obolenj je:

bolezni presnove ima 31 delavcev
duševne motnje imata 2 delavca
bolezni živčevja in čutil ima 38 delavcev
bolezni srca in ožilja ima 21 delavcev
bolezni dihal ima 7 delavcev
bolezni prebavil ima 16 delavcev
bolezni sečil imata 2 delavca
bolezni kože ima 13 delavcev
bolezni gibal ima 6 delavcev
razne poškodbe imajo 3 delavci
zvišan krvni pritisk ima 33 delavcev
preveliko telesno težo ima 50 delavcev
kadi 42 delavcev
alkoholnih abstinencov je le 12.

Izveček pripravil

Stane Puntar

Z novosadskega kmetijskega sejma...

Mile Bitenc

Kup pokalov in kolajn

Letošnji novosadski kmetijski sejem sicer ni bil tako živahen kot prejšnji, prinesel pa nam je več priznanj kot kdajkoli prej. Na ocenjevanjih pa žal nismo predstavili celotne proizvodnje.

V maju je bil v Novem Sadu 54. mednarodni kmetijski sejem, najveća tovrstna specializirana prireditelj, ki se po kriterijih Mednarodnega združenja sejmova šteje med največje v svetu. Sejem je slovesno odprl podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Miloš Milosavljević. Ob otvoritvi je še posebej poudaril pomembnost tega sejma in nanizal nekaj podatkov o jugoslovanskem kmetijstvu in rasti proizvodnje, še posebej v letih 1981-1986. Dejal je, da je z dolgoročnim programom ekonomske stabilizacije prav razvoj agroindustrijskega kompleksa eden osnovnih ciljev družbeno ekonomskega razvoja države. Uresničevanje programa pa naj omogoči večjo proizvodnjo hrane, s čimer bi zadovoljili vse večje potrebe in ustvarili tudi potrebne rezerve, obenem bi zmanjšali uvoz in postavili trdnije temelje za izvoz in povečanje dohodka proizvajalcev.

Program raznih spremljajoćih prireditelj na novosadskem sejmu je bil tudi letos zelo pester. Razen specializiranih razstav so prireditelji organizirali še demon-

stracije kmetijske mehanizacije, razna strokovna predavanja, posvetovanja in ocenjevanja. In prav ocenjevanj je bilo več vrst. Od živilskih izdelkov do plemenske živine in kmetijske mehanizacije.

Kar 18 različnih komisij z već kot 150 priznanimi strokovnjaki je tokrat kakovosti naših izdelkov prisodila pravo kopico pokalov in priznanj. Vsi proizvajalci se po svoje tega veselijo, vendar pa je tokrat še najveć veselja naredila kristalna vaza — najviše priznanje, ki ga je za kakovost rjave pasme goveje živine prejel M-Kmetijski zavod Ljubljana. Mimgrede: povedali so, da je prav ta pasma plemenskih telic ena najbolj odportnih in prilagodljivih predvsem v planinskih predelih. Obenem pa se lahko pohvali z visoko proizvodnjo mleka in kakovostnim mesom.

Srebrni pokal za dolgoletno kakovost poltrdih sirov je dobila naša kranjska Mlekarna, prav tako priznanje pa so dobili tudi kranjski oljarji. Prav tako so mlekarji in oljarji dobili še nekaj pri-

znanj in medalj za vrsto svojih proizvodov. Tudi tokrat so se dobro odrezali naši vinarji, saj so Krčani in Metličani svojim prejšnjim dodali še nekaj novih zlatih, srebrnih in bronastih odličij.

Tudi mesarji so poslali svoje izdelke na ocenjevanje (z izjemo Mesne industrije Ljubljana), medalje pa so za kakovost dobili le Postojnčani.

Tako je za nami že šesti nastop na novosadskem sejmu, ki je bil za nas letos še posebej uspešen. Tudi sama razstava na osrednjem sozdovskem razstavnem prostoru je bila letos še posebej skrbno urejena in mislim, da se je vsaka sodelujoća organizacija spodobno predstavila. Letos so se na skupnem razstavnem prostoru predstavili vsi naši mesarji, oba vinarja, obe mlekarne, pa Oljarica, Konditor, Eta, Emba, Pekarna Grosuplje, Dekor (za keramiko je bilo veliko zanimanja!), pa ZKZ Mozirje in kmetijske zadruge iz Ribnice, Velikih Lašč in Cerknice s suho robo. Posebej, na svojih razstavnih prostorih, so se predstavili M-KŽK, TOZD Agromehanika Kranj, pa kranjski Contal in kot sem že prej omenil, z živino, M-Kmetijski zavod Ljubljana.

**Gostota
prodajnega
omrežja
trgovine
na drobno
SOZD
MERCATOR
-KIT
v SR Sloveniji**

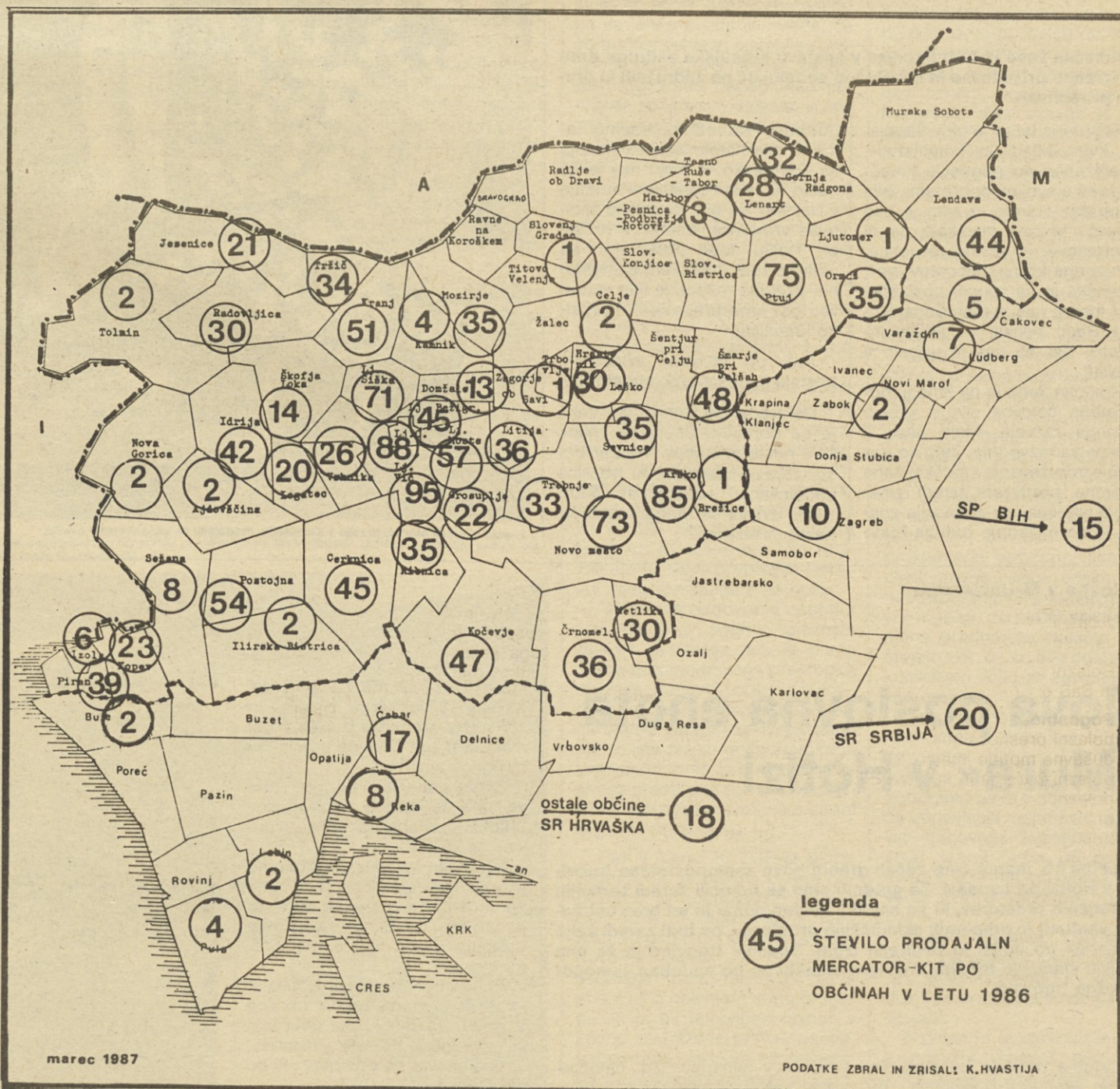
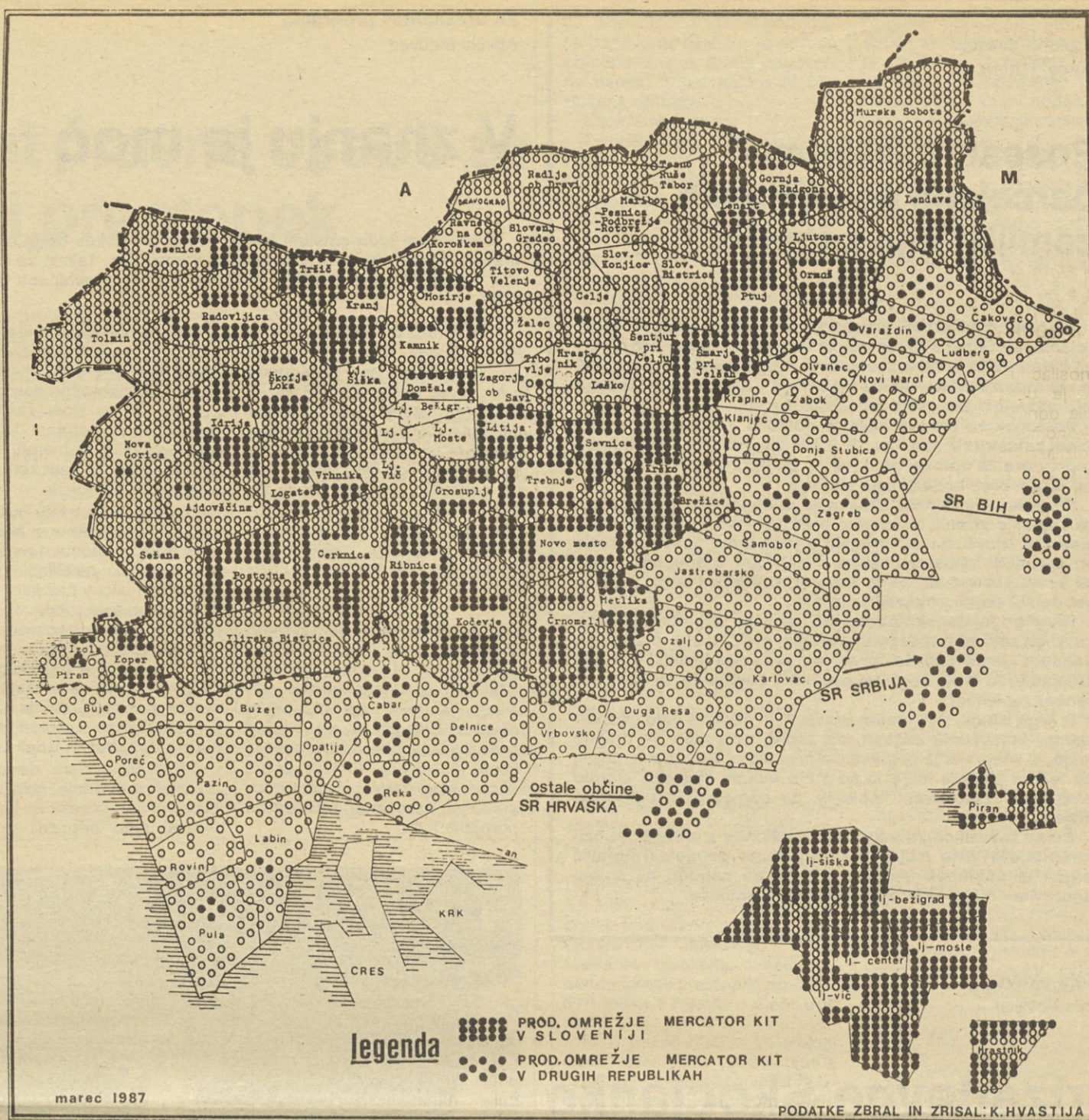
V statističnih publikacijah je ena od oblik statističnega prikazovanja grafična risba, ki naj bi približala podatke tudi najširšim potrebam — delavcem v samoupravnih organih, za nazorno predstavitev stanja v njihovi organizaciji.

Npr. grafiikonu *Gostota prodajnega omrežja v SR Sloveniji in ostalih republikah* — so zajete vse prodajalne, ki se ukvarjajo s prodajo blaga z označbo (črna pika). V grafiikonu ni bilo mogoče označiti vseh prodajnih enot, predvsem v občinah mesta Ljublje, Pirana in Hrastnika, pa smo to izločili v stranskem prikazu, v desnem kotu spodaj. Vsaka črna pika pomeni blagovnico, samopostrežno trgovino, specializirano trgovino (trgovino s tekstilom, pohištvo itd.). Isto velja za prodajalne v ostalih republikah.

Pri grafikonu — Število prodajal SOZD MERCATOR-KIT po občinah v SR Sloveniji in drugih republikah — pa je izpis iz registra gospodarskih organizacij Zavoda SR Slovenije za statistiko. Vse podatke smo zajeli iz seznama organizacij in enot po organizacijskem principu s stanjem 26.11.1985. Ker se stanje iz dneva v dan spreminja — ukinjanje poslovalnic, reorganizacije, nanovo odprte poslovalnice, bomo po popisu letošnjega leta in po obdelavi podatkov na Zavodu za statistiko SR Slovenije ponovno objavili novo stanje vseh prodajal v SOZD MERCATOR-KIT v SR Sloveniji in ostalih republikah.

Kancijan Hvastija

**Število
prodajaln
SOZD
MERCATOR
-KIT
po občinah
v SR Sloveniji
in drugih
republikah
v letu 1986**

Pravnik svetuje
Sergej Paternost

Posestne meje med parcelami po podatkih zemljiškega katastra

Če pride med sosedo do spora, katera meja velja med parcelama, se ta meja lahko določi tudi po podatkih zemljiškega katastra, to je tako imenovana »mapna meja«, kar pomeni, da stranke pristanejo na tako mejo v naravi, kot jo izkazujejo obstoječi zemljiško-katastrski načrti.

Postopek za prenos meje je določen v zakonu o zemljiškem katastru (Uradni list SR Slovenije številka 16/74). Pravzaprav gre za upravni postopek, ki ga opravi geodetski upravni organ brez sodelovanja sodišča.

Predvsem mora med strankama obstajati ves čas postopka soglasje strank. Te morajo pred začetkom postopka dati pismeno izjavo, da se strinjajo s prenosom posestne meje po podatkih katastra (mapna meja). Tako predhodna izjava pa še ne pomeni, da se že vnaprej strinjajo z mejo, ki jo bo geodetski organ pokazal na terenu.

Drugi pogoj za tako postavitve meje pa je podpis zapisnika, ki ga sestavi geodet o ugotovljeni meji. Torej z mejo, ki ga geodet v naravi pokaže, se morajo prizadeji lastniki (mejaši) strinjati in to svoje soglasje potrditi s podpisom na ugotovljenem zapisniku.

Iz tega izhaja, da prvotna izjava, ki jo stranke dajo geodetskemu upravnemu organu, da začne postopek za prenos meje, ni vnaprejšnje soglasje za tako mejo. Ko upravni organ na terenu pokaže mejo in se z njo mejaši strinjajo, morajo podpisati ugotovitelni zapisnik, da soglašajo s pokazano mejo.

Če se katerakoli stranka v tem postopku s prenešeno oziroma ugotovljeno mejo ne strinja, mora geodetski upravni organ ta postopek ustaviti, stranke pa napotiti na sodno ugotovitev meje, ki jo opravi pristojno sodišče.

Iz dela aktiva
Cvetka Potokar

Prizadevne Škocjanke

Kmečke žene iz TZO Škocjan v sestavi Kmetijske zadruga Krka so izredno prizadevne in nesebično sodelujejo na zadružnih in drugih prireditvah.

Februarja letos je bil v Škocjanu kviz »Mladi in kmetijstvo«. Udeležence so pogostile kmečke žene s svojimi dobrotami. Bila je pustna sobota in zato je bilo največ krofov, manjkalo pa ni pehtranove in ocvirkove potice, koruznega kruha, flancatov, tort, jagenčka in še drugih poslastic.

V marcu nas je mentorica, Brigita Rifelj peljala v ljubljansko Opero. Kar 45 nas je uživalo v Traviati.

Kmečka žena je na kmetiji pomembna delovna sila in gibal njenega razvoja. Malo časa ji ostane za razvedrilo. Zato so vse oblike združevanja kmečkih žena koristne, predvsem zaradi izmenjave izkušenj, pridobivanja znanja in ne nazadnje tudi za hudo

potrebno razvedrilo. Vsemu temu je bila namenjena ekskurzija na Gorenjsko. V maju nas je 75 odšlo na ogled turistične kmetije v Naklem, še bolj pa nas je zanimala vrtnarska kmetija v Križah pri Trziču. Med potjo smo se ustavile tudi v Stiškem samostanu. Vzdušje na poti je bilo vedro, vso pot smo prepevale in prijetno kramljale.

Tudi pri otvoritvi avtobusne postaje in pošte smo sodelovale.

Delovanje aktiva kmečkih žena je na območju Škocjana znano že nekaj mesecev. Vendar bosta zdrava miselnost in pravilno sodelovanje »zadružnih ljudi« lahko izrinila še mnogo tradicionalne miselnosti.

Za uresničitev programa
Alenka Medved

V znanju je moč

Z majhnimi toda smelimi koraki stopa Zmajčkov butik izvrstnih slaščic po poti, ki smo jo načrtovali v letu 1981. Takrat se je kolektiv odločil za posodobitve, ki bi morale biti uresničene do leta 1990.

V letih 1982 do 1985 smo s pomočjo Mercator gradili nov proizvodni obrat na Koprski v Murglah, v letih 1985, 1986 in 1987 smo začeli z oblikovanjem celostne podobe Zmajčkovega butika in ureditvijo voznega parka, sedaj pa nas čaka veliko dela na področju urejanja prodajnih mest. V letih do 1990 in še potem, moramo obnoviti vse prodajalne in gostinske lokale, kupili pa smo že tudi nov lokal v Fužinah.

V letošnjem letu pripravljamo načrt za obnovo lokala na Mestnem trgu 17 v Ljubljani, ki bi moral biti končana prihodnjo pomlad. Ta lokal bo shajališče otrok in odraslih. V njem bodo pokušali Zmajčkove dobrote, jih kupili in odnesli domov. Zaradi bližine Magistrata bo lokal pravi butik za naročanje slavnostnih poročnih tort.

Tekoče pa moramo vsaj delno obnavljati tudi ostale obstoječe lokale. Pri teh gre v bistvu za čim cenejše kratkoročne dekorativne posege, ki so sicer zasilni, pa vendar nujno potrebni. V težkih gospodarskih razmerah je namreč nemogoče naenkrat celovito obnoviti vse lokale.

Zmajček je že v letu 86 barvno obnovil slaščičarno v Nazorjevi ulici, letos pa bosta osveženi tudi poslovalnici na Rinski cesti in v Potrčevi ulici v Ljubljani.

Samo obnova lokala nič ne pomeni, če v njej potrošnik ne najde kakovostnih slaščic in obenem kakovostne postrežbe. Zavedamo se, da je našemu prodajalcu potrebno znanje, tako za ureditev lokala kot tudi za ponudbo Zmajčkovih izdelkov.

To so bili razlogi, da smo se povezali s Srednjo šolo za gostinstvo in turizem v Ljubljani. Skupaj smo pripravili program

funkcionalnega izobraževanja. Program obsega trinajst tem: »psihologijo prodaje, poznavanje slaščic, dekoriranje slaščic, odnos do gosta, notranjo ureditev lokala, vzdrževanje inventarja, delo pred gosti, mešanje pijač, serviranje, zunanjo ureditev lokala, cvetlične aranžaje, pospeševanje ponudbe in prodaje in načrta celostne podobe Zmajčkovega butika«. Skupaj petdeset učnih ur. Seminar bo zaključen s preverjanjem znanja in seminarsko nalogo.

Vse teme so prilagojene potrebam dela v naših obratih. Tako v teh dneh poteka že drugi seminar. Vsakič se ga udeležuje okrog 15 delavcev, jeseni pa bomo z izobraževanjem nadaljevali. Spremembe v naših lokalih so očitne, opazijo jih potrošniki. S tem pa so najbolj zavrnjene vse skeptične ocene dane ob začetku uresničevanja naloge. Vsi skupaj se v Zmajčku zavedamo, da je znanje največ, kar lahko delavcu damo, in tistemu, ki ga ima, ga nihče ne more več vzeti. V znanju je torej naša moč.

Znanja ni nikoli preveč, pravijo v Konditorju. Prodajalci se učijo urejanja cvetlic.

Naložba v M-Univerzalu
Stanislav Graj

Nova poslovna enota »Mura« v Hotizi

Letos 15. marca smo začeli graditi novo samopostrežno trgovino v Hotizi pri Lendavi. Za gradnjo smo se odločili zaradi sedanjih dotrajanih prostorov, ki so najeti v našem domu in so brez ustreznih sanitarnih in primernih skladiščnih prostorov, pa tudi zaradi želje krajanov po boljši in pestrejši izbiri. Sedanja trgovina je še ena redkih klasičnih trgovin, v novem objektu pa bo sodobna samopostrežna trgovina.

Celotna naložba bo stala delavce Mercator-Univerzala 187 milijonov dinarjev. Za naložbo smo zagotovili lastna in združena

sredstva SOZD MERCATOR-KIT v višini 137 milijonov dinarjev in združena sredstva izvajalca del mariborskega Marlesa v višini 50 milijonov dinarjev.

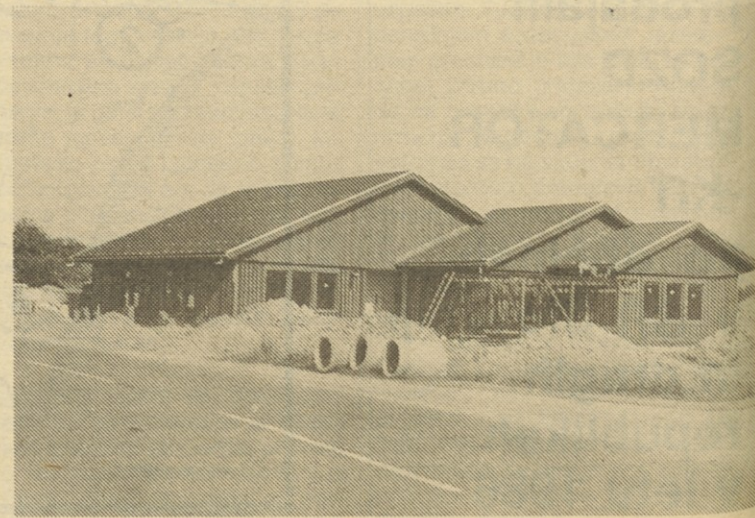
Zaradi cenejše in hitrejši zidave smo se odločili za Marlesov objekt. Uporabna površina trgovine je 371 m².

V novem objektu načrtujemo povečanje zaposlenih od štirih na sedem, prav tako pa pričakujemo 80-odstotno povečanje prometa glede na sedanji promet.

Pohvaliti moramo KS Hotiza in krajanje, ki bodo uredili okolico trgovine. Ta dela bi nas sicer stala približno 6 milijonov dinarjev.

Vabimo vas na otvoritev, ki bo predvidoma 15.8.1987.

Nova samopostrežba v Hotizi.

Iz pravne prakse

Marko Schaup

Odgovornost pravne osebe za gospodarski prestop

V SOZD MERCATOR-KIT so združene proizvajalne in trgovske organizacije in proti njim je večkrat vložen obtožni predlog zaradi kršitve predpisov o gospodarskem in finančnem poslovanju.

Opozorili bi na konkreten, zanimiv primer, katerega poznavanje bo lahko v pomoč predstavnikom obdolženih pravnih oseb.

Deveti člen Zakona o gospodarskih prestopkih (ZGP) (Ur. list SFRJ 10/86 — prečiščeno besedilo) določa:

»Pravna oseba je odgovorna za gospodarski prestop, če je prišlo do prestopa z dejanjem organa upravljanja ali odgovorne osebe, z opustitvijo dolžnega nadzorstva z njene strani, ali z dejanjem koga drugega, ki je bil upravičen ravnati v imenu pravne osebe.«

Osmi člen istega zakona določa, kdo je odgovorna oseba: »Za odgovorno osebo se po tem zakonu šteje tisti, kateremu je zaupan določen krog poslov na področju gospodarskega ali finančnega poslovanja v pravni osebi

oziroma v organu družbenopolitične skupnosti, drugemu državnemu organu ali krajevni skupnosti. V predpisu, s katerim je določen gospodarski prestop, je lahko predpisano katera odgovorna oseba zanj odgovarja.«

Šestindeseti člen pa določa:

»Za gospodarski prestop pravne in odgovorne osebe se uvede in izvede enoten postopek.

Postopek samo zoper pravne osebe ali samo odgovorne osebe se lahko uvede in izvede, če so podani zakonski razlogi za pregon le ene izmed njiju, ali če zoper odgovorne osebe teče postopek za kaznivo dejanje, ki ima

znake gospodarskega prestopka.«

Na XIX. rednem usklajevalnem sestanku gospodarskega združenja Jugoslavije, ki je bil v Zavidovičih od 3. — 5. junija 1986, je bilo sprejeto naslednje stališče:

»Če niso podani zakonski razlogi za pregon samo pravne osebe ali samo odgovorne osebe, potem po določilih 10. in 56. člena ZGP pravna oseba ne more biti obsojena za gospodarski prestop, če ni obsojena tudi odgovorna oseba.«

To velja v primerih:

1. kadar javni tožilec umakne obtožni predlog zoper odgovorno osebo, ker ni storila gospodarskega prestopa, do konca glavne obravnave pa ne vloži obtožbe zoper odgovorno osebo, ki je storila gospodarski prestop,

2. kadar sodišče po izvedenih dokazih ugotovi, da gospodarske-

ga prestopka ni storila obdolžena odgovorna oseba in jo oprosti obtožbe, ampak druga odgovorna oseba, zoper katero ni bila vložena obtožba.

Konkretni primer:

Temeljno javno tožilstvo v Ljubljani je vložilo obtožni predlog zoper obdolženo pravno osebo Ljubljanske mlekarne, TOZD Mlekarne Ljubljana, ki naj bi kršila člen 5 Zakona standardizaciji v zvezi s členom 18 točka 3 Pravilnika o kakovosti mleka, mlečnih izdelkov, živil in čistih cepiv, ker so dne 14.9.1984 proizvedli 760 litrov Alpskega mleka v tetrapak embalaži po en liter, ki je vsebovalo le 8,2 % suhe snovi brez maščobe namesto najmanj 8,5 %, kar predpisuje zgoraj citirani pravilnik. Mleko v navedeni količini je bilo v prometu dne 27.9.1984 v trgovini številka 2 CDO Emone Jestvine Koper, Titov trg številka 2, s čimer naj bi mlekarne storila gospodarski prestop po členu 91/I točka 1 Zakona o standardizaciji.

Tožilstvo ni vložilo obtožnega predloga zoper fizično osebo zato, ker ta ni bila znana — mleko se namreč polni v več izmenah in ima vsako pakiranje na dnu odtsnjen znak, po katerem se ugotovi, v kateri izmeni je mleko polnjeno. Inšpektor tega podatka ni odzvel, embalaža pa tudi ni bila shranjena, tako da je bil ta podatek neugotovljiv.

Sodišče je s sklepom obtožni predlog zavrnilo z naslednjo obrazložitvijo:

»Temeljno javno tožilstvo v Ljubljani, Enota v Ljubljani je dne 9.6.1986 vložilo obtožni predlog zoper obdolženo pravno osebo Ljubljanske mlekarne, TOZD Mlekarne Ljubljana, zaradi gospodarskega prestopa po členu 91/I točka 1 Zakona o standardizaciji.

Po členu 56 ZGP se za gospodarski prestop pravne osebe in odgovorne osebe uvede in izvede enoten postopek. Postopek samo zoper pravno osebo ali samo zoper odgovorno osebo pa se lahko uvede in izvede, če so podani zakoniti razlogi za pregon le ene izmed njiju ali, če zoper odgovorno osebo teče postopek za kaznivo dejanje, ki ima znake gospodarskega postopka.

Med ostale zakonske razloge, ki dopuščajo, da se lahko zoper pravno osebo izvede pregon in postopek za gospodarski prestop, brez da bi se ob tem vodil postopek zoper odgovorno osebo pa spadajo še sledeči:

— če odgovorna oseba po storjenem gospodarskem postopku ali med postopkom umre ali zboli za trajno duševno boleznijo;

— če odgovorna oseba ni dosegljiva državnim organom ali če je pri njej nastopila začasna duševna bolezen ali duševna motnja;

— če je odgovorna oseba ravnala po nalogu organov upravljanja in, če je storila vsa dejanja, ki jih je bila po zakonu, drugem predpisu ali splošnem aktu dolžna storiti, da bi preprečila izvršitev gospodarskega prestopa;

— če je bila odgovorna oseba s pravno močno sodbo spoznala za krivo kaznivnega dejanja, ki ima znake gospodarskega prestopa oziroma, če javni tožilec ugotovi, da je utemeljen pregon odgovorne osebe zaradi kaznivnega dejanja, ki ima znake gospodarskega prestopa in če je do gošpodarskega prestopa prišlo z opustitvijo dolžnega nadzorstva s strani organov upravljanja.

Tudi v členu 10 ZGP-ja je navedeno, da je pravna oseba odgovorna za gospodarski prestop, če je do tega prišlo z dejanjem organa upravljanja ali odgovorne osebe, z opustitvijo dolžnega nadzorstva z njune strani ali z dejanjem koga drugega, ki je bil upravičen ravnati v imenu obdolžene pravne osebe, kar pomeni, da mora biti navedena v obtožnem predlogu tudi odgovorna oseba, ki je z izvršitvijo

oziroma opustitvijo storila gospodarski prestop, če do tega ni prišlo z ravnanjem organa upravljanja obdolžene pravne osebe razen, če ni podan kateri od zgoraj navedenih razlogov za ločen pregon.

Glede na navedeno sodišče ugotavlja, da v konkretnem primeru ne obstoje zakonski razlogi za pregon samo obdolžene pravne osebe, kar pomeni tudi obstoj zakonskega razloga, ki izključuje pregon, zato je sodišče na podlagi zakonitih določil obtožni predlog temeljnega javnega tožilstva zavrglo.

Temeljno javno tožilstvo je zoper naveden sklep vložilo pritožbo zaradi kršitve kazenskega zakona po členu 363/I točka 2 v zvezi s členom 365. ZKP in kot razloge navedlo:

»Nesporne je ugotovljeno, da je pravna oseba dne, 14.9.1984 proizvedla 760 litrov Alpskega mleka v tetrapak embalaži po 1 liter, ki je vsebovalo le 8,2% suhe snovi brez maščobe, namesto najmanj 8,5%, kot to predpisuje pravilnik o kakovosti mleka, mlečnih izdelkov, živil in čistih cepiv. Omenjeno mleko je bilo v prometu dne, 27.9.1984 v Emonini trgovini Jestvine Koper. Gospodarski prestop je bil storjen z ravnanjem odgovorne osebe, ki je dopustila, da se je proizvedlo in dalo v promet Alpsko mleko v tetrapak embalaži po liter, ki ni odgovarjalo Pravilniku o kakovosti mleka, mlečnih izdelkov, živil in čistih cepiv. Ker pa se v konkretnem primeru ni moglo ugotoviti, kdaj oziroma, v kateri izmeni je bilo mleko proizvedeno, ni bilo mogoče ugotoviti prave odgovorne osebe. Vsekakor je bil gospodarski prestop storjen z ravnanjem delavca, kateremu so s samoupravnim aktom organizacije zaupana določena dela in naloge, torej v konkretnem primeru delavca, katerega dolžnost je, da skrbi zato, da se proizvedejo in dajo v promet živila, ki ustrezajo zakonitim predpisom.

V konkretnem primeru je to vodja izmene, ki po opisu del in nalog neposredno odgovarja, da proizvod, ki je proizveden v njegovi izmeni, odgovarja normam kakovosti, kajti opustil je tiste dolžnosti, ki jih ima po opisu del in nalog oziroma je svoje dolžnosti opravljal malomarno. Dejstvo je, da so delavci v pravni osebi seznanjeni glede problematike kakovosti odkupnega mleka, zaradi česar ni zgoraj citirana odgovorna oseba, katere pa se ni dalo ugotoviti, morala biti še bolj pazljiva pri izdelavi mlečnih proizvodov, kar se tiče kakovosti.

Glede na opisano dejansko stanje pa samo podrejeno še navajam, da je podan utemeljen sum, da je omenjeni prestop storil tudi organ upravljanja, ki dopušča, da pravna oseba proizvaja in daje v promet mleko, ki ne ustreza normam kakovosti. Potrebno je namreč opozoriti na okoliščine, da imajo v sistemu družbenega samoupravljanja vsi člani pravne osebe enake možnosti vplivanja na poslovanje pravne osebe, zaradi česar se tudi njena protipravna dejanja lahko štejejo, kot da so bila določena s kolektivno voljo ali zavestjo pravne osebe.

Torej je do prestopa prišlo nedvomno z dejanjem odgovorne osebe oziroma z opustitvijo njenega dolžnega nadzorstva, podrejeno pa le z dejanjem organa upravljanja, oziroma z opustitvijo njegovega dolžnega nadzorstva, zaradi česar po določilih člena 9 ZGP pravna oseba odgovarja za gospodarski prestop.

Tožilec predlaga Višjemu sodišču, da pritožbi ugodi, izpodbijani sklep razveljavi in vrne sodišču prve stopnje v nadaljnji postopek.

Naknadno je javni tožilec svojo pritožbo umaknil, tako da je Višje sodišče v Ljubljani pritožbo s sklepom zavrglo.

Ob komercialnem tednu v Contal—Steklu

Mile Bitenc

Sladkosned je vabil in privabil (žal premalo Mercatorja)

Junjski komercialni teden v Steklu je bil letos malce drugačen, kot denimo, lanski. Vabilo je obetalo sestanek s Sladkosnedom in drugimi dobrotami iz naše hiše, obenem pa še pestro ponudbo stekla, keramike in porcelana. Obiskovalci so bili navdušeni — tisti izven Mercatorja najbolj, kajti naših je bilo spet (pre)malo.

Ideja, kako ob nekakšnem komercialnem tednu privabiti kupca, je bila dobra. Navdušeni so bili kupci, ki so se mimogrede okrepčali, osvežili in, če so hoteli mimogrede tudi pogledali, kako se kaj postreže. Marija iz Miške, prava mojstrica pri serviranju sladkosnedov in sadnih kup ter raznih napitkov, je imela polne roke dela. Dela predvsem zato, ker to delo opravlja z neko posebno ljubeznijo, veseljem in željo, da se koga nauči. In že prvi dan sta se teh stvari dobro naučili Zorka in Sonja iz Stekla, ki sta potem ves teden stregli sami. To res ni bilo težko, kajti na prodajnih policah je bilo zbrano vse tisto, kar

sodi k dobri in pravi postrežbi: piž, sladolediv, peciva in drugih sladkih dobrot. In ob tem še nekaj: obiskovalci (kupci) so tako precej segali po tistih izdelkih, ki so jih videli ob tej praktični inštrukciji.

Sicer pa s samo prodajo ne morejo biti preveč zadovoljni. Kupci so kupovali manjše količine bolj iz vrljudnosti, drugi so vzeli sicer več različnih izdelkov, a po kos, dva. Moramo dodati, da je tu poletje in s tem bojazen za prevelike zaloge. Morda bi bilo v prihodnje bolje, da bi podobno akcijo pripravili dober mesec prej. Kupci so najbolj segali po steklu in kristalu, manj po ke-

ramiki (od našega Dekorja so pričakovali nižje cene!).

In ko smo že pri kupcih oziroma obiskovalci: bilo jih je kar precej, vendar »tujih« nekako petkrat več kot domačih. Tako eni kot drugi, pa so se mimogrede zanimali tudi za Benko, pa sladke prelive, sadni griljaj in drugo. Ob ponudbi Ljubljanskih mlekar so sodelovali še Emba, Konditor, Sadje zelenjava in Slovenija sadje.

V Contal—Steklu je tako mimo še ena akcija, ki je bila po svoje domiselna in tudi uspešna. In tako že razmišljajo, s čim bi presenetili jeseni, ko bodo pripravili novo akcijo. Ideje imajo in znajo jih uresničiti. Samo bolj veselji bi bili, če bi bilo nas, ki nam je vse to namenjeno, ob komercialnih dnevih na obisku vsaj malo več.

Polne police steklovine, porcelana in keramike ter prijazne gostiteljice, ki ob steklu predstavijo še Mercatorjevo živilsko industrijo, vsako leto pritegnejo nekaj sto poslovnih partnerjev na poslovni teden tozda Contal—Steklo.

Pred leti zgrajena
Kristina Antolič

Jubilantka sredi Ptuja

Še dober mesec dni nas loči od jubileja naše največje in najlepše trgovske hiše, Blagovnice na Ptuj.

Ob občinskem prazniku, 8. avgusta pred petnajstimi leti smo delavci takratne DO Mercator, TOZD Panonija s ponosom predali svojemu namenu največji trgovski objekt — Blagovnico.

Le na redkih slovesnostih se zbere toliko ljudi, kot se jih je takrat. Če pobrskam po spominu, ne najdem niti prostorčka, za katerega bi lahko dejala, da je bil neizkoriščen. Množica ljudi je dobesedno vrela po prodajnem prostoru Blagovnice. Nepozabno za tiste, ki smo takrat delali v »lepotici«. Trdim lahko, da jo enaka množica potrošnikov pred večimi prazniki obišče tudi sedaj.

Prav na kratko preletimo zgodovino Blagovnice.

Marca 1969 so se delavci na zboru kolektiva takratne trgovske organizacije »Panonija« dogovarjali o združitvi z nekaterimi drugimi trgovskimi podjetji in usoda je pripeljala k Mercatorju. In prav je tako. Želja po hitrejšem razvoju trgovine na Ptuj je bila iz dneva v dan večja. Veliko je bilo odrekanih, pa tudi ne dovolj finančnih sredstev. Prav združitve z Mercatorjem leta 1970 je našim željam in hotenjem zadoštila.

Plan investicij se je moral spremeniti, kajti prvotno načrtovana gradnja skladišč je prišla na drugo mesto, prednost pa je dobila gradnja nakupovalnega centra — Blagovnice.

Vse je bilo zgrajeno v predvidenem času.

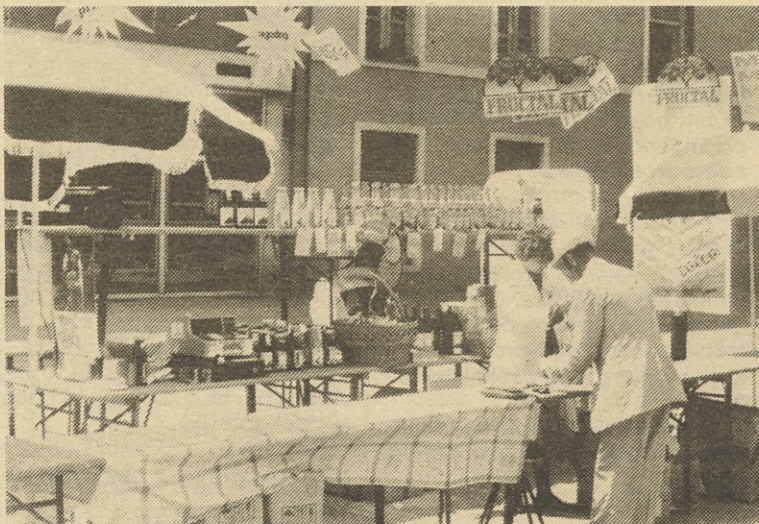
Blagovnica je imela v začetku svojega obratovanja 14 delavcev. S časom so se pokazale organizacijske in kadrovske pomanjkljivosti, zato so se posamezni oddelki združili.

Pred dvema letoma se je pokazala potreba po prenovi pro-

nice spremenilo pritličje, v katerem je samopostrežba.

Nekateri oddelki Blagovnice nimajo priročnega skladišča in je vse blago na policah. Zato so naloge poslovdij za sprotne nabave in skrbi za dobro založenost teh oddelkov toliko večje. Zaradi dobre izbire blaga, vljudne in kakovostne postrežbe se kupci radi vračajo in kupujejo v Blagovnici. Ugotovitev lahko potrdimo s podatki o prometu v Blagovnici.

V letu 1972 je bilo v petih mesecih (avgust-december) ustvarjeno za približno 24 milijonov dinarjev prometa, ki ga je ustvarilo 105 zaposlenih. Leta 1973 približno 60 milijonov dinarjev, ob 10-letnici Blagovnice 1982 je 137 delavcev ustvarilo približno 372

Prodajna stojnica pred blagovnico v Ptuj.

dajnih prostorov. Zamenjane so bile talne obloge v prvi etaži in spremenila se je lokacija posameznih oddelkov, na novo je bil odprt oddelek za mlade v drugi etaži in urejen razstavni prostor za pohištvo in stanovanjsko konfekcijo.

Prav tako se je v primerjavi s prvim dnem obratovanja Blagov-

milijonov dinarjev prometa, leta 1986 pa ustvarila približno 3 milijarde dinarjev prometa in v petih mesecih letošnjega leta je 123 zaposlenih že ustvarilo nekaj čez dve milijardi prometa.

Od leta 1972 pa do danes je Blagovnici ostalo zvestih 31 delavcev.

nadaljevala pa se bo v avgustu. Degustacije proizvodov, ki jih prodajajo v akcijski prodaji so vsak petek. Do sedaj, ko to poročamo, to je 10.6.1987, so v akcijski prodaji sodelovali: Fructal Ajdovščina, E-KK TOZD Slovenske gorice — Haloze Ptuj, Sloboda Osijek, Košaki Maribor, Radenska Radenci, Intes Pekarne Vinko Reš Ptuj, Agrocommerc Velika Kladuša in Toper Celje.

Upravnik Blagovnice, Lado Plohl, ima v svoji zabeležki zapisano med drugim tole: Akcija I. vreme

— četrtek: deževno 14.5.1987
— petek: vetrovno
— sobota: slabo vreme.
Akcija II. vreme
— deževno — mrzlo — oblačno... Uspela.

V tolažbo: Po dežju vedno sije sonce in po slabem je vedno lepo vreme.

Od otvoritve do danes zvesti ptujski blagovnici.

Obnova počitniškega doma v Savudriji
Sergej Paternost

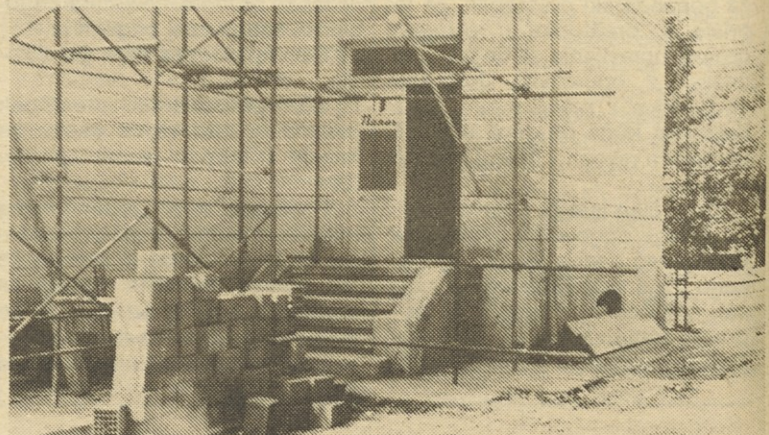
Več sob

V letošnjem letu smo začeli z načrtno obnovo počitniškega doma v Savudriji, in sicer s prvo fazo, v kateri smo zamenjali dotrajano streho in nekatera okna, ter na novo uredili drugo nadstropje stavbe, v katerem je do sedaj živela družina. S tem smo pridobili 6 novih sob z 18 ležišči tako, da je skupna zmogljivost doma 62 ležišč.

V drugi fazi pa bomo zamenjali vsa ostala dotrajana okna, uredili stopnišče in vhodna vrata tako, da bo dom poleg funkcionalnosti imel tudi prijeten videz.

Počitniški dom bo tudi letos vodila naša dolgoletna sodelavka

Zlata Vasle, ki nam je v razgovoru povedala, da bo letos delo v sicer majhni kuhinji lažje zaradi nekaj novih kuhinjskih pripomočkov, jedilnica pa bo z novimi zavesami še prijetnejša.

Obnova strehe na počitniškem domu je terjala gradbeni oder.

Vest iz tozda Preskrba Portorož
Sergej Paternost

Prenova lokala

Restavracija in Market na Belem križu nad Piranom sta dobro znana lokala tako domačim kot tujim gostom.

Ker se je pokazalo, da obstoječe zmogljivosti trgovine in restavracije ne zmorejo zadovoljiti povpraševanja, se je vodstvo tozda Preskrba, Portorož odločilo za povečanje dela restavracije in marketa. Prenovljeni prostori so bili odprti pred nekaj dnevi. Menimo, da je tak način obna-

vljanja in prenove obstoječih objektov pravilen in utemeljen. Po eni strani pomeni manjša sredstva za ekonomsko uspešnost naložbe, po drugi strani pa se obnavlja in pred zastarelostjo in propadom obvaruje že obstoječ objekt.

Zunanost prenovljenega objekta na Belem križu.

V preurejeni trgovini — več in primernejše ponujenega blaga.

Ob jubileju Blagovnice
Kristina Antolič

Priznanja za zvestobo

Ob 15-letnici PE Blagovnica je delavski svet M-IP, TOZD Maloprodaja sklenil, da vsem delavcem, ki delajo v tej poslovni enoti od 1972. leta, podeli priznanja za zvestobo.

Priznanja so bila podeljena na družabnem srečanju zaposlenih v Blagovnici v soboto, 6. junija tega leta. Prejelo jih je 31 delavcev:

Marija Ačko, Vinko Anžel, Kristina Bezjak, Marija Geč, Silva Golob, Marija Koderman, Silva Korenjak, Anica Korošec, Anica Kurež, Milan Kajezberger, Lovrenc Kurnik, Vekoslav Lašič, Darinka Lozinšek, Štefka Majdič, Anica Menoni, Marija Merc, Irena Mihaljinec, Emica Mesarič, Darinka Perkovič, Angela Petek, Kondrad Plohl, Marjana Petek, Irena Pintarič, Marjan Sitar, Milka Staineker, Dragica Vrabl, Darinka Vidovič, Marta Vrabl, Ljubica Vuradin, Marija Vršič in Katica Zajšek.

Vsak prejemnik priznanj je prispeval svoj delež k uspešnemu delu Blagovnice. **Vsem in vsake-mu posebej, h v a l a.**

Svoj delež tudi dobavitelji

Čeprav je Blagovnica urejena kot se »šika«, zaposleni ob njeni 15-letnici niso povsem zadovoljni.

»Zakaj?«, se je vpraša bralec članka. Ne zato, ker bi bili delavci nezadovoljni z doseženim pač kaj še storiti, da bo njihov potrošnik še bolj zadovoljen. Odgovor sebi in potrošnikom so delavci našli v predstavitvi nekaterih večjih dobaviteljev v obliki:

— degustacije,

Iz Mercator-Sloge

Marija Jauševac

Upokojenci na izletu po Pomurju

Deževnega dne 12. maja smo se upokojenci Mercator-Sloge s predstavniki delovne organizacije Mercator-Sloge odpravili na izlet po Pomurju. Izlet so nam omogočili delavci Sloge; bil je brezplačen. Z veseljem ugotavljamo, da sedanji kolektiv še ceni naše milnulo delo in srečni smo, da je tako.

Mrki, deževni dan nas je malce skrbel, saj smo mislili, da pravega razpokoženja ne bo. Bilo pa je drugače, saj je bilo srečanje že od vsega začetka pristrčno, veselo in polno humorja. Kljub težkim, svinčenim oblakom je v avtobusu sijalo toplo pomladansko sonce.

Izleta so se udeležili skoraj vsi upokojenci. Žal nam je bilo za vse, ki se bodisi zaradi bolezni ali drugih razlogov izleta niso udeležili. Sklenjeno je bilo: pisali jim bomo — vsem, ki niso z nami.

Preko Radencev, slikovite Kapele in Vidma ob Ščavnici, kjer stoji nova samopostrežna trgovina z bifejem Mercator-Sloge, ki smo jo občudovali in se je veselili, smo se peljali v Ljutomer, nato v Jeruzalem, ki je najvišji vrh Jeruzalemskih gor. Na Veličanah,

kjer si je podjetni domačin zgradil sodoben hotel, je bila prva postaja. Fotograf Vanč je poskrbel za posnetke in dobre volje smo se odpravili v Ljutomer, kjer so nam delavci DO Simentalka razkazali proizvodnjo in nas pogostili. Simentalka še vedno proizvaja prekajeno meso na stari način; tako, da kurijo z »bukovimi drvami« v prostoru, kjer se meso dimi. Kako prijetno to diši!

Do Lendave, kjer smo si ogledali hotel Terma s toplicami, novo blagovnico Mercator-Univerzala in vrtalne stolpe INA Nafta Lendava, nam je pot hitro minila. Žal si nismo mogli ogledati gradu in kapele na Trojičkem vrhu nad Lendavo, v kateri počiva mumija grofa Hadike, ker je kapela v obnovi. Naša vodička Mariška nas je sproti seznanjala o značilnostih in preteklostjo krajev, skozi kate-

re smo se vozili. Mnogo nam je povedala o Ogrih, ki so v 10. stoletju zasedli večji del Panonije ter podjarmili slovanska in avarska plemena, pa o 11., 12. in 13. stoletju, ko so bile v Prekmurju vzpostavljene tudi prve fevdalne posesti in iz teh časov tudi veliko gradov. Center Prekmurja, mesto Murska Sobota, se v tuji literaturi omenja že leta 1366. V te kraje je tudi Primož Trubar pošiljal svoje prve knjige.

V 17. stoletju so po sedanjem Pomurju pustošili Turki, v 18. stoletju pa Kruci. In ker so ti občasno sodelovali s Turki, se po Pomurju, če se kdo hudo ujezi, še dandanes čuje kletvica »Kruči so Turki«.

Pomurje je doživljalo težke čase. Pomurci so bili nenehni boj za obstanek, za košček domače zemlje. Nikjer ni toliko izseljenec in zdomcev kot v Pomurju. Ker ljubijo domačo zemljo, se kot lastovke na koncu vedno vrnejo domov.

Čez Dolinsko in Ravensko nas je pot vodila na Goričko. V Bogob-

jini smo si ogledali znamenito Plečnikovo cerkev. Obiskali smo filovskega lončarja in si ogledali, kako se delajo pütre, dükli in ostala črna keramika. Nepozaben je pogled na Bukoviško jezero z bogatimi bukovimi gozdovi, v katerih so dvije svinje, srnjad, jeleni in fazani.

Pomurje je znano po štokljah. Kdo še ni slišal, kako težko Pomurci spomladi čakajo na vrnitev »štrkov« in kako so žalostni, ko se te v jeseni odpravljajo v tople kraje.

V vasi Selo, kjer nas je čakalo kosilo v prijetni in sodobni vaški gostilni, smo ob dobri kapljici veselo zapeli in si povedali vse dogodivščine iz preteklosti. Marsikomu med nami je bila to prilika da po dolgem času poklepetu z bivšim sodelavcem.

V Selu smo si ogledali staro luteransko cerkev in romansko rutundro iz prve polovice 13. stoletja, ki leži v valovitem svetu enega najlepših predelov vzhodnega Goriškega, na dnu Selske doline, sredi travnikov, in je po svojem kulturno zgodovinskem pomenu znamenita.

Polni lepih vtisov in prevzeti nad lepoto Pomurja smo se v poznih večernih urah vračali domov. Tudi vreme nam je bilo naklonjeno, saj se je nebo razjasnilo in posijalo je tudi sonce.

Naša Mariška nam je spotoma domov še vedno pripovedovala o

preteklosti Pomurja. Povedala je, da je bilo Prekmurje priključeno k sedanji domovini komaj po prvi svetovni vojni. Spomnili smo se žrtev druge svetovne vojne in vseh naprednjakov, ki so umrli za to, da bi bilo sedanjemu rodu v tej lepi pokrajini lepše in da bi živeli svobodno.

Naš izlet je bil, kot se temu reče, na kratko relacijo. Doživeli pa smo dosti majhnih radosti, ki so sodobnemu razvajanemu človeku skoraj že tuje. Na izlete hodi mo v tujino in po naši širši domovini. Marsikdo od nas pa še ni spoznal lepote Pomurja, ki ima gorice, hribe, polja, gozdove, jezera, doline, potočke in reko Muro, za katero je Miško Kranjec dejal, da podobnosti Murinim rokavom, ki se spreminjajo v jezerca z belimi lokvanji, in z neko divjino, z romantiko, ne najdeš nikjer.

Za prijetne ure, ki smo jih upokojenci doživeli na izletu, se sedaj zaposlenim članom kolektiva Mercator-Sloge zahvaljujemo. Nadvse srečni bomo, če bo v okviru sozda MERCATOR-KIT, v katerega sestavu je tudi naša Radgonska Sloga, poslovanje uspešno, da bi našlo v njem zaposlitev vedno več mladih ljudi.

Vse delavce v sozdu MERCATOR-KIT pozdravljajo upokojenci Mercator-Sloge.

Klub upokojencev M-Ljubljanskih mlekar

C. Kesič

Majski izlet v Sarajevo in na Sutjesko

25. maja letos smo se že ob sedmi uri zjutraj zbrali na železniški postaji v Ljubljani, se pozdravili, opazili med seboj že stare znance in nove udeležence naših izletov. Vedeli smo, da bomo ob tem zaželjenem izletu bogatejši za nova in lepa pa tudi zanimiva doživetja.

Dolgo vožnjo od Ljubljane do Sarajeva smo nekajkrat prekinili, da smo se osvežili in okrepčali. Ustavili smo se v Derventi, kjer smo bili gostje predstavništva Ljubljanskih mlekar. Bili smo zelo lepo sprejeti in postreženi, za kar se jim pristrčno zahvaljujemo.

Po krajšem odmoru so nas spremili do zelo zanimivega kraja Plehana, kjer je bila prvotno zidana cerkva iz leta 452, dalje nas je nemalo presenetila v bližini Zenice okrepčevalnica »Mala Postojna«, polna znamenitih kapnikov. Kmalu smo spoznali, da je umetno grajena, zamisel tega ogleda pa le ni bila slaba.

Nadaljevali smo vožnjo z avtobusom do Sarajeva, se nastanili v lepem hotelu Bristol, odkoder smo drugo jutro po zajtrku nadaljevali pot v dolino Sutjeske ter si najprej ogledali v Nacionalnem parku Tjentište film »Bitka na Sutjeski«, nato se po krajši gozdni poti sprehodili do spomenika, ki stoji na gričku, odkoder je razgled daleč naokoli.

Tu smo se poklonili žrtvam, padlim borcem te znane bitke iz leta 1943. Položili smo šopek z našim trakom, priredili kratek kulturni spored, medtem zapeli tudi pesem, posvečeno našemu predsedniku, »Višje od svetlosti je Titovo ime«. Od tu smo se vrnili in se blizu Foče ustavili v mali gostilnici in se malo povsneli, da je bilo prav prijetno.

Naslednji dan, 27. maja, smo dobili vodičko študentko, ki nas je spremljala po Sarajevu, najprej do spominskega parka »Vraca« — to je zelo obsežen prekrasen spominski park padlih Sarajevčanov, kjer gori večni ogenj. Tudi tu smo se poklonili žrtvam in položili šopek cvetja.

Ogledali smo si tudi muzej tako imenovane Mlade Bosne, kjer je bilo videti na fotografijah ves

potek sarajevskega atentata leta 1914.

Ogledali smo si še Gazi Hoeske, Begovo džamijo, se sprehodili po Baščaršiji, kjer so si ne-

kateri kupili spominke. Vodička nam je pokazala še več zanimivosti kraja, kot sta pravoslavna cerkev z bogato razstavo ikon in etnografski muzej. Mudilo se nam je že, ker smo bili povabljeni na predstavništvo Ljubljanskih mlekar v Sarajevu.

Tovarišica na predstavnstvu nas je lepo sprejela, nam pokazala skladišče in pisarne; pripra-

Delež so prispevali krajani

V četrtek, 11. junija letos so v Markovcih pri Ptuju odprli novo samopostrežbo.

Po grobi oceni investitorja MIP-ovega tozda Maloprodaja je naložba stala 9 milijonov dinarjev.

Uradne otvoritve ni bilo, saj objekt še ni končan v celoti. V stari prodajalni bo urejen še bife. Poudarimo pa naj, da je tretjino denarja za naložbo prispevala krajevna skupnost Markovci iz sredstev krajevnega samoprispevka.

Kristina Antolič

V sodelovanju z dijaki

In še nakaj o izložbah Modne hiše iz Maribora. Da so vedno lepo urejene, že vemo. Tokrat pa so jih pomagali urediti dijaki aranžerske šole in nekateri so se zares dobro potrudili. In tako je mariborska »Modna hiša v modnem vetru« videti prav prijetna.

Mile Bitenc

Ptujsko ogledalo

Izložba je ogledalo trgovine, tako večkrat pravimo. Včasih je to res, včasih ne, čisto zares pa

drži, da se ptujski aranžerji potrudijo vedno, da so iznajdljivi, izvirni, ustvarjalni. Tako so njihove trgovine vse po vrsti lepo urejene, v zadnjem času pa so še posebej lepo uredili dve veliki izložbi v blagovnici. Bili sta v stilu Radenske.

Pošteni trgovci

V Ptujskem tedniku se je potrošnica zahvalila poštenim prodajalcem v MIP-ovi trgovini Kemikalija. V trgovini je pozabila denarnico, za katero prodajalci ob vrnitvi niso hoteli nagrade. Potrošnica, presenečena nad poštenostjo, se je javno zahvalila. Prodajalci v trgovini pa so povedali: »Če se stranka ne bi vrnila, bi jo o najdeni denarnici obvestili pismeno, saj je bil naslov lastnice v denarnici.«

Kristina Antolič

Nagrade za aranžerje

Akcija »Cekin special« za najboljše izložbe se je iztekla in tako so bili vsi aranžerji, ki so v njej sodelovali, povabljeni na zaključek v Oljarico. Ogledali so si proizvodnjo, se pogovorili o nadaljnjem sodelovanju in obenem prejeli tudi nagrade za svoje delo. Mimogrede: Oljarica je nagradila vse, ki so v akciji sodelovali.

Teden ugodne prodaje

V juniju je bil teden Agrokomerca v sto prodajalnah po vsej Sloveniji. Kar 11 njihovih izdelkov smo prodajali po nižjih (20 — 25%), reklamnih cenah. V enajstih prodajalnah smo pripravili tudi degustacije. Potrošniki so tako spoznali nekaj novih kakovostnih izdelkov, ki imajo tudi ugodno ceno.

Degustacija izdelkov vinarjev in mesarjev

je bila koncem junija v Veliki Nedelji pri Ormožu. Namenjena je bila štajerskim maloprodajnim organizacijam, z enim samim ciljem: povečati prodajo izdelkov lastne proizvodnje. Upamo, da rezultati akcije ne bodo »pod črto«.

Učenje pojmov
Suzana Modrijan

Odmev na stalno rubriko

Za rubriko »Opisemenovanje za poslovanje« smo dobili nekaj koristnih nasvetov in napotil za nadaljnje urejanje. Avtorju, prof.dr. Jožetu Spanringu se za nje zahvaljujemo.

Jedro napotil in predlogov: sprotno popravljanje tipkarskih napak, določitev ustreznega izraza oziroma pojma v srbohrvaškem jeziku, povečanje števila izrazov oziroma pojmov (vsi terminološko preverjeni), ne samo z vidika pogostnosti uporabe, temveč tudi po tematskih sklopih. Tem napotilom in nasvetom je dodano tudi prijazno povabilo za sodelovanje s terminološko komisijo pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti.

Vsak odmev na naš časopis je uredništvu dobrodošel, predvsem pa tak, ki želi pomagati avtorju in uredništvu, da se vsi naučimo bolje pisati, govoriti, predvsem pa pravilno uporabljati.

Popravki napak iz prejšnje številke glasila:

NEPRAVILNO: ifnformation,
PRAVILNO: information,

NEPRAVILNO: dicesions, PRAVILNO: decisions.

NEPRAVILNO: personalentscheldingen, PRAVILNO: personalentscheidungen

AMORTIZACIJA, (En: depreciation, amortization; De: abschreibung) Strošek, ki se pojavlja zaradi prenašanja nabavne vrednosti stvari ali pravic iz okvira osnovnih sredstev v uporabi ali izven nje na poslovne učinke, obračunan kot zmnožek amortizacijske osnove in amortizacijske stopnje pri vsaki od teh stvari ali pravic.

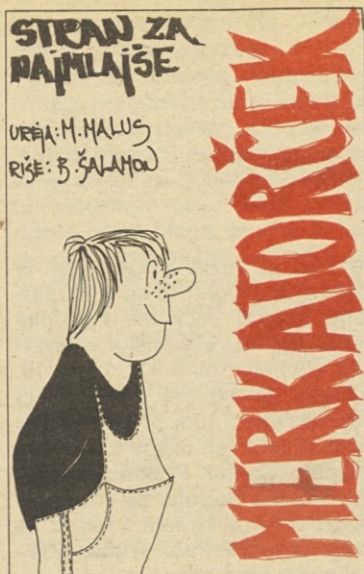
CENA KOLIČINSKE ENOTE V ZALOGI, (En: stock unit price; De: bestaendeeinheitspreis) Nabavna cena ali stroški količinske enote; v primeru spreminjanja te cene je znano vrednotenje zaloga po tehtanih povprečnih cenah,

arsečih povprečnih cenah, stalnih cenah s povprečnim odmikom, prvih cenah in zadnjih cenah.

FUNKCIONALNO AMORTIZIRANJE, : depreciating in function of production, depreciating on account of wear and tear; De: abschreibung entsprechend technischem verschleiss) Obračunavanje amortizacije glede na dejansko uporabo stvari ali pravic iz okvira osnovnih sredstev; amortizacija v posameznem letu je zmnožek njihove dejanske uporabe, izražene z urami dela ali s količino poslovnih učinkov, z zneskom njihove nabavne vrednosti, ki odpade na tako izraženo količinsko enoto v predpostavljeno celotni življenjski dobi.

INFORMACIJSKI SISTEM, (En: information system; De: informationssystem) Mehki delni sistem kibernetskega sistema; sestavljajo ga 1.vse sestavine kibernetskega sistema – seveda z različno stopnjo pripadnosti, 2. celota informacijskih povezav v sistemu in za okoljem ter 3. celota informacijskega procesa. Je organizacijska celota medsebojno povezanih prvin, ki imajo namen oblikovati informacije in hraniti podatke na različnih stopnjah njihovega obravnavanja. V okviru informacijskega sistema so razvrščene informacijske funkcije. Glede na temeljne poslovne funkcije, za katere oblikujejo informacije, delimo informacijski sistem na podsisteme. Glede na usmerjenost razlikujemo izvajalni informacijski sistem in upravljalni informacijski sistem. Glede na povezanost razlikujemo nepovezani informacijski sistem in povezani informacijski sistem. Glede na tehnično opremljenost razlikujemo ročno zasnovani informacijski sistem, računalniško podprti informacijski sistem in računalniško zasnovani informacijski sistem. Običajni informacijski sistem.

LOGISTIKA, : logistics; De: logistik Veda, ki se ukvarja s tokom materiala (surovin, polizdel-

ki, izdelki, odpadki) ter tokom informacij od dobavitelja surovin prek proizvajalca in morebiti trgovca, do končnega porabnika. Vključuje celovito problematiko skladiščenja, prevoza in razpečave. Glede na smer toka ločimo nabavno in trženjsko (proizvodno) logistiko. Poslovna logistika, fizična razpečava.

MOTIVIRANJE, : motivating; De: motivierung Proces spodbujanja delavcev z določenimi sredstvi, da bodo učinkovito in z lastnim pristankom opravili dane naloge ali delovali v smeri določenih ciljev, npr. z različnimi nagradami, priznanji ali drugimi oblikami stimulacije, ki delujejo v smeri pozitivnega motiviranja in ki zadovoljujejo osebne potrebe;

grožnje ali kazni so oblike negativnega spodbujanja, ki osebo odvrta od neželenih ciljev ali dejanj oziroma nesprejemljivih obnašanj.

OBRESTI : interest; De: zinsen nadomestilo za uporabo denarja ali kakšnih nadomestnih stvari, določeno z odstotki od glavnice (obrestna mera), in sicer glede na višino denarnega zneska ali vrednost nadomestne stvari in glede na čas trajanja uporabe. Pogodbene obresti so določene v pogodbi, zakonite obresti določijo ustrezni zakoni. Če so obresti sicer dogovorjene, ni pa določena obrestna mera, velja med posamezniki obrestna mera, ki se v izpolnitvenem kraju plačuje za hranilne vloge na vpo-

gled, med drugimi osebami pa velja obrestna mera, ki jo banka ali druga bančna organizacija plačuje oziroma s pogodbo določa za tako ali podobno vsoto posla. Če se stranki nista dogovorili o zapadlosti, zapadejo obresti po izteku leta, če ni drugačnega dogovora za posamezen primer.

SVOBODNA KONKURENCA, : free competition; De: freie konkurrenz) Položaj v gospodarstvu, ko lahko vsakdo, ki ima za to kvalifikacije in potrebna denarna sredstva, svobodno vstopa in nastopa na trgu, se vključuje v ponudbo oziroma povpraševanje in glede tega ni zakonskih omejitev. Ta pojem pa ni enak pojmu popolne konkurence.

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozd Mercator – Kmetijstvo Industrija Trgovina

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozda Mercator-KIT, n. sub. o., Ljubljana, Emonska 8. Izdaja Center za obveščanje SOZD Mercator-KIT. Uredništvo: Kardeljeva 17, 61000 Ljubljana. Tel. 215-173.

Ureja uredniški odbor: Kristina Antolič, Marko Bokal, Marko Glažar, Jože Kirm, Suzana Modrijan, Sergej Paternost, Alenka Por, Marjeta Potočnik, Ljuba Suković in Miro Vupotič. Glavni in odgovorni urednik: Jaro Novak.

Novinar in fotograf (nepodpisane slike): Andrej Dvoršak.

Tehnični urednik: Matjaž Marinček. Tiska ČGP Delo Ljubljana.

Glasilo prejema delavci, združeni kmetje, učenci in upokoenci sozda Mercator-KIT. Izhaja zadnji petek v mesecu. Naklada 19 600 izvodov.

Po mnenju pristojnega republiškega organa je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

